

BORIS GOMBAČ

**OBMEJNA TRGOVINSKA IZMENJAVA MED JUGOSLAVIJO
IN ITALIJO PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU**

MEDOBČINSKA GOSPODARSKA ZBORNICA KOPER

Koper, 1983

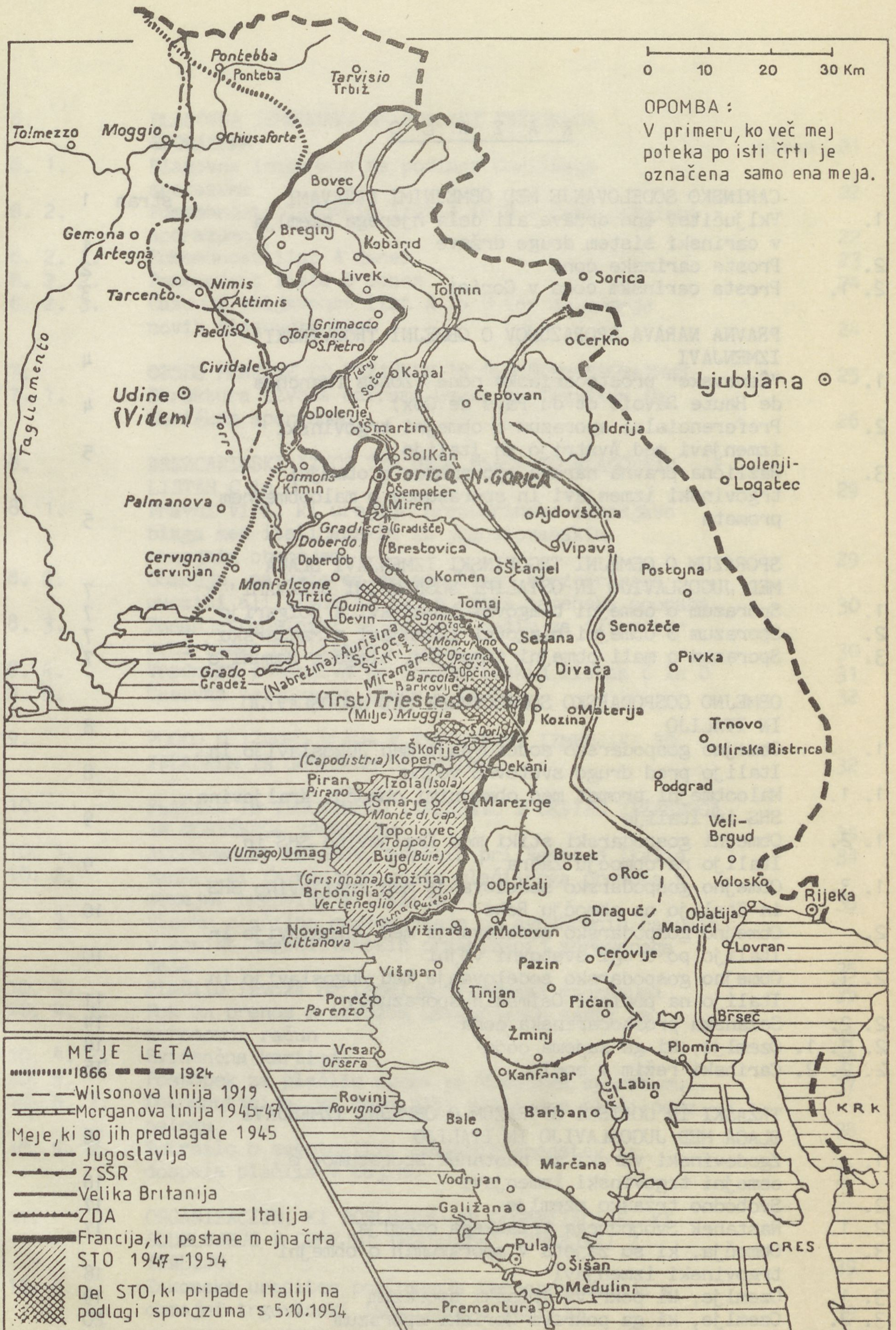
448327

448327

199503152

15 MAR 1995

MEJE IN DEMARKACIJSKE ČRTE V JULIJSKI KRAJINI

/Zemljevid B Gombač po zemljevidu v knjigi J B Duroselle in v knjigi B C Novak – glej viri/

K A Z A L O

1.	CARINSKO SODELOVANJE MED OBMEJNIMI DRŽAVAMI	stran 1
1. 1.	Vključitev ene države ali dela njenega ozemlja v carinski sistem druge države	1
1. 2.	Proste carinske cone	2
1. 2. 1.	Prosta carinska cona v Gorici	3
2.	PRAVNA NARAVA SPORAZUMOV O OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI	4
2. 1.	"Ženevske" prostocarinske cone (Zones franches de Haute Savoie et du Pays de Gex)	4
2. 2.	Preferencialni sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi med Avstrijo in Italijo	5
2. 3.	Različna pravna narava sporazumov o obmejni trgovinski izmenjavi in sporazumov o maloobmejnem prometu	5
3.	SPORAZUM O OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI BLAGA MED JUGOSLAVIJO IN OSTALIMI SOSEDNJIMI DRŽAVAMI	7
3. 1.	Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi z Bolgarijo	7
3. 2.	Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi z Madžarsko	7
3. 3.	Sporazum o mali obmejni izmenjavi blaga z Romunijo	7
4.	OBMEJNO GOSPODARSKO SODELOVANJE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO	8
4. 1.	Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo pred drugo svetovno vojno	8
4. 1. 1.	Maloobmejni promet med obmejnimi območji Kraljevine SHS in Italije	9
4. 1. 2.	Obmejni gospodarski stiki med Kraljevino SHS in Italijo na območju Zadra	9
4. 1. 3.	Obmejno gospodarsko sodelovanje med Kraljevino SHS in Italijo na območju Reke	10
4. 2.	Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo po drugi svetovni vojni	10
4. 2. 1.	Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo na podlagi Osimskih sporazumov	11
4. 2. 2.	Sežanska prostocarinska cona	14
4. 2. 2. 1.	Ozemlje, ki ga zajema cona	14
4. 2. 2. 2.	Carinski režim v coni	15
5.	TRŽAŠKI IN GORIŠKI SPORAZUM O OBMEJNI IZMENJAVI BLAGA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO	16
5. 1.	Zgodovinski vzroki za nastanek sporazumov o obmejni trgovinski izmenjavi	16
5. 2.	Svobodno tržaško ozemlje	17
5. 2. 1.	Nastanek Svobodnega tržaškega ozemlja	17
5. 3.	Območja, ki so zajeta v sporazumih o obmejni trgovinski izmenjavi	18
5. 3. 1.	Ozemlje, ki pokriva Tržaški sporazum	19
5. 3. 2.	Ozemlje, ki ga pokriva Goriški sporazum	20
5. 4.	Časovna veljavnost Tržaškega in Goriškega sporazuma	20

6.	BLAGOVNA IZMENJAVA NA PODLAGI TRŽAŠKEGA SPORAZUMA	stran 21
6. 1.	Blagovna izmenjava na podlagi Goriškega sporazuma	22
6. 2.	Pomembnost blagovnih list A in B v času podpisov sporazumov	22
6. 2. 1.	Pomembnost list A danes	23
6. 2. 2.	Pomembnost liste B danes	24
6. 2. 3.	Časovna veljavnost list A in B ter določanje novih blagovnih list	24
7.	OBSEG MENJAVE PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU	25
7. 1.	Struktura izvoza oziroma uvoza po Tržaškem in Goriškem sporazumu	26
8.	BREZCARINSKI IZVOZ TER UVOZ BLAGA PO BLAGOVNIH LISTAH C in D	29
8. 1.	Pravni viri, ki urejajo brezcarinsko izmenjavo blaga med italijanskim in jugoslovanskim obmejnim območjem	29
8. 2.	Območje, na katerem se sme blago brezcarinsko uvoziti ali izvoziti ter njegova namenska uporaba	30
8. 3.	Zunanjetrgovinski in devizni režim za izvoz ter uvoz blaga po listah C in D	30
8. 4.	Vrednost izmenjave po brezcarinskih listah C in D	31
8. 5.	Časovna veljavnost liste C in D	32
9.	POGOJ O IZVORU BLAGA V TRGOVINSKI IZMENJAVI PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU	32
10.	PLAČILA IN TRGOVINSKO IZMENJAVO V OKVIRU TRŽAŠKEGA IN GORIŠKEGA SPORAZUMA	34
10. 1.	Avtonomnost računov, odprtih pri Banco d`Italia	34
10. 2.	Banke, ki izvršujejo posle plačilnega prometa v obmejni trgovini z Italijo	35
10. 3.	Visoko plačilno neravnovesje na avtonomnih računih v korist jugoslovanskih organizacij združenega dela	35
10. 4.	Plačilo izvoza na temelju Tržaškega sporazuma	35
10. 4. 1.	Rok za prenos z izvozom ustvarjenih deviz na avtonomni račun	37
10. 4. 2.	Evidenčna kartica	37
10. 5.	Postopek za plačilo uvoza po Tržaškem sporazumu	37
10. 5. 1.	Dokumentacija, ki mora biti priložena plačilnemu nalogu	38
10. 5. 2.	Potrdilo o zagotovitvi deviznih sredstev za dospela plačila v tujino	38
11.	ORGANIZACIJE, KI POSLUJEJO IN ORGANIZACIJE, KI SODELUJEJO V OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI Z ITALIJO	39
11. 1.	Zakonska ureditev poslovanja ter sodelovanja v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo	39

11. 1. 1.	Registracija OZD za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo	stran 40
11. 1. 2.	Organizacije, ki lahko sodelujejo v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo	40
11. 2.	Administrativni postopek za vključitev OZD (TOZD) iz drugih območij Jugoslavije v obmejno trgovinsko izmenjavo po Tržaškem sporazumu	41
12.	RAZPOLAGANJE S SREDSTVI USTVARJENIMI Z IZVOZCM NA TEMELJU TRŽAŠKEGA SPORAZUMA	42
12. 1.	Prodaja z izvozom ustvarjenih sredstev za dinarsko protivrednost in njihov ponovni nakup, ko želi podjetje uvoziti blago	43
12. 2.	Katere možnosti ima organizacija - izvoznik oziroma organizacija - končni koristnik po izvozu blaga na temelju Tržaškega sporazuma	43
12. 3.	Omejitev pravice do uvoza za sredstva, ustvarjena z izvozom v obmejni trgovinski izmenjavi	44
13.	DOLOČBE 4. ČLENA TRŽAŠKEGA IN GORIŠKEGA SPORAZUMA	46
14.	DOLOČBE 6. ČLENA TRŽAŠKEGA SPORAZUMA	46
15.	DOLOČBA 9. ČLENA TRŽAŠKEGA IN 8. ČLENA GORIŠKEGA SPORAZUMA	47
16.	PERSPEKTIVE ZA RAZVOJ OBMEJNE TRGOVINSKE IZMENJAVE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO	48
	SOMMARIO	51
	VIRI	
	Literatura	53
	Pravni akti	55
	Časopisje - članki	56
	DODATEK	
	Tržaški sporazum	
	Goriški sporazum	

1. CARINSKO SODELOVANJE MED OBMEJNIMI DRŽAVAMI

V mednarodnem pravu obstajajo različne oblike carinskega sodelovanja med obmejnimi državami, od tega, da je neka država ali njen del popolnoma vključen v carinski sistem druge države pa do carinskega sodelovanja na podlagi carinskih kontingentov (Tržaški in Goriški sporazum).

1. 1. Vključitev ene države ali dela njenega ozemlja v carinski sistem druge države

V svetu se pogosto dogaja, da politično ozemlje ene države, t. j. ozemlje, v katerem vlada neka politična oblast, ni identično z razsežnostjo njenega carinskega sistema (ozemlja). Tako poznamo vključitev ozemlja ene države v carinski sistem (ozemlje) druge. Gre predvsem za primere, kjer je ozemlje ene države tako majhno oziroma trgovinska povezava z drugo državo tako tesna, da je vključitev prve v carinski sistem druge logična posledica takega stanja. Najbolj znana primera v Evropi sta San Marino, ki je vključen v italijanski carinski sistem, in Monaco, ki je vključen v francoski carinski sistem. Vatikan sicer ni vključen v italijanski carinski sistem, vendar pa na podlagi Lateranske pogodbe iz leta 1929 obstaja posebna določba, ki omogoča brezcarinski uvoz blaga čez italijansko ozemlje v mesto Vatikan.

Naslednja oblika carinskega sodelovanja so carinske unije med posameznimi državami. V zgodovini je dobro poznana carinska unija med nemškimi državami, tako imenovani Zollverein, danes pa je med bolj znanimi carinskimi unijami carinska povezava med Švico in Liechtensteinom. Evropska gospodarska skupnost prav tako predstavlja carinsko unijo višje oblike, in sicer zaradi razširjenosti sodelovanja tudi na druga področja gospodarstva in ne zgolj na blagovno izmenjavo. Poznana je tudi vključitev dela ozemlja ene države v carinski sistem neke druge države oziroma izključitev dela političnega ozemlja te države iz njenega carinskega sistema in vključitev ali pa ne v tuji carinski sistem. To so tako imenovane carinske enklave in eksklave. Na podlagi pogodb, ki sta jih leta 1868 in 1891 podpisali Avstro-Ogrska in takratna Bavarska, sta avstrijska kraja Jungholz in Mittelberg izključena iz avstrijskega carinskega sistema in vključena v nemški carinski sistem. To velja tudi za italijansko enklavo v Švici Campione, poznani fiskalni paradiž, ki je zaradi svoje specifične lege izključen iz italijanskega carinskega sistema in vključen v švicarski carinski sistem. Podoben primer je na švicarsko-nemški meji, in sicer nemška enklava Buesingen, ki je obdana s švicarskim ozemljem. Na podlagi pogodbe, ki sta jo podpisali ZR Nemčija in Švica leta 1964, sta dokončno izključili nemško občino Buesingen iz nemškega carinskega sistema in jo vključili v švicarski carinski sistem.

Obstajajo pa tudi deli držav, ki so jih posamezne države izločile iz svojega carinskega nadzorstva. Tak primer je italijanska dolina Livigno na italijansko-švicarski meji, ki je izključena iz italijanskega carinskega sistema, ni pa vključena v švicarski carinski sistem. Podobno je tudi s švicarsko dolino Samnaum na švicarsko-avstrijski meji. Ta je izključena iz švicarskega carinskega sistema, ni pa vključena v avstrijski carinski sistem. Podoben primeru Livigno in Samnaum je nemški otok Helgoland, ki ni vključen v nemški carinski sistem. Livigno, Samnaum in Helgoland so s stališča pristojnih carinskih oblasti prostocarinske cone, v katere lahko vsakdo uvaža in izvaža blago brez carinskih pristojbin in so zato ti kraji postali pravi paradiži s poceni blagom, ki privablja množice turistov.

1. 2. Prostocarinske cone

Nekatere države ustanavljajo znotraj svojega carinskega sistema (ozemlja) proste carinske cone. Te so del carinskega sistema države, v katerem pa leta uporablja posebne carinske predpise, ki so manj restriktivni za tuje blago glede na preostali carinski sistem. Prostih carinskih con je več vrst in poleg tega da se razlikujejo po obsegu, se razlikujejo tudi po carinskem režimu, ki ga v njih izvajajo, in namembnosti teh con. Skoraj vse države Zahodne Evrope so na svojih ozemljih ustanovile proste carinske cone, in sicer večinoma na večjih prometnih križiščih ali pa v pristaniščih.

V jugoslovanski strokovni literaturi je verjetno najbolj znana jugoslovanska prostocarinska cona v Solunu, ki je nastala na podlagi sporazuma med Jugoslavijo in Grčijo leta 1923 za dobo 50 let. Ker pa po omenjeni dobi sporazum ni bil podaljšan, je leta 1973 cona prenehala obstajati.

V mirovni pogodbi med Jugoslavijo in Italijo je v dodatku VIII, 3. člen, točka 1 določeno, da bo Jugoslavija sodelovala pri upravljanju prostocarinske cone (porto franco) v tržaškem pristanišču ter imela ekskluzivno pravico do uporabe posameznih delov brezcarinske cone v tržaški luki. Te določbe so del mirovne pogodbe, ki se nanaša na Svobodno tržaško ozemlje (STO), ki pa se niso nikoli uresničile, prav tako kot tudi STO ni nikoli zaživel.

Ob podpisu Osimskih sporazumov leta 1975 je bilo v dodatku k pogodbi št. II določeno, da bodo na delu obmejnega območja Jugoslavije in Italije zgradili skupno jugoslovansko-italijansko brezcarinsko cono (glej stran 11 - 14).

V Jugoslaviji je bilo ustanovljenih sedem carinskih con (Bar, Beograd, Koper, Ploče, Pulj, Reka in Zadar). Vendar pa nekatere izmed ustanovljenih con sploh niso zaživele. V conah sta zvečine dovoljena le dva postopka, in sicer: blago lahko v

skladiščih leži neomejeno dolgo in pakiranje blaga, kjer pa na stajajo že težave.

Zadnje čase precej omenjajo možnosti, ki jih prostocarinske cone dajejo za pridobivanje deviz za jugoslovansko gospodarstvo, in je bil zato predložen zakon o prostocarinskih conah v razpravo skupščini SFRJ.

Posebne vrste prostocarinska cona je Goriška cona na italijansko-jugoslovanski meji. Ta cona, ki je podobna drugi italijanski brezcarinski coni v Valle D`Aosta, omogoča brezcarinski uvoz blaga z vsega sveta. V nasprotju z običajnimi prostocarinskimi conami je brezcarinski uvoz dovoljen le v določenih kontingentih. Ti kontingenti pa so namenjeni za porabo prebivalstva in ne manipulaciji, predelavi in podobnemu, kot je navada v večini drugih brezcarinskih con.

Zaradi neposredne bližine Goriške prostocarinske cone in pomena, ki ga ima za jugoslovansko gospodarstvo, jo bomo na kratko opisali.

1. 2. 1. Prostocarinska cona v Gorici

Italijanska vlada je z zakonom št. 1438 z dne 1. 12. 1948 ustanovila na delu ozemlja Goriške province prostocarinsko cono, ki do 31. 10. 1957 ni spadala v italijanski carinski sistem. Goriška prostocarinska cona omogoča brezcarinski kontingentni uvoz blaga, ki je namenjeno za porabo prebivalstva v Gorici.

Področje goriške proste cone zajema del ozemlja goriške province, in sicer med državno mejo in rekama Vipavo ter Sočo in območje, ograjeno za predilnico bombaža (Cotonificio Triestino) na desni strani Soče.

Goriška prostocarinska cona, ki je naslednica predvojne Kvarnerske prostocarinske cone na Reki (Zona franca di Carnaro), je nastala iz politično-ekonomskih razlogov. Podobna cona je nastala leta 1949 v Valle D`Aosta, kjer je ustanovitev brezcarinske cone bila vključena v statut o lokalni avtonomiji pokrajine Valle D`Aosta. Goriška prostocarinska cona pa je bila ustanovljena zato, da postane ozemlje Gorice privlačnejše za prebivalstvo iz ostalih delov Italije, ki naj bi s priselitvami ojačali živelj na novo nastali meji. Po drugi strani pa je bil namen Goriške cone nemoteno nadaljevati trgovinske in gospodarske stike Gorice z okolico, ki je pripadla Jugoslaviji.

Pravni režim Goriške prostocarinske cone v italijanski strokovni literaturi ni točno definiran. Prav tako sama zakonodaja, ki v ustanovnih aktih govori o prostocarinski coni od leta 1957 naprej, govori samo o uvozu kontingentov blaga s posebnimi

mi carinskimi olajšavami (brezcarinski uvoz) v Gorico.

Obstoj Goriške prostocarinske cone je bil tudi eden izmed razlogov, ki so ga navedli italijanski gospodarstveniki, zakaj ni potrebno vključiti tudi v Goriški sporazum možnosti za brezcarinsko izmenjavo blaga, tako kot obstaja v pismih k Tržaškemu sporazumu.

2. PRAVNA NARAVA SPORAZUMOV O OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI

Tržaški in Goriški sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi med Jugoslavijo in Italijo (glej besedilo v dodatku), sta po svoji pravni naravi nova na področju mednarodnih sporazumov. Prvič se tovrstni sporazumi pojavijo leta 1949 s podpisom avstrijsko-italijanskega preferencialnega sporazuma o izmenjavi blaga med avstrijskima pokrajinama Tirol in Vorarlberg na eni strani ter italijanskima pokrajinama Trentino in Zgornje Poadižje na drugi strani, ter s sporazumom o lokalni izmenjavi blaga podpisanim leta 1949 med Jugoslavijo in Italijo.

Sestavljalci avstrijsko-italijanskega režima pa so se pri nastajanju le-tega zgledovali po carinskem režimu, ki velja v "Ženevskih" prostocarinskih conah. Zaradi boljšega razumevanja Tržaškega in Goriškega sporazuma bomo na kratko opisali carinski režim v "Ženevskih" prostocarinskih conah in režim v avstrijsko-italijanskem preferencialnem sporazumu.

2. 1. "Ženevske" prostocarinske cone (Zones franches de Haute Savoie et du Pays de Gex)

"Ženevske" prostocarinske cone so ustanovili na francoskem ozemlju v začetku 19. stoletja. Mesto Ženeva se je po kratki francoski okupaciji odločilo, da se pridruži Švicarski konfederaciji in je tako ostalo brez svojega ožjega gospodarskega zaledja. Zato so ob podpisu mirovne pogodbe s Francijo v letih 1815 - 1816 določili, da mora Francija potegniti svojo carinsko mejo v določenem obsegu nazaj od politične meje. Tako je mestu Ženevi ostal širši gospodarski prostor, iz katerega je lahko dobivalo blago brez omejitev in tudi prodajalo svoje industrijske izdelke brez plačevanja carin. Po prvi svetovni vojni se je Francija odločila, da odpravi tako omejevanje državne suverenosti nad lastnim ozemljem in je zato potegnila carinsko mejo po isti črti kakor politično mejo. Ker pa se Švicarji s tem ukrepom niso strinjali, je bil spor v zvezi z "Ženevskimi" prostocarinskimi conami predložen Mednarodnemu sodišču v Haagu. Le-to je leta 1932 odločilo, da mora Francija potegniti svojo carinsko mejo nazaj do politične, in sicer na stare meje, da bi tako vzpostavili stanje, ki je bilo določeno v letih

1815 - 1816.

Režim "Ženevskih" prostocarinskih con, ki omogoča brezcarinsko izmenjavo blaga med Ženevo in prostocarinskimi conami, ki obdajajo Ženevo in politično pripadajo Franciji, je še danes veljaven. Po sistemu "Ženevskih" prostocarinskih con so se pozneje zgledovali pripravljavci Saarskih con, ki so obstajale med Francijo in Nemčijo do leta 1957, to je nastanka EGS, in kot že omenjeno sestavljalci avstrijsko-italijanskega preferencialnega sporazuma.

2. 2. Preferencialni sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi med Avstrijo in Italijo

Tržaškemu in Goriškemu sporazumu je zelo podoben sporazum, ki sta ga podpisali Avstrija in Italija 12. 5. 1949 v Rimu. Ta določa olajšano izmenjavo blaga (tipičnih izdelkov) med italijanskima pokrajinama Trentino-Zgornje Poadižje na eni ter avstrijskima pokrajinama Tirol in Vorarlberg na drugi strani s pogojem, da je blago izdelano v teh pokrajinah.

Blagovna izmenjava na podlagi preferencialnega sporazuma, imenovanem v praksi tudi "Accordino", se izvaja na podlagi dveh blagovnih list. Blago, določeno v listi A, je oproščeno pri izvozu vseh tistih carinskih in drugih dajatev, ki se drugače plačujejo pri izvozu blaga. Pri blagu z liste A pa se plačuje vse uvozne carine in druge dajatve, ki se plačujejo pri uvozu, vendar pa se blago, ki je vključeno v liste A lahko uvaža z dovoljenjem lokalnih oblasti in torej ni potrebno dovoljenje centralnih oblasti na Dunaju ali v Rimu. Gre za decentralizacijo izdajanja uvoznih dovoljenj, ki je bilo s centralnih institucij preneseno na lokalne organe. Prav tako blago z liste A ne more biti podvrženo drugim uvoznim omejitvam ali "koledarjem", ki predvidevajo zaprtje meje v nekaterih letnih obdobjih, to velja predvsem za kmetijske izdelke.

Blago in izdelki, določeni v listi B, imajo poleg ugodnosti, ki veljajo za listo A, tudi to prednost, da jih carinarnice obeh držav dovolijo uvažati oziroma izvažati v določenih kontingentih brez plačila uvoznih oziroma izvoznih carin in drugih dajatev. Leta 1980 je znašala brezcarinska izmenjava blaga 13 milijard lir v vsako smer.

Zaradi možnosti, ki jih nudi lista B, govorijo nekateri, da gre za nekakšno majhno in omejeno carinsko unijo med omenjenimi štirimi pokrajinami.

2. 3. Različna pravna narava sporazumov o obmejni trgovinski izmenjavi in sporazumov o maloobmejnem prometu

Čeprav v Sloveniji v praksi, časopisje in večkrat tudi v prav-

nih aktih govori jo o maloobmejnem prometu, ko omenjajo trgovinsko izmenjavo blaga v okviru Tržaškega in Goriškega sporazuma, se ta dva sporazuma bistveno razlikujeta od tipičnih sporazumov o maloobmejnem prometu v mednarodnem pravu. Na svetu in zlasti v Evropi velja cela serija sporazumov o maloobmejnem prometu. Sklenitev sporazumov o maloobmejnem prometu je danes med državami tako običajna, da se upošteva kot neurejene medsebojne odnose v tistih primerih, ko tak sporazum ni podpisan. Že pred vojno je obstajal sporazum o maloobmejnem prometu med Jugoslavi jo in Italijo, danes pa ima Jugoslavi ja take sporazume z vsemi svojimi sosedi razen z Albanijo in Grčijo.

Sporazumi o maloobmejnem prometu vsebujejo nekatere olajšave za obmejno prebivalstvo pri prehodu meje. Razvrstimo jih lahko v dve skupini. V prvo skupino sodijo sporazumi, ki obravnavajo svobodno gibanje obmejnega prebivalstva, tako da imajo nekatere ugodnosti, kar zadeva osebne dokumente (prepustnice) in formalnosti v zvezi s prehodom meje, kot npr. kraj in čas prehoda. Ugodnosti, ki jih zajema druga skupina sporazumov o maloobmejnem prometu se nanašajo na oprostitev različnih dajatev (npr. carine), ki jih je navadno treba plačati pri prenašanju blaga ali drugih stvari čez mejo. Ugodnosti, določene v tej skupini sporazumov o maloobmejnem prometu, niso namenjene blagu kot takemu, marveč so te ugodnosti namenjene obmejnemu prebivalstvu, ki tako blago prevaža ali prenaša čez mejo, kajti posamezniki so tisti, ki jim sporazumi namenja jo razne pristojbinske ugodnosti. Tak sporazum o obmejnem prometu oseb obstaja tudi z Italijo, to je t. im. Videmski sporazum, podpisan leta 1955 in 1962 in obnovljen 1982.

Tržaški in Goriški sporazum govori ta o obmejnem gospodarskem sodelovanju in ne urejata ugodnosti za obmejno prebivalstvo pri prehodu meje, temveč so ugodnosti namenjene blagu z obeh strani meje. Že naslov sam določa, da je to Sporazum o lokalni izmenjavi med obmejnimi conami (Tržaški sporazum) oziroma obmejnimi območji (Goriški sporazum) (glej sporazuma v prilogi). Tržaški sporazum v 1. členu govori tudi o lokalni trgovinski izmenjavi, Goriški sporazum pa o obmejni trgovinski izmenjavi (1. člen). V podobnih sporazumih, ki jih je Jugoslavi ja sklenila z drugimi sosednjimi državami, je govor o obmejni blagovni izmenjavi (Bolgari ja, Madžarska, Romuni ja). Z omenjenimi tremi državami pa imamo tako kot z Italijo sklenjene tudi sporazume o obmejnem prometu oseb in je zaradi tega nujno razlikovati med sporazumi o obmejni izmenjavi blaga in sporazumi o obmejnem osebnem prometu.

Razlikovanje v izrazju je toliko umestnejše v novih odnosih v obmejnem prometu oseb zaradi omejitev prehodov jugoslovanskim udeležencem po Videmskem sporazumu in drugih sporazumih o obmejnem prometu oseb. Nedvomno bodo varčevalni ukrepi ZIS, med katere tudi sodi omejitev prehodov oseb s prepustnicami, močno zmanjšali obmejni promet oseb. Obmejna trgovinska izmenjava na podlagi Tržaškega in Goriškega sporazuma pa se zaradi trenutne neizvedljivosti predpisov, ki jo omejujejo, še naprej nemoteno razvija.

3. SPORAZUM O OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI BLAGA MED JUGOSLAVIJO IN OSTALIMI SOSEDNJIMI DRŽAVAMI

Jugoslavija je podpisala poleg Tržaškega in Goriškega sporazuma o obmejni izmenjavi blaga z Italijo podobne sporazume še s tremi sosednjimi državami, ki jih bomo tu na kratko opisali.

3. 1. Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi z Bolgarijo

Z Bolgarijo je Jugoslavija podpisala Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi 10. 5. 1963 (Ur. l. FLRJ št. 15/64). Ta sporazum je bil nadomeščen s sporazumom o obmejni blagovni izmenjavi podpisanim 20. 11. 1970 v Beogradu (Ur. l. SFRJ 26/71 st. 387).

Obseg blagovne izmenjave v okviru tega sporazuma se določa letno na podlagi blagovnih list. Da bi uredili plačevanja, ki izhajajo iz tega sporazuma, sta Narodna banka Jugoslavije in Bolgarska zunanjetrgovinska banka odprla druga drugi brezobrestne račune, ki ju vodita v obračunskih dolarjih ZDA. Sporazum velja za obdobje enega leta ter se tiho podaljšuje v kolikor ga ena od pogodbenic ne odpove mesec dni pred iztekom.

3. 2. Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi z Madžarsko

Jugoslavija je sklenila 12. 4. 1967 z Madžarsko sporazum o obmejni blagovni izmenjavi (Ur. l. SFRJ 10/67 dodatek med. spor.). Veljavnost sporazuma je bila določena do 31. 12. 1967, a se tiho podaljšuje za eno leto, če ga ena od strani ne odpove vsaj mesec pred iztekom omenjenega roka.

S tem sporazumom urejena blagovna izmenjava poteka na temelju blagovnih list, ki se določajo letno in so sestavni del sporazuma. Plačila se obračunavajo v obračunskih dolarjih na dveh računih, eden je odprt pri Narodni banki Jugoslavije, drugi pa pri madžarski narodni banki. Ta sistem plačila za obmejno trgovinsko izmenjavo z Madžarsko je ostal v veljavi do 1. 1. 1973, ko so začeli plačevati v ZDA dolarjih.

3. 3. Sporazum o mali obmejni izmenjavi blaga z Romunijo

Da bi razširili gospodarsko sodelovanje in blagovno izmenjavo sta oktobra 1968 Jugoslavija in Romunija sklenili Sporazum o obmejni blagovni izmenjavi, ki je bil nadomeščen s Sporazumom o mali obmejni izmenjavi blaga podpisanim 6. 5. 1971 (Ur. l. SFRJ 1/72 str. 3). Blagovna izmenjava v okviru tega sporazuma poteka na podlagi blagovnih list, ki jih določata jugoslovan-

ski sekretariat za zunanjo trgovino in romunski sekretariat za zunanjo trgovino. V okviru sporazuma potekajo plačila v ob računskih dolarjih na posebnih računih pri Narodni banki Jugoslavije in romunski banki za zunanjo trgovino.

Z vsemi tremi naštetimi državami ima Jugoslavija poleg sporazumov o obmejni izmenjavi blaga tudi sporazuma o osebnem maloobmejnem prometu.

Tako je bil z Madžarsko podpisan sporazum o maloobmejnem prometu oseb 9. 8. 1965 (dodatek Ur. l. SFRJ 3/66), z Romunijo 13. 1. 1970 (Ur. l. SFRJ 17/72 str. 154), z Bolgarijo pa 13. 1. 1972 (Ur. l. SFRJ 27/73 str. 39).

Z Avstrijo nimamo sporazuma o obmejni izmenjavi blaga (čeprav so bili že narejeni nekateri koraki v tej smeri), obstaja pa manjša izmenjava v okviru sejmskih aranžmajev med republiški mi gospodarskimi zbornicami na naši strani (Slovenija, Hrvatska, BIH) in pokrajinskimi trgovinskimi zbornicami na avstrijski strani (Graz, Innsbruck, Celovec, Eisenstat). Sporazum o maloobmejnem prometu oseb je Jugoslavija podpisala z Avstrijo 28. 9. 1967, ki je bil spremenjen s sporazumom podpisanim 5. 2. 1975 v Beogradu (Ur. l. SFRJ 49/76 str. 1010).

Prav tako ne obstaja noben sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi niti o obmejnem prometu oseb z Grčijo. Slednji je bil sicer podpisan 18. 6. 1959 v Atenah (Ur. l. FLRJ, med. spor. 8/60), vendar pa ga je grška hunta ob prihodu na oblast leta 1967 enostransko odpovedala.

Edina sosednja država, s katero Jugoslavija ni podpisala nobena sporazuma o obmejnem prometu oseb, niti o obmejni izmenjavi blaga je Albanija.

Število in vsebina sporazumov o obmejnem sodelovanju kljub razlikam v političnih sistemih med Jugoslavijo in omenjenimi sosedami potrjujeta izjemno prizadevanje podpisnikov teh sporazumov, da bi obmejno prebivalstvo čim manj čutilo politične meje kot razdiralca usod ljudi, ki so jih stoletja združevale narodnostne, jezikovne in kulturne sorodnosti.

4. OBMEJNO GOSPODARSKO SODELOVANJE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

4. 1. Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo pred drugo svetovno vojno

Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo se je začelo že takoj po nastanku Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev po prvi svetovni vojni s sporazumi, ki so urejali

obmejna vprašanja med državama. Sporazumi so se nanašali na maloobmejni promet in obmejni carinski režim med Kraljevino SHS in Reko ter med Kraljevino SHS in Zadrom.

4. 1. 1. Maloobmejni promet med obmejnimi območji Kraljevine SHS in Italije

V trgovinskem sporazumu, ki sta ga podpisali Kraljevina SHS in Italija 14. 7. 1924 v Beogradu, je bilo v dodatku E dogovorjeno, da je treba določiti obmejna območja, ki ne smejo segati več kot 10 km v notranjost, med njimi pa bo mogoče svobodno izmenjavati določeno blago, če bo namenjeno potrebam obmejnega prebivalstva. Blago, ki je po izvoru iz ene izmed obmejnih con, je oproščeno izvoznih in uvoznih dajatev, če ga prenašajo čez mejo za potrebe obmejnega prebivalstva. Prebivalci obmejnih območij, ki so imeli posebno obmejno prepustnico, so imeli posebne olajšave tudi glede zdravil, ki so jih odhajali kupovat na obmejno območje druge države z zdravniškimi potrdili in če so potrebe to narekovale. Olajšave, ki jih je predvideval sporazum iz leta 1924, so se med drugim našale še na prehod živine in začasen prehod blaga.

4. 1. 2. Obmejni gospodarski stiki med Kraljevino SHS in Italijo na območju Zadra

Zadar, ki ga je Italija v tajni pogodbi, sklenjeni v Londonu leta 1915, s katero so določili pogoje za vstop Italije v prvo svetovno vojno, zahtevala zase in po končani vojni tudi do bila, je imel v kraljevini Italiji zaradi svoje specifične geo - politične lege status integralne prostocarinske cone. Prostocarinska cona v Zadru je bila ustanovljena z italijanskim zakonom R. D. L. 13. 3. 1921 ter je obsegala mesto Zadar z okolico, otok Lastovo in Palagruža.

Zadrška prostocarinska cona je postala mednarodno pomembna s podpisom sporazuma med Kraljevino SHS in Italijo 23. 10. 1922 v Rimu. V sporazumu je bilo določeno, da italijanska vlada razglša ozemlje Zadra zunaj italijanskega carinskega ozemlja in je zato vse blago, ki prihaja iz Kraljevine SHS, oproščeno carin in drugih pristojbin.

Sporazum iz leta 1922 določa, da Kraljevina SHS ne sme določati izvoznih carin ali drugih dajatev za izvoz blaga na zadrško območje oziroma izdajati prepovedi in omejitev za določene vrste blaga (lista A), če so ti izdelki po izvoru iz obmejnega območja Kraljevine SHS, katerega meje so bile določene (dodatek B). Prav tako sporazum določa, da bo blago iz Zadra (dodatek C) oproščeno carinskih dajatev in pristojbin ter izvzeto iz omejitev in prepovedi do določene količine, če bi bilo blago namenjeno obmejnemu območju Kraljevine SHS, označenem v dodatku B.

Določeno tudi je, da Kraljevina SHS ne bo sprejemala nikakršnih posebnih ukrepov, ki bi omejevali izvoz živilskih izdelkov v Zadar.

4.1.3. Obmejno gospodarsko sodelovanje med Kraljevino SHS in Italijo na območju Reke

V sporazumu, ki sta ga podpisali Kraljevina SHS in Italija leta 1924 je bilo določeno, da v reškem pristanišču ustanovijo carinsko cono v korist Kraljevine SHS. V sporazumu z dne 27. 1. 1924 je med drugim predvideno, da bo reška železniška postaja organizirana kot mednarodna železniška postaja. Z opravičilom, da se zgoraj omenjeni sporazumi niso nikoli uresničili, so italijanske oblasti iz politično-ekonomskih razlogov leta 1930 ustanovile na Reki prostocarinsko cono (Zona franca di Carnaro), ki je pozneje rabila za zgled pri nastanku prostocarinske cone v Gorici.

4.2. Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo po drugi svetovni vojni

Na podlagi mirovne pogodbe podpisane med Italijo in Jugoslavijo leta 1947 je bila novo nastala meja načrtovana tako, da je prepolovila mesto Gorica na dva dela. Zaradi take razdelitve so vodni viri ter vodovodne instalacije, iz katerih se je mesto oskrbovalo z vodo, ostali na jugoslovanski strani, vodovodni rezervarji ter vodovodni dotok pa na italijanski strani. Zato, da bi mesto Gorica še naprej bilo nemoteno preskrbljeno z vodo se je Jugoslavija zavezala v mirovni pogodbi, da bo vzdrževala in izkoriščala vodne vire ter vodovodne instalacije, Italija pa je sprejela obvezo vzdrževati vodovodne rezervarje ter vodovodno omrežje, ki je napajalo mesto z vodo.

Jugoslavija se je tudi obvezala, da bodo obstoječe ter nove hidrocentrale na Soči delovale tako, da bo mogoča občasna dobava vode za namakanje južnovzhodnega dela pokrajine Gorica. Podobne določbe so obvezovale obmejni državi glede oskrbovanja Svobodnega tržaškega ozemlja z vodo in električno energijo.

V dodatkih k mirovni pogodbi IV in IX je določeno, da se bosta državi dogovorili o vzpostavitvi maloobmejnega prometa ter o izmenjavi blaga med STO ter sosednjimi območji Jugoslavije ter Italije. Tako je bil 3. 2. 1949 v Vidmu podpisan sporazum o maloobmejnem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Sporazum so sprejeli zato, da bi olajšali prehod meje dvolastnikom in obmejnemu prebivalstvu.

Ugodnosti, ki jih je dajal sporazum o maloobmejnem prometu iz leta 1949 obmejnemu prebivalstvu, je nadomestil Videmski spo-

razum, podpisan 20. 8. 1955 v Vidmu in obnovljen 31. 10. 1962 prav tako v Vidmu. Ta ureja promet oseb, transport in zemeljsko ter pomorsko povezavo med obmejnimi območji Jugoslavije in Italije. Sporazum iz leta 1962 je bil 15. 5. 1982 obnovljen in razširjen glede na območje, ki ga zajema, in ugodnosti, ki jih daje obmejnemu prebivalstvu (prebivalci Jesenic do bijo prepustnice).

Prav tako so 3. 2. 1949 v Vidmu podpisali Sporazum o izmenjavi lokalnih proizvodov nekaterih obmejnih območij, ki je bil predhodnik Goriškega sporazuma. Vendar pa se je ta sporazum zaradi slabih političnih odnosov med državama v tem obdobju izvajal v minimalni meri.

Ob podpisu Spomenice o soglasju 5. 10. 1954 v Londonu glede STO je bil sklenjen tudi dogovor o obmejnem sodelovanju, za tem pa podpis Tržaškega in Goriškega sporazuma 31. 3. 1955, in Videmskega sporazuma.

Do podobne pogodbe o preskrbi z vodo kot v primeru Gorice je prišlo leta 1958, ko je bil sklenjen meddržavni sporazum o oskrbi nekaterih jugoslovanskih obmejnih krajev z vodo iz Miljskega vodovoda. Ker je z londonsko Spomenico o soglasju prišlo do manjših popravkov meje med državama, so nekateri kraji (Hrvatini), ki so pripadli Jugoslaviji ostali še naprej odvisni od dobave vode iz Miljskega vodovoda. Leta 1968 je Jugoslavija rešila tehnični problem dobave vode tem zaselkom, dogovor pa je ostal še naprej v veljavi iz čisto lokalnih potreb ter za medsebojno rezervo in za izravnavanje saldov " in natura".

Novembra 1975 so v Osimu podpisali sporazume, s katerimi so dokončno pravno uredili vprašanje jugoslovansko - italijanske meje, hkrati pa podpisali tudi vrsto določb, ki urejajo obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo.

4. 2. 1. Obmejno gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo na podlagi Osimskih sporazumov

Ob podpisu Osimskih sporazumov sta se Jugoslavija in Italija dogovorili za gospodarsko sodelovanje na naslednjih gospodarskih področjih:

a) Ustanovljena je bila stalna mešana komisija za vodno gospodarstvo; njena naloga je preučevati vse hidrološke probleme voda skupnega pomena in predlagali ustrezne rešitve, da bi zagotovili boljšo oskrbo z vodo in elektriko v primerjavi z obveznostmi, ki izvirajo iz sporazumov in pogodb, sklenjenih med Jugoslavijo in Italijo.

Novo osnovana Komisija za vodno gospodarstvo, v kateri se rešuje jugoslovansko-italijanska vodnogospodarska problematika,

se je od samega začetka lotila tudi vprašanja o skupni obrambi pred točo na italijansko-jugoslovanskih obmejnih območjih.

Znano je, da za vinogradniška območja med elementarnimi pojavi predstavlja veliko nevarnost toča. V Sloveniji imamo ta pojav večkrat na mejnih območjih tako z Avstrijo, kot tudi z Italijo.

Priprave za oblikovanje sistema skupne obrambe pred točo z Italijo so se začele 1978. Predno je prišlo do skupnega osnutka sporazuma, je seveda bilo potrebno uskladiti marsikaj; saj se pri teh vprašanjih prepletajo pristojnosti različnih resorjev, tudi dokaj kočljivih (notranje zadeve, vojska, kontrola poletov, poljedelstvo, medsebojno obveščanje).

Rezultat vseh teh usklajevalnih razgovorov predstavlja skupno sprejeto besedilo "Sporazum med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo o skupni obrambi pred točo", ki je bil parafiran v Novi Gorici 8. 9. 1981 in podpisan v Trstu 6. 4. 1982.

Računa se s tem, da bo s pomočjo skupnega sistema obrambe proti toči zavarovano okrog 300.000 hektarjev površin, v vsaki državi polovica. To bi naj v Jugoslaviji pomenilo, da bi bila zaščitena okolica Pirana, Izole, Kopra, Sežane, Ajdovščine, Vipave do Nove Gorice in Goriških Brd, v Italiji pa bi naj bilo zaščiteno ozemlje provinc Trst, Gorica in Videm.

b) Poseben pomen pripisujeta vladi Jugoslavije in Italije urejanju voda porečij Soče, Idrijce in Timava in uporabi teh voda za pridobivanje električne energije in druge civilne namene. Zato bosta vladi priporočili ustreznim gospodarskim organizacijam v svojih državah, naj sodelujejo na podlagi skupnih vlaganj ("joint ventures") pri skupni graditvi in uporabi naprav za pridobivanje električne energije. V okviru tega sodelovanja je posebnega pomena zgraditev zapornice na Soči in hidroenergetske naprave v višini Solkana.

c) Državi bosta financirali proučevanja, potrebna za ocenitev tehnične in ekonomske upravičenosti in možnosti za graditev plovne poti Tržič - Gorica - Ljubljana in njeno povezoavo z omrežjem plovnih poti Srednje Evrope in Črnim morjem. Načrt o izpeljavi prekopa od Tržiča do reke Vipave je že leta 1920 izdelal arhitekt Fabiani in leži v arhivu mesta Gorice. Njegovo izgradnjo pa so preprečile finančne težave.

č) Povezava avtomobilske ceste Benetke - Trst - Gorica - Trbiž s cestami Nova Gorica - Postojna - Ljubljana, Fernetiči - Postojna in Hrpelje - Kozina - Reka.

d) Italija bo na svojem ozemlju zgradila asfaltirano cesto, ki bo povezovala Novo Gorico z vasmi v Brdih. V skladu z modalitetami, ki bodo dogovorjene med policijskimi in carinskimi organi obeh držav, bo navedena cesta odprta za

prost jugoslovanski civilni tranzit brez zadrževanja na italijanskem ozemlju. Odgovornost za kontrolo prometa na omenjeni cesti bo poverjena pristojnim jugoslovanskim oblastem v skladu s formalnostimi in pogoji, ki jih bodo sporezumno določili pristojni jugoslovanski in italijanski organi. Cesta bo kot nekakšen koridor, večinoma vkopana, utrjena s podpornimi in opornimi zidovi. Meddržavna komisija je že določila traso od Solkana do Huma in tako naj bi se Goriška Brda že kmalu približala svojemu občinskemu središču s 27 na vsega 9 kilometrov. Pravilnik o uporabi sabotinske ceste je bil podpisan 16. 6. 1981 v Trstu.

- e) Zgradi se cesta, ki bo povezovala vasi Ravne in Kambreško. Ta cesta je že zgrajena; financiranje je pogodbeno prevzela Italija. Cesta predstavlja za jugoslovansko stran nadomestilo za izgubljeno cestno povezavo, ker se je Jugoslavija z osimsko razdelitvijo umaknila na mejni gorski greben; zadeva je bila dolgo znana kot odprti razmejitveni problem na Kolovratu.
- f) Državi bosta spodbujali stalno in tesno sodelovanje med lukami severnega Jadrana.
- g) Sodelovali bosta ob udeležbi zainteresiranih krajevnih organov na področju varstva ekologije Jadranskega morja.
- h) Skupaj bosta izdelali potrebne študije za izboljšanje ekonomskega sodelovanja na obmejnih območjih.
- i) Pospeševali bosta hitrejši razvoj ekonomskih odnosov, zlasti z uresničevanjem industrijske kooperacije v vseh oblikah, všteti skupna vlaganja z razvijanjem širšega sodelovanja pri izmenjavi tehnologije, skupnih raziskovanjih in uporabi osnovnih gospodarskih bogastev in energetskih virov.

Do uresničevanja industrijske kooperacije je prišlo predvsem z ustanavljanjem mešanih podjetij na obeh obmejnih območjih. Tako so bila ustanovljena na italijanski strani v občini Špeter Slovenov mešana podjetja Veplas in Hobles. V sodelovanju s koprskim Iplasom podjetje Veplas izdeluje plastične cevi različnih premerov, ki jih uporabljajo za vodovode, kanalizacijo in namakanje, pri tem sodeluje tudi medvodski Color. V Hoblesu bodo izdelovali okna, predvidena pa je proizvodnja rezil in brusilnega papirja. Ti obrati predstavljajo pomembno pridobitev za splošni gospodarski razvoj Benečije.

Prav tako imajo mešana podjetja na italijanski strani tudi Droga Portorož podjetje Ifapi, Devin (Trst), Tomos Koper podjetje Tomos-Italiana, Gorica, Meblo Nova Gorica in Lesnina Ljubljana podjetje Meblo-Italiana v Gorici, Iskra Ljubljana mešano podjetje Iret v Trstu.

Primer italijanskega vlaganja na jugoslovanskem obmejnem ob-

močju pa je podjetje Keramix v Volčji Dragi, ki izdeluje keramične izdelke in Meblo Nova Gorica.

Gospodarsko sodelovanje so začeli razvijati tudi med DO Iskra in italijanskim podjetjem Mipot Krmin, koprski Iplas sodeluje s podjetjem Vetrorezina, Adriacommerce Koper TOZD Tea Divača s podjetjem Elpro v Zgoniku. Italijansko podjetje Benecco pa v sodelovanju z Cicibanom iz Mirna izdeluje copate za športno dejavnost, v sodelovanju z Elanom iz Begunj pa smučarske palice.

Na področju ribolova so v letu 1982 začeli sodelovati izolski ribiči (TOZD Delamaris), ki skupaj z italijanskimi ribiči iz Chiogge lovijo bele ribe.

Omenjeno gospodarsko sodelovanje naj bi bilo tista višja oblika gospodarskega sodelovanja, o katerem se v zadnjem času pogosto govori, kadar se ugotavlja, da dosedanje predvsem na mali trgovini sloneče obmejno gospodarstvo ni niti zadostno, niti perspektivno.

Ta določba Osimskih sporazumov je bila podprta v Resoluciji Skupščine SR Slovenije 12. 10. 1982, ta določa, da je treba iz deviznega priliva, ki ga združeno delo ustvari z obmejnimi gospodarskim sodelovanjem, izločiti en odstotek za pospeševanje lastnih in mešanih podjetij v zamejstvu in za uvoz določenih količin blaga, ki ga izdelujejo ta podjetja.

Najpomembnejši dogovor v Osimskih sporazumih pa je vsekakor določba o ustanovitvi prostocarinske cone na meji med Jugoslavijo in Italijo.

4. 2. 2. Sežanska prostocarinska cona

V Osimskih sporazumih o pospeševanju gospodarskega sodelovanja med SFR Jugoslavijo in Republiko Italijo je bilo določeno, da bosta državi ustanovili na meji med Trstom in Sežano skupno carinsko cono.

Tako 1. člen zgoraj omenjenega sporazuma določa, da bo vsaka stran na svojem ozemlju namenila zemljišča, označena v prilogi k sporazumu, za prostocarinsko cono, na katero bo razširjen blagovni režim "Punti franchi di Trieste" (t. j. carinski režim, veljaven v tržaški luki), tako kot je to predvideno v protokolu k sporazumu.

4. 2. 2. 1. Ozemlje, ki ga zajema cona

Zemljišče, ki je bilo namenjeno za pristo cono, je bilo določeno v protokolu o prosti coni, in sicer:

- na jugoslovanskem ozemlju je to zemljišče v mejah: železniška proga - Sežana - državna meja, državna meja in cesta Bazovica - Lipica - Sežana,
- na italijanskem ozemlju pa med železniško progo od državne meje do križišča s cesto Fernetiči - Opčine, cesto Bazovica - državna meja in državno mejo.

Natančno konfiguracijo zemljišča znotraj teh meja, namenjenega za cono, bo določila mešana jugoslovansko-italijanska komisija.

Celotna površina na obeh straneh meje naj bi zajemala 25 kvadratnih kilometrov (2500 hektarjev), od tega 1500 hektarjev uporabne površine. Vendar pa je v letu 1982 Slovenija namenila za prostocarinsko cono v sežanski občini le 381 hektarjev, medtem ko italijanska stran zaradi močnih nasprotovanj v Trstu zamisli o coni še ni določila ozemlja, ki naj bi služilo v ta namen.

4. 2. 2. 2. Carinski režim v coni

Carinski režim, ki ga za jugoslovanski del cone urejata dva posebna zakona določa, da bo v mejah cone mogoče opravljati brez kakršnihkoli restrikcij ter davščin in carinskih obveznosti vse operacije, v zvezi s prihajanjem in odhajanjem materiala in blaga, njunim uskladiščenjem, komercializacijo, manipulacijo in predelavo, všteti industrijsko predelavo.

Za blago, prinešeno iz drugih držav razen iz Jugoslavije in Italije bo veljalo, kot da je izven jugoslovanskega in italijanskega carinskega ozemlja, za blago iz notranjosti teh ozemelj pa kot da je definitivno izvoženo iz Jugoslavije oziroma Italije.

Blago obeh držav ali blago, ki je bilo ocarinjeno v teh državah in prinešeno v cono, bo v carinskem pogledu veljalo za do končno izvoženo, razen če je bilo na zahtevo zainteresiranih dano pod stalno carinsko nadzorstvo in davčno kontrolo, da bi obdržalo svojo državno pripadnost. Naftni proizvodi in goriva nasploh, namenjeni za uporabo v industrijskih obratih v coni, so oproščeni carine in drugih mejnih davščin, če so tuji, italijanskih davkov na proizvodnjo, če so italijanski, oziroma ustreznih jugoslovanskih davkov, če so jugoslovanski.

Električna energija, uporabljena v omenjenih obratih, je oproščena prometnega davka.

Poseben davčni in carinski režim cone pa ne velja v naslednjih primerih:

- a) za blago iz drugih držav, razen iz pogodbenic, ki se uporabi znotraj cone, izvzemši tisto, kar je predvideno za

naftne proizvode, gorivo in električno energijo,

b) za gradbene in instalacijske materiale in pohištvo.

Carina za blago, ki jo je treba ob prihodu v cono plačati, se plača carinskim organom države, na katero ozemlje je blago preneseno. Mešana jugoslovansko-italijanska komisija bo določila, katerega blaga ni dovoljeno prinašati v cono.

Če je blago, za katero je bila ob prihodu v cono zahtevana stalna carinska in davčna kontrola, namenjeno za izvoz v Jugoslavijo ali EGS, se bo zanj pri gibanju, uskladiščenju, manipulaciji in predelavi uporabljalo carinske določbe "Punti franchi di Trieste", všteti jugoslovanske ali italijanske predpise o kontroli in preprečevanju prekrškov.

Cona še ni nastala predvsem zaradi že omenjenega nasprotovanja tržaških lokalnih oblasti, ki menijo, da cona ne predstavlja rešitve za gospodarske probleme Trsta in bi predvsem "ogrozila" narodnostno sestavo prebivalstva v Trstu.

5. TRŽAŠKI IN GORIŠKI SPORAZUM O OBMEJNI IZMENJAVI BLAGA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

5. 1. Zgodovinski vzroki za nastanek sporazumov o obmejni trgovinski izmenjavi

Z de facto določitvijo meja med Jugoslavijo in Italijo po drugi svetovni vojni so se v novem politično-ekonomskem položaju pojavile težave, ker meje ni bilo mogoče načrtovati po narodni pripadnosti prebivalstva in ker je Trst ostal brez svojega ožjega gospodarskega zaledja in le-to brez svojega središča. Da bi vsaj delno odpravili težave, ki so nastale z novo državno razdelitvijo je bil že 20. 6. 1945 v Devinu podpisan sporazum med predstavnikom JLA Jovanovićem ter predstavnikom anglo-ameriških sil Morganom o ureditvi nekaterih trgovinskih in gospodarskih vprašanj, ki so nastala na jugoslovanskem delu Julijske krajine ter na delu Julijske krajine, ki so jo zasedli Anglo-Američani. V mirovni pogodbi, ki sta jo podpisali Jugoslavija ter Italija v Parizu 10. 2. 1947, je v dodatku IX, črka C določeno, da se bosta Jugoslavija in Italija v enem mesecu po začetku veljave sporazuma začeli pogajati, da se dogovorita o olajšavi prometa za prehrabene in druge izdelke, ki so se običajno izmenjavali med območjem STO ter sosednjimi območji Italije ter Jugoslavije. Ker pa Svobodno tržaško ozemlje dejansko ni nikoli zaživel, tudi ta klavzula mirovne pogodbe ni prišla do izraza vse do Spomenice o soglasju, katere podpisnici v Londonu, 5. 10. 1955 sta bili Jugoslavija in Italija, sopolisnici pa Velika Britanija in

ZDA. V Spomenici, podpisani zato, da bi dokončno rešili mednarodno zapleteni položaj STO, je bilo v točki 7 določeno, da se bosta italijanska ter jugoslovanska vlada v dvomesečnem roku od začetka veljavnosti Spomenice začeli pogajati, da bi sklenili sporazum o obmejnem lokalnem prometu in o olajšavah pri gibanju prebivalcev obmejnih območij po kopnem in morju preko jugoslovansko-italijanske meje zaradi običajnih trgovinskih in drugih aktivnosti in za transport ter komunikacije.

Temu je sledil podpis Sporazuma in izmenjava pisem 31. 3. 1955 v Rimu med Jugoslavijo in Italijo v zvezi z lokalno trgovinsko izmenjavo med obmejnimi območjem Trsta na eni strani ter območjem Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice na drugi strani, ter Sporazum o lokalni trgovinski izmenjavi med obmejnima območjema Gorica - Videm in Sežana - Nova Gorica - Tolmin (v nadaljnjem besedilu: Tržaški sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi in Goriški sporazum o obmejni trgovinski izmenjavi. To poimenovanje je ustaljeno v praksi).

Oba sporazuma sta nastala, ker je bilo to predvideno in dogovorjeno v omenjenih pravnih aktih, ki so urejali na novo nastalo državno ureditev ozemlja med Jugoslavijo ter Italijo. Vzrok za vključitev posameznih določb v obmejni trgovinski izmenjavi v povojne jugoslovansko-italijanske sporazume pa je iskati v želji olajšati novo nastali položaj slovenske narodnostne skupine v Italiji ter italijanske narodnostne skupine v Jugoslaviji in povezati Trst z njegovim ožjim gospodarskim zaledjem.

Ker težnje posameznih narodnostnih skupin po državni pripadnosti ni bilo mogoče zadovoljiti v celoti, in da bi vsaj delno ublažili oddvojitve od matičnih držav, so podpisali Sporazuma, ki pomenita neke vrste ekonomski most za povezovanje narodnostno mešanih obmejnih območij. Istočasno so želeli s tema Sporazumoma pomagati gospodarstvu Trsta in Gorice, tržaški in goriški okolici na jugoslovanski strani pa omogočiti še naprejšnjo povezavo s svojima ozemeljskima gospodarskima središčema.

5. 2. Svobodno tržaško ozemlje

Tržaški sporazum je neposredno povezan z obstojem Svobodnega tržaškega ozemlja oziroma s Spomenico o Soglasju, podpisano 5. 10. 1954 v Londonu, na podlagi katere sta si državi razdelili Svobodno tržaško ozemlje.

5. 2. 1. Nastanek Svobodnega tržaškega ozemlja

Na podlagi Sporazuma o upravi Julijske Benečije, ki so ga 9. 6. 1945 v Beogradu podpisale Jugoslavija, Velika Britanija

in ZDA, se je Jugoslovanska ljudska armada umaknila in prepu-
stila Trst z okolico ter Pulj pod upravo anglo-ameriške voj-
ske. Ozemlje prepuščeno upravi anglo-ameriške vojske je bilo
označeno kot cona A. Del severozahodne Istre pa je ostal pod
upravo JLA in označen kot cona B (coni sta bili razdeljeni s
Morganovo linijo; glej zemljevid).

Leta 1947, ko je bila podpisana mirovna pogodba z Italijo, je
Jugoslavija dobila nazaj del cone A, t. j. Pulj, gornje Posoč
je s Tolminom, Novo Gorico in Sežano. Trst z ožjim zaledjem,
ki je spadal pod anglo-ameriško upravo, t. j. cona A brez
zgoraj omenjenih krajev, ki so bili priključeni Jugoslaviji,
ter zaledje Trsta, ki je bilo pod upravo JLA, t. j. del cone
B, pa naj bi se na podlagi mirovne pogodbe združila v novo
nastalo Svobodno tržaško ozemlje. Svobodno tržaško ozemlje
naj bi predstavljalo enovito in samostojno državno tvorbo pod
nadzorstvom Varnostnega sveta OZN, ki naj bi po posvetovanju
z jugoslovansko in italijansko vlado imenoval tudi guvernerja
STO.

Ker pa Svobodno tržaško ozemlje ni nikoli dejansko zaživelno,
so 5. 10. 1954 podpisali v Londonu Spomenico o soglasju med
Jugoslavijo, Italijo, Veliko Britanijo in ZDA, s katero naj
bi se dokončno rešilo vprašanje STO. Cona B Svobodnega tr-
žaškega ozemlja ter manjši del cone A STO je pripadal Jugosla-
viji, cona A STO pa Italiji.

V Spomenici je določena tudi meja med obema conama, vendar pa
italijanski parlament ni ratificiral Londonske spomenice, za-
radi tega so nastajale različne pravne interpretacije določil
Spomenice (predvsem je bilo to vprašanje razširitve suvere-
nosti obeh držav in ali Spomenica določa mejo ali ne), in je
zato jugoslovansko-italijanska meja še naprej ostajala jabol-
ko spora med obema državama. Spor je bil zglajen ob podpisu
Osimskih sporazumov, v katerih je natančno urejeno vprašanje
jugoslovansko-italijanske meje, kakor tudi vprašanje suvere-
nosti nad jugoslovansko-italijanskimi obmejnimi območji (t.
j. v zvezi z bivšima conama A in B).

5. 3. Območja, ki so zajeta v sporazumih o obmejni trgovinski izme- njava

Poznavanje obsega ozemlja, vključenega v Tržaški in Goriški
sporazum, je poleg pomembnosti, ki jo ima za uporabnost bla-
ga, izmenjanega na podlagi list C in D (glej stran 30), po-
membno tudi zato, ker mora organizacija, ki želi izvrševati
posle obmejne trgovinske izmenjave med Jugoslavijo in Itali-
jo, imeti sedež na omenjenem območju, če želi pridobiti re-
gistracijo za tovrstno trgovanje.

5. 3. 1. Ozemlje, ki pokriva Tržaški sporazum

V Tržaškem sporazumu je določeno, da se bo s Sporazumom predvidena lokalna trgovinska izmenjava blaga odvijala med obmejno cono Trsta na eni ter Bujami, Koprom, Sežano in Novo Gorico na drugi strani.

Sporazum je jasen, kar se tiče območij, med katerimi se lahko odvija obmejna trgovinska izmenjava. Na italijanski strani je to cona Trsta in čeprav Sporazum ne določa natančneje, kaj je razumeti kot cono Trsta, se da iz 11. člena Tržaškega sporazuma ugotoviti, da gre za bivšo cono A Svobodnega tržaškega ozemlja, kajti z novim sporazumom prenehajo veljati zapisniki vojnih uprav bivše cone A in B, ki se nanašajo na trgovinsko izmenjavo med obema conama, ter Protokol o trgovinski izmenjavi med FNRJ in bivšo cono A.

Na jugoslovanski strani pa zajema Sporazum ozemlje Buj, ki je do leta 1954 bilo del ustanovljenega STO in spada danes v okvir občine Buje, SR Hrvatska, ter v Sloveniji območje Kopra, ki je do 1954 pripadalo STO, danes sestavljeno iz občin Koper, Izola, Piran, ter območje Sežane in Nove Gorice, ki sicer nista bili v okviru ustanovljenega STO, vendar pa so ju priključili k Tržaškemu sporazumu iz ekonomsko-političnih razlogov.

Z vključitvijo Sežane in Nove Gorice v Tržaški sporazum so omogočili tema območjema, da nadaljujeta svoje stoletne socialno-ekonomske vezi s Trstom in nasprotno. Prav tako pa so območju Sežane in Nove Gorice omogočili sodelovati v brezcarinski izmenjavi blaga po listi C in D, ki ju predvidevata pismi italijanske ter jugoslovanske delegacije k Tržaškemu sporazumu, gospodarsko pomembnejšim med drugim tudi zaradi brezcarinske izmenjave blaga.

18. februarja 1982 pa je Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino izdal pojasnilo (akt pov. br. 02-369/1), s katerim obvešča pristojne carinske organe, da območje za uporabo Tržaškega sporazuma poleg občin Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice zajema tudi občine Piran, Izola, Ilirsko Bistrico, Ajdovščino, Idrijo in Tolmin glede na to, da je v času sklepanja Sporazuma o obmejni blagovni izmenjavi to območje sodilo v tedanje okraje s sedeži v Kopru, Sežani in Novi Gorici. S kasnejše izvršenimi administrativnimi ozemeljskimi spremembami na istem območju so se oblikovala nova ozemlja občin, ki prav tako pripadajo območju obmejne blagovne izmenjave, določenim z meddržavnim sporazumom.

Obstajajo pa predlogi o razširitvi ozemlja, ki ga pokrivata Tržaški in Goriški sporazum. Leta 1982 so se na zbornici v Vidmu pogovarjali o združitvi Goriškega, Videmskega in Tržaškega sporazuma in o razširitvi sodelovanja vsaj na tiste občine, kjer imajo obmejne prepustnice, in tudi do Reke in

Pulja ter da bi v sodelovanje vključili več obstoječih in novih proizvodnih obratov.

5. 3. 2. Ozemlje, ki ga pokriva Goriški sporazum

Goriški sporazum določa, da predvideni režim velja za obmejno trgovinsko izmenjavo med "italijanskim območjem", ki obsega pokrajini Gorico in Videm, s tem da se Goriški sporazum v pokrajini Videm omejuje samo na občine: Čedad, Podbonosec, Sv. Ivan ob Nadiži, Sv. Peter Slovenov, Sovodnje, Srednje, Tavorjana, Grmek, Dreka, Sv. Lenart, Praprotno, Rožac, Cnebla (del Fojda), Tarcent, Brdo, Neme, Tipana, Naborjet - Ovčja ves, Trbiž, Kluža in Rezija in "jugoslovanskim območjem", ki obsega bivše okraje Sežana, Nova Gorica in Tolmin, in v katerega spadajo danes po razpustitvi okrajev tudi občina Idrija, Ajdovščina in Ilirska Bistrica.

Na jugoslovanski strani se območja, zajeta v Tržaški in Goriški sporazum delno pokrivajo. Območji bivših okrajev Sežane ter Nove Gorice sta vključeni tako v Tržaški kakor v Goriški sporazum in imajo zato gospodarstvi teh dveh območij možnost sodelovati pri trgovinski izmenjavi v okviru obeh sporazumov. Vendar pa se sredstva, ki jih ustvarijo organizacije s sodelovanjem po enem od sporazumov, ne morejo prenašati z enega avtonomnega računa na drugega ali pa se medsebojno kompenzirati.

Gospodarstvi iz Sežane ter Nove Gorice imata zaradi tega, ker sodelujeta tudi pri Tržaškem sporazumu, pravico do brezcarinskega izvoza in uvoza. Iz interpretacije ozemlja, ki ga pokriva Tržaški sporazum, izdane leta 1982 v Zveznem sekretariatu za zunanjo trgovino, razberemo, da je celotno ozemlje na jugoslovanski strani, zajeto v Goriški sporazum zajeto tudi v Tržaškem, medtem ko del ozemlja iz Tržaškega sporazuma (t. j. Buje in Koper) ni zajeto v Goriškem.

5. 4. Časovna veljavnost Tržaškega in Goriškega sporazuma

Tržaški sporazum je začel veljati 31. 3. 1955 z izmenjavo pism med italijansko in jugoslovansko delegacijo. Veljavnost sporazuma je določena za leto in se avtomatično podaljšuje za leto dni, če ga vsaj tri mesece pred iztekom veljavnosti sporazuma ena od strani ne odpove.

Goriški sporazum je začel veljati istočasno z italijansko-jugoslovanskim sporazumom, ki je bil podpisan v Rimu, 31. 3. 1955. Prav tako kot Tržaški tudi Goriški sporazum velja eno leto in je tiho podaljšan še za leto, če se ga ne odpove vsaj tri mesece pred iztekom veljavnosti.

Oba sporazuma sta torej veljavna samo za leto dni in se tiho

podaljšujeta vsako leto v kolikor ni predhodne trimesečne odpovedi.

Kot velja za sporazum, tako velja tudi za listi A in B, ki sta pravno veljavni le eno leto, zato se izvoz in uvoz po omenjenih listah vsako leto začneta obračunavati na novo. Za listi C in D, to je za brezcarinsko izmenjavo blaga, predvideno v pismih (glej prilogo), ki sta jih izmenjali italijanska ter jugoslovanska delegacija ob podpisu Tržaškega sporazuma, velja enako, čeprav ni sporazumno določeno, da veljajo olajšave za uvoz oziroma izvoz po omenjenih listah le eno leto. To pomeni, da če se ugodnosti za brezcarinski izvoz oziroma uvoz ne izkoristijo v tekočem letu, omenjenih olajšav ni mogoče izkoristiti v naslednjem letu.

S pismi, ki sta jih ob podpisu Osimskih sporazumov leta 1975 izmenjala podpredsednik ZIS ter Zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić in italijanski zunanji minister Mariano Rumor, je bilo doseženo soglasje, da ostanejo v veljavi Tržaški in Goriški sporazum iz leta 1955 ter Videmski sporazum iz leta 1962. V Trgovinskem protokolu, ki sta ga podpisali EGS in Jugoslavija leta 1980, je v členu 15 določeno, da omenjeni trgovinski sporazum (o izmenjavi blaga med Jugoslavijo in EGS) ne vpliva na obmejne trgovinske sporazume z Italijo.

6. BLAGOVNA IZMENJAVA NA PODLAGI TRŽAŠKEGA SPORAZUMA

Po Tržaškem sporazumu predvidena trgovinska izmenjava poteka na podlagi blagovnih list A in B. V pismih, ki sta jih izmenjali italijanska in jugoslovanska delegacija ob podpisu Tržaškega sporazuma, pa je predvidena izmenjava blaga tudi po listah C in D.

Za blago, predvideno v listi A, je določeno, da se lahko uvažava v območje Trsta do količine ali vrednosti, ki je navedena ob vrstah blaga. Za blago, navedeno v listi B Tržaškega sporazuma, je določeno, da se lahko uvažava na območje Buj, Koprarje, Sežane ter Nove Gorice do količin ali vrednosti, navedenih ob vrsti blaga.

Ti dve listi sta se do sedaj večkrat vrednostno in količinsko spremenili, kar je predvideno tudi v samem sporazumu (enako velja za Goriški sporazum).

Ob podpisu Tržaškega sporazuma sta si italijanska in jugoslovanska delegacija izmenjali pismi, ki z avtonomno obvezo podpisnic omogočata "brezcarinsko izmenjavo blaga po listah C in D".

Blagovno izmenjavo po listah A in B, ter C in D se v praksi

označuje kot blagovno izmenjavo na podlagi Tržaškega sporazuma.

Nove vrednosti in strukture blagovnih list A, B in C, D usklajujejo OZD, Gospodarski zbornici SR Slovenije in Hrvatske ter regionalni zbornici Trsta in Gorice, listo D izdaja Zvezni sekretariat za finance, listo C pa italijansko finančno ministrstvo po tem, ko je odobrena v italijanskem parlamentu.

6. 1. Blagovna izmenjava na podlagi Goriškega sporazuma

Goriški sporazum določa obmejno trgovinsko izmenjavo na podlagi blagovnih list A in B.

Blago, ki je navedeno v listi A, priloženi k sporazumu, se lahko uvaža na "italijansko območje" do količin ali vrednosti, navedenih ob vrstah blaga.

Blago, navedeno v listi B, priloženi k Sporazumu, se lahko uvaža na "jugoslovansko območje" do količin ali vrednosti, ki so navedene ob vrstah blaga.

Ob podpisovanju Goriškega sporazuma ni prišlo do izmenjave pi sem tako kot pri Tržaškem sporazumu, v katerih bi bila predvidena tudi brezcarinska izmenjava blaga. Vendar pa imajo podjetja iz Nove Gorice in Sežane kljub temu možnost sodelovati v brezcarinski izmenjavi blaga, kajti podjetja iz Sežane in Nove Gorice smejo opravljati posle tako v okviru Goriškega kot Tržaškega sporazuma in ob tem sporazumu izmenjanih pisem.

Gospodarstveniki jugoslovanskega obmejnega območja, posebej iz Nove Gorice, so predlagali, naj bi tudi Goriški sporazum omogočal brezcarinsko izmenjavo blaga. O tem predlogu so razpravljali obmejni politični organi ter italijansko-jugoslovanska delegacija v Rimu aprila 1969. Tedaj italijanska delegacija predloga ni sprejela z obrazložitvijo, da obstaja možnost brezcarinskega ter brezprelevmanskega uvoza v Goriško prostocarinsko cono. Predlog je bil ponovno obravnavan na 2. sestanku Mešane delovne skupine za obmejno in priobalno sodelovanje, ki je bil v Portorožu od 8. do 10. marca 1977 leta. Tudi tokrat italijanska stran ni sprejela predloga, češ da ji obveze članstva Evropske Gospodarske Skupnosti onemogočajo sklepati nove dogovore in dopolnjevati stare.

6. 2. Pomembnost blagovnih list A in B v času podpisov sporazumov

V času podpisa Tržaškega in Goriškega sporazuma blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Italijo ni bila še liberalizirana, ampak se je vršila v kontingentih, in so blagovni kontingenti v okviru sporazumov predstavljali dodatno možnost izvoza ne

samo z območij Buj, Kopra, Sežane, Nove Gorice in Tolmina, ampak tudi z drugih območij Jugoslavije. Z liberalizacijo jugoslovansko-italijanske izmenjave v letu 1964 sta listi A in B precej izgubili na pomembnosti. Že leta 1968 pa je lista A ponovno prišla do izraza, kajti v tem letu je prišlo v Evropski gospodarski skupnosti do harmonizacije carinskih predpisov, ki so zaradi svoje kompliciranosti (prelevmani) ter protekcionistične usmerjenosti onemogočali jugoslovanski izvoz na Evropski skupni trg in s tem tudi na italijansko tržišče. Listi A sta znatno pripomogli k temu, da so se jugoslovanska podjetja lahko izognila protekcionističnim carinskim predpisom EGS. Člen 234 Rimskega sporazuma o ustanovitvi EGS namreč določa, da predpisane omejitve EGS ne veljajo za blagovne sporazume in pogodbe, ki so jih podpisale posamezne članice pred ustanovitvijo EGS. Prav zaradi te določbe Rimskega sporazuma o EGS carinske omejitve, ki jih predpisuje Izvršna komisija v Bruslju za celotno EGS, niso veljale in še vedno ne veljajo za uvoženo oziroma izvoženo blago v okviru Tržaškega in Goriškega sporazuma.

Po podpisu trgovinskega protokola med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo v letu 1980, ki omogoča brezcarinski jugoslovanski izvoz v EGS za določene artikle brez vsakršnih carinskih omejitev, za določeno blago pa v okviru količinskih kontingentov, se je pomembnost list A dodatno zmanjšala.

6. 2. 1. Pomembnost list A danes

Kljub temu pa imata listi A še izredno velik pomen v naslednjih primerih:

- ko je italijanska vlada pred leti uvedla obvezni 30 odstoten bančni depozit za uvoz blaga, ta obveznost ni veljala za uvoz blaga po Tržaškem in Goriškem sporazumu,
- pri uvozu blaga, ki ga je prepovedala uvažati (meso, kmetijski izdelki) Italija sama ali EGS,
- pri jugoslovanskem izvozu mesa, živine, kmetijskih, živilskih izdelkov in še nekaterega blaga (tekstil), za katere ostajajo v veljavi carinske omejitve tudi na podlagi sporazuma iz leta 1980. Ker je Jugoslavija najbolj zainteresirana prav za izvoz blaga, za katero še veljajo carinske omejitve EGS, je možnost izvoza po listah A in listi C še vedno izjemna in življenjsko pomembna za jugoslovansko gospodarstvo.

Protokol o trgovinski izmenjavi med EGS in Jugoslavijo velja do leta 1985 in kljub veliki verjetnosti, da bo podaljšan, bo ponovno prilagojen potrebam gospodarstva Jugoslavije in EGS. Ker se sporazuma o obmejni izmenjavi blaga bistveno ne spreminjata in sta že vpeljana, ostaja njihova pomembnost še na-

prej upoštevanja vredna za celotno Jugoslavijo.

V trenutni gospodarski ter devizni situaciji, ki vlada na jugoslovanskem tržišču, pa je pomen list A in liste C izjemno porastel to pa zato, ker dobivajo jugoslovanska podjetja za izvoz na podlagi Tržaškega in Goriškega sporazuma pravico do uvoza v razmerju 1 : 1, medtem ko je pri rednem izvozu pravica do uvoza znatno nižja. Prav to je bil eden izmed glavnih razlogov, da je zadnje čase zanimanje jugoslovanskih delovnih organizacij za obmejno trgovino z Italijo znatno naraslo.

Kar se tiče ostalih zunanjetrgovinskih ter deviznih predpisov veljajo v popolnosti tudi za izvoz po listah A in C. Tako se za blago, izvoženo v okviru liste A, uporabljajo vse stimulacije in ukrepi, predvideni v zakonu o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Prav tako ne veljajo za uvoz blaga po listi B nikakršne posebnosti, kar pomeni, da se v celoti upošteva blagovni in devizni režim, carine, uvozne takse in dajatve kot ostali instrumenti ekonomske politike.

6. 2. 2. Pomembnost liste B danes

Listi B, po katerih je bil določen uvoz v jugoslovanski obmejni področji, sta tudi danes, kljub liberalizaciji trgovinske izmenjave z Italijo, ohranili svoj pomen za jugoslovanske DO predvsem zaradi večjih pravic do uvoza, omogočenega po listi B v primerjavi s splošnim uvoznim režimom.

6. 2. 3. Časovna veljavnost list A in B ter določanje novih blagovnih list

Nove vrednosti ter strukture list A, B, C in D usklajujejo organizacije združenega dela, ki sodelujejo v obmejni blagovni izmenjavi, Gospodarski zbornici SR Slovenije in Hrvatske, pristojni organi SR Slovenije in Hrvatske ter zvezni organi in regionalni gospodarski zbornici Trsta in Gorice.

Liste A in B veljajo eno leto, vendar pa velja zanje isto kot za sporazume, za katere se šteje, da so tiho podaljšani, če niso preklicani tri mesece pred njihovim iztekom.

Po letu 1964 so liste A in B postale za carinske organe de facto indikativne, medtem ko de iure veljavnost list ni v ničemer zmanjšana.

Podatke o menjavi po Tržaškem sporazumu zbira JIK banka Beograd, Poslovna enota Koper, za menjavo po Goriškem sporazumu pa Narodna banka Slovenije. Po teh podatkih je promet po Tržaškem sporazumu leta 1981 dosegel okoli 132 milijard lir, po Goriškem sporazumu pa 56 milijard lir. Leta 1979 so na eni izmed sej ZIS ugotovili, da bi bilo koristno, če bi delež obmejne menjave znašal vsaj 10 odstotkov menjave med Italijo in Jugoslavijo. Ta odstotek je že dosežen in sedaj bi bila potrebna tudi izboljšava sestave izmenjave, tako da se poveča delež reprodukcijskega materiala pri uvozu v Jugoslavijo in končnih izdelkov pri izvozu v Italijo, na kar že kaže trenutni razvoj obmejne trgovine z Italijo. Slovenija je v celotni jugoslovanski trgovinski izmenjavi z Italijo v letu 1981 bila udeležena pri izvozu 10 % in pri uvozu 11 %. V tem deležu sta Goriški in Tržaški sporazum prispevala pri izvozu 49 % in pri uvozu skoraj 37 %. V letu 1982 se je slovenski delež v izmenjavi po obeh sporazumih glede na celotno menjavo z Italijo še povečal, pri izvozu na 66 % in pri uvozu na 76 %, kar gre pripisati tudi nekaterim ukrepom za zmanjšanje presežka v menjavi po obeh sporazumih.

Ker pa v obmejni trgovinski izmenjavi sodelujejo tudi hrvaške DO ter posredno kot DO - koristnice tudi organizacije iz drugih predelov Jugoslavije, je razmerje udeležbe med slovenskimi in drugimi jugoslovanskimi podjetji 40 : 60. Če pa gledamo blago po izvoru, je to razmerje verjetno 20 : 80, torej slovenskega blaga je dvajset odstotkov, ostalo pa je blago iz vse Jugoslavije.

Do povečanja blagovnega prometa v okviru Tržaškega in Goriškega sporazuma je prišlo predvsem zadnja leta. Tako se je promet po Tržaškem sporazumu v letu 1979 povečal za 70 %, v letu 1980 za 30 % in leta 1981 za 73 %. Še bolj pa se je povečala blagovna menjava v okviru Goriškega sporazuma, in to v letu 1979 za 74 %, v letu 1980 za 19 % in leta 1981 za 177 %.

Kot zanimivost naj navedemo, da se je po Tržaškem sporazumu v prvih osmih mesecih leta 1982 izvozilo več, kot je znašal posamezni izvoz v Belgijo, Veliko Britanijo, Grčijo in Dansko, in da je znašal izvoz v prvih osmih mesecih v letu 1982 po Tržaškem sporazumu približno 3,5 % celotnega izvoza na tržišče EGS.

Blagovna izmenjava po Tržaškem in Goriškem sporazumu z Italijo (v milijardah italijanskih lir):

Leto	Izvoz	Uvoz	Skupaj
1957	1,97	2,05	4,02
1960	4,06	4,11	8,17
1965	9,50	6,98	16,48
1968	4,52	5,58	10,09
1971	9,64	12,88	22,52
1974	6,00	10,97	16,97
1977	28,87	17,31	46,18
1978	21,00	23,42	44,42
1979	38,10	37,56	75,66
1980	53,95	43,04	96,99
1981	99,20	90,25	189,45

Tabela: Delo 3. 7. 1982, st. 20;

Eden od dejavnikov, ki so pripomogli k porastu obmejne trgovinske izmenjave, je tudi ustanovitev interesne skupnosti za razvoj obmejnega sodelovanja z Italijo v letu 1980. Prav tako je sprememba v sestavi jugoslovanskega izvoza spodbudila trgovce in zasebna podjetja na italijanskem obmejnem območju, da so začeli pospeševati uvoz jugoslovanskega blaga. K povečanju obmejne trgovinske izmenjave pa je najbolj pripomogla sprememba jugoslovanskega izvoznega in deviznega režima. Ker je odstotek razpolaganja z ustvarjenimi devizami v obmejni trgovini večji kot po splošnem režimu izvoza in uvoza, so nekatere DO začele preusmerjati svojo zunanjetrgovinsko izmenjavo preko obmejnih sporazumov.

7. 1.

Struktura izvoza oziroma uvoza po Tržaškem in Goriškem sporazumu

Zaradi težav, s katerimi se srečuje Jugoslavija v zunanji trgovini, se je struktura uvoza tako po Tržaškem kot Goriškem sporazumu v zadnjih dveh letih precej spremenila. Medtem ko je še pred nedavnim imelo večji delež pri uvozu blago široke potrošnje, je slika za leto 1980/81 naslednja

Tržaški sporazum

tabela I

Struktura izvoza	Leto 1981 - v odstotkih
živina	38,7
meso	16,2
les in lesni izdelki	16,4
metalni izdel., plastika	16,0
prehrambeni izdelki	1,5
ribe	0,5
kemikalije	3,0
avtodeli	1,5
razno	6,2
SKUPAJ	100,0

tabela II

Struktura uvoza	Leto 1981 - v odstotkih
1. reprodukcijski material- rezervni deli	95 %
2. oprema	1 %
3. široka potrošnja	4 %
SKUPAJ	100 %

Tabeli za Tržaški sporazum: B. Gombač;

Goriški sporazum

tabela III

Struktura uvoza	Leto 1980 - v odstotkih
živina - konji	37,25
les	34,56
meso, polži	8,93
papir	6,14
gobe	6,08
aluminij	1,71
ostalo	5,33
SKUPAJ	100,00

tabela IV

Struktura uvoza	Leto 1980 - v odstotkih
1. reprodukcijski material- rezervni deli	52,24
2. oprema	23,93
3. široka potrošnja	23,83
SKUPAJ	100,00

Tabeli za Goriški sporazum: France Arhar, Bančni vestnik 1981 št. 5;

Pred letom 1978 je šlo predvsem za menjavo blaga za široko potrošnja, zdaj se uvaža izključno še reprodukcijski material. V obmejnem območju z Italijo in v drugih obmejnih območjih pa je prav to podlaga, na kateri se izmenjava gradi.

Izvoz iz Jugoslavije pa predstavljata predvsem meso in les.

8. BREZCARINSKI IZVOZ TER UVOZ BLAGA PO BLAGOVNIH LISTAH C IN D

8. 1. Pravni viri, ki urejajo brezcarinsko izmenjavo blaga med italijanskim in jugoslovanskim obmejnim območjem

V pismih, ki sta jih izmenjali predsednik italijanske ter predsednik jugoslovanske delegacije ob podpisu Tržaškega sporazuma, je predvidena brezcarinska izmenjava blaga na podlagi blagovnih list C in D med območjem Trsta na eni strani in območjem Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice na drugi strani.

Tako v pismu predsednika italijanske delegacije predsedniku jugoslovanske delegacije piše: "Sklicujoč se na Sporazum med italijansko republiko in FNR Jugoslavijo o lokalni izmenjavi med obmejnimi območjema Trsta in območjem Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice, mi je v čast Vam sporočiti, da namerava italijanska vlada sprejeti potrebne ukrepe za ohranitev v veljavi, na avtonomen način, carinskih olajšav, ki se danes uporabljajo pri uvozu blaga na območje Trsta, nekaterega blaga po izvoru z območja Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice, z namenom olajšati izmenjavo med navedenimi območji. V listi, ki je priložena temu pismu (lista C), je navedeno blago, za katero se bodo uporabljale zgornje olajšave do količin ali vrednosti, ki so označene za vsako blago in v kolikor gre za blago, ki je namenjeno izključno porabi na območju Trsta."

V pismu predsednika italijanske delegacije ni specificirano, kakšne vrste carinskih ugodnosti so predvidene po listi C za izvoz na območje Trsta. V pismu se samo omenja carinske olajšave, ki so se uporabljale v času izmenjave pisem, t. j. 31. 3. 1955, za uvoz na območje Trsta blaga, ki je namenjeno izključno porabi na območju Trsta in ki je po izvoru zgoraj omenjenih jugoslovanskih obmejnih območij. V času izmenjave pisem in vse do leta 1971, ko je bil sprejet novi italijanski carinski zakon, niso imeli v Italiji zakonskega predpisa, ki bi natančno urejal carinske meje Republike Italije. Zadnji za konski predpis do leta 1971, ki je določal carinske meje Italije, je bil iz leta 1941 in se je popolnoma razhajal s stvarnostjo, nastalo po drugi svetovni vojni. Italijanska strokovna literatura je dokaj dvoumno obravnavala carinsko pripadnost bivše cone B, to pa zaradi tega, ker so tudi najvišje italijanske oblasti še v letu 1974 javno zanikale jugoslovansko suverenost nad ozemljem bivše cone B. Verjetno je iz zgoraj omenjenih razlogov tudi v pismu predsednika italijanske delegacije predsedniku jugoslovanske delegacije dvoumno opisano, kakšne ugodnosti bo imelo blago, ki se bo uvažalo na območju Trsta po listi C. V praksi pa se je blago, navedeno v listi C, in ki je izpolnjevalo za to predpisane pogoje, uvažalo na območje Trsta brez plačila carin ali prelevmanov.

Carinske olajšave, predvidene v listi C so bile vezane na pogoj, da jih italijanska vlada predhodno notificira državam

članicam GATT.

V pismu predsednika jugoslovanske delegacije predsedniku italijanske delegacije ob podpisu Tržaškega sporazuma pa je določeno: "... v čast mi je obvestiti Vas, da se bo blago, navedeno v listi D (*) priloženi Tržaškemu sporazumu, uvozilo v področje Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice brez plačila carine, v kolikor je namenjeno lokalni porabi."

Tako sta se torej s pismi, ki sta jih ob podpisu Tržaškega sporazuma izmenjala predsednika italijanske in jugoslovanske delegacije, obe strani zavezali, da bosta na avtonomen način omogočili brezcarinsko izmenjavo blaga po listah C in D.

8. 2. Območje, na katerem se sme blago brezcarinsko uvoziti ali izvoziti ter njegova namenska uporaba

Brezcarinska izmenjava blaga ter njegova poraba sta striktno omenjeni za obmejna območja, določena s Tržaškim sporazumom. Možnost izvoza ter uvoza omogočena po brezcarinskih listah C in D, je pogojena s tem, da se omenjeni izvoz oziroma uvoz v celoti porabi na obmejnem območju.

Leta 1969 pa sta se jugoslovanska in italijanska delegacija dogovorili v Rimu, da veljajo carinske olajšave za blago v listah C in D, če je to blago namenjeno porabi ali predelavi v coni Trsta na eni strani, Bujah, Kopru, Sežani in Novi Gorici na drugi strani in v skladu s pojasnilom Zveznega sekretariata za finance v letu 1982 tudi v občinah Izola, Piran, Idrija, Tolmin, Ajdovščina in Ilirska Bistrica. Možnost porabe blaga je po dogovoru iz leta 1969 širša, saj omogoča, da se izvoženo oziroma uvoženo blago po listah C in D ne samo porabi na enem ali drugem obmejnem območju, ampak se v teh območjih lahko tudi uporabi kot reprodukcijski material.

8. 3. Zunanjetrgovinski in devizni režim za izvoz ter uvoz blaga po listah C in D

Za izvoz in uvoz blaga po listah C in D velja splošni zunanjetrgovinski devizni režim, ki se uporablja za ostala konvertibilna območja, s to izjemo, da se pri uvozu ne plačuje carina za blago, navedeno v listi D.

(*)

V pismu se določa lista B in ne D (glej pismo v prilogi). Avtor sicer ni imel na razpolago izvirnika pisma, vendar pa glede na to, da je bila v italijanskem uradnem listu (Gazz. uff. supp. or. n. 32. 5/2-1957) storjena enaka napaka domneva, da je v izvirniku prišlo do lapsusa pri označevanju liste D, po kateri se dejansko opravlja že vsa leta po podpisu sporazuma brezcarinski uvoz v obmejno območje Jugoslavije.

Na podlagi liste C se ne more izvoziti blaga, za katerega je predviden režim izvoza z dovoljenjem, ali blaga, ki se lahko izvažata samo na podlagi sporazuma v okviru Zvezne gospodarske zbornice. Če je takšno blago vključeno v listo C, se lahko izjemoma izvozi, tako da OZD opravi postopek, predviden za izvoz blaga (zahteva za dovoljenje).

Za izvoz mesa, mleka in njihovih izdelkov ni potreben takšen postopek glede na to, da je tovrstni izvoz v celoti v pristojnosti STOFO - sklada za napredek proizvodnje in prodaje živine in mesnih izdelkov v Beogradu. V okviru STOFO je leta 1966 prišlo do sklenitve samoupravnega sporazuma o pogojih izvoza goveda in mesa v Italijo po Tržaškem sporazumu. Izvozniki se morajo pri izvozu zgoraj omenjenega blaga držati minimalnih predpisanih cen.

Vsaka OZD, ki namerava brezcarinsko uvoziti blago, mora carinskim organom pisno izjaviti, da se bo blago, uvoženo na tej osnovi, uporabilo za maloprodajo oziroma za reprodukcijski material ter industrijsko predelavo na obmejnih območjih. Če se želi brezcarinsko uvoženo blago široke potrošnje prodati izven obmejnega območja, je potrebno zanj doplačati carino. Za brezcarinsko uvoženi reprodukcijski material v obmejno območje, kjer se ga ne more predelati zaradi pomanjkanja industrijskih zmogljivosti, lahko carinski organi izjemoma dovolijo predelavo izven le-tega obmejnega območja s tem, da se končni izdelek proda v obmejnem območju.

8. 4. Vrednost izmenjave po brezcarinskih listah C in D

Ko sta bili izmenjani pismi jugoslovanske in italijanske delegacije ob podpisu Tržaškega sporazuma, je vrednost izmenjave blaga po brezcarinskih listah znašala 570 milijonov lir, leta 1969 že 2,8 milijarde lir, leta 1977 13 milijard lir, leta 1982 pa je bilo dogovorjeno, da se promet po listi C in D poveča za 31,8 milijard lir v vsako smer.

Vendar možnost brezcarinskega uvoza predvsem po listi D večkrat ni izkoriščena, npr. italijanska stran je v letu 1977 listo C v celoti izkoristila, jugoslovanska pa je izkoristila listo D le 3 - 5 odstotno.

Tudi v prejšnjih letih je bila lista D zelo skromno izkoriščena. Tako je bil po podatkih carinskih organov v Kopru in Sežani, preko katerih poteka celoten brezcarinski uvoz v obmejno območje z območja Trsta, v letu 1970 brezcarinski uvoz blaga 60 milijonov lir, nekaj več kot 2 % od vrednosti, določene v listi. V naslednjih letih pa je bil uvoz po brezcarinski listi D še nižji (1971 45 milijonov, 1972 58 milijonov lir, 1973 29 milijonov lir). Vzrok za slabo izkoriščenost liste D je med drugim njena zastarelost zaradi dokaj zamudnega postopka italijanskega parlamenta pri sprejemanju novih list. Tudi jugo-

slovanska zvezna administracija zelo kasni pri odobravanju kontingentov za uvoz po tej listi. Zgodi se, da jih odobri v drugi polovici leta ali celo šele oktobra ali novembra. Leta 1981 pa ni bilo mogoče izkoristiti liste D zaradi uvoznih omejitev.

Vprašanje, ali se s tem, ker se ne izvršuje brezcarinski uvoz po listi D, ne izpolnjuje obveznosti, ki jih je jugoslovanska stran sprejela z izmenjavo pisem ob podpisu Tržaškega sporazuma je po avtorjevem mnenju samo teoretičnega pomena, kajti dejansko morajo jugoslovanska podjetja uvoziti italijansko blago v višini enake vrednosti kot so izvozila. V primeru, da jugoslovanska stran ne bi dovolila uvoza, bi na podlagi izvoza pridobljena sredstva ležala brezobrestno pri Banco d'Italia v Trstu.

8. 5. Časovna veljavnost liste C in D

Listi C in D sta veljavni eno leto, a ker sta vključeni v pismih, ki sta ju izmenjali jugoslovanska in italijanska delegacija ob podpisu Tržaškega sporazuma, velja tudi zanju tiho podaljšanje, če to ni odpovedano vsaj tri mesece pred iztekom njune veljavnosti. Če pravice brezcarinskega izvoza oziroma uvoza niso izkoriščene v tekočem letu, ne morejo biti prenešene v naslednje leto. Ker pa se vrednost list C in D določa v lireh ter se listi vrednostno spreminjata po daljših časovnih obdobjih (5 in več let), prihaja zaradi visoke inflacije lire do dejanskega znižanja možnosti jugoslovanskih izvoznikov za brezcarinski izvoz. Vrednost izvoza po listi C je določena v lireh, jugoslovanski izvozniki pa usklajujejo svoje cene s svetovnim tržiščem in v dolarjih, ki jih za izvoz po Tržaškem sporazumu samo pretvorijo v lire po tečaju, ki velja na dan izvoza.

Nove vrednosti list C in D, ki jih usklajujejo jugoslovanski in italijanski pristojni organi mora v Jugoslaviji odobriti Zvezni izvršni svet v Italiji pa parlament.

9. POGOJ O IZVORU BLAGA V TRGOVINSKI IZMENJAVI PO TRŽAŠKEM IN GORIŠKEM SPORAZUMU

V Tržaškem oziroma Goriškem sporazumu nobena določba ne določa od kod mora biti blago, ki se izmenjuje v obmejni trgovini, po izvoru (origine) ali po prihodu (provenienza). V podobnem sporazumu, ki sta ga podpisali Avstrija in Italija 1949 (Accordino), je zajeta tudi klavzula o izvoru in prihodu blaga. Prav tako je za izmenjavo blaga med "Ženevskimi" prostocarinskimi conami ter Švico po sporazumu točno določeno, od kod mora biti

blago po izvoru oziroma prihodu, da se lahko vrši izmenjava blaga med omenjenimi območji.

Pomanjkljivost v zvezi z določbo o izvoru ter prihodu blaga so delno odpravili v izmenjavi pisem med jugoslovansko in italijansko delegacijo ob podpisu Tržaškega sporazuma. V pismu italijanske delegacije jugoslovanski je v italijanski verziji besedila določeno, da mora biti blago z liste C, ki se brezcarinsko uvaža v cono Trsta, po izvoru ter prihodu iz cone Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice. Srbsko-hrvatska verzija istega pisma pa govori o blagu po izvoru iz cone Buj, Kopra, Sežane in Nove Gorice. Srbsko-hrvatska verzija besedila torej ne zahteva, da je blago tudi po prihodu iz omenjenih štirih jugoslovanskih con in ima zato manj restriktivni značaj od italijanske verzije besedila (glej pismo v prilogi). Ta pravna dvoumnost italijanskega pisma jugoslovanski delegaciji daje možnost različnih teoretičnih interpretacij. Ker pa sta bila oba sporazuma vseskozi vodena bolj po duhu in vsebini, bi ozke pravne interpretacije verjetno samo utesnjevale izmenjavo med obmejnima območjema, kar pa prav gotovo ni bil namen podpisnikov sporazumov. Celo v primeru "Ženevskih" prostocarinskih con, kjer so pravila o izvoru in prihodu blaga do potankosti izdelana, so ravno vprašanja, ki se na ta pravila nanašajo, najbolj sporna.

Kot drugi primer o relativno majhni učinkovitosti pravil o izvoru blaga lahko navedemo pravila Evropske gospodarske skupnosti, ki je za vsako državo izvoznico na tržišče EGS, s katero je sklenila trgovinski sporazum, predpisala specifična pravila o izvoru in prihodu blaga. Vendar pa kljub temu, da se za veda precejšnjih zlorab, do sedaj ni bilo še nobenega sodnega procesa, na katerem bi se to tudi dejansko dokazalo.

Za blago po listah A in B ni torej v Sporazumih ničesar določeno glede izvora ali prihoda blaga, v praksi pa je izvoz oziroma uvoz pogojen s tem, da je blago jugoslovanskega oziroma italijanskega izvora. Ta pogoj je ponavadi označen v akreditivih, ki jih odpirajo za posle v obmejni trgovini, in zato mora imeti blago, ki se izvaža oziroma uvaža potrdilo o svojem izvoru. Prav tako npr. v kriterijih SISEOT-a Hrvatske, za določanje prednosti pri uvozu reprodukcijskega materiala zapisano, da mora biti blago, ki se uvaža iz Italije italijanskega izvora.

V pomoč pri reševanju vprašanja o izvoru in prihodu blaga lahko služi 9. člen Tržaškega in 8. člen Goriškega sporazuma, ki določata, da za tisto kar ni predvideno v obeh sporazumih veljajo določbe jugoslovansko-italijanskih trgovinskih sporazumov in Plačilnega sporazuma. V trgovinskem sporazumu, ki sta ga državi podpisali leta 1955 in v trgovinskih sporazumih novejšega datuma pa je točno določeno, da bo blago, ki se bo med sebojno izmenjavalo bilo tako po izvoru kot po prihodu iz ene od držav podpisnic.

10. PLAČILA ZA TRGOVINSKO IZMENJAVO V OKVIRU TRŽAŠKEGA IN GORIŠKEGA SPORAZUMA

Za posle plačilnega prometa v obmejni trgovini ni predpisana tehnika izvrševanja plačil. Plačilni promet po Tržaškem in Goriškem sporazumu se izvaja na podlagi Zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino (Ur. l. SFRJ 15/77 in 61/82) ter Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino (Ur. l. SFRJ 77/82). Kot osnova v plačilnem prometu po sporazumih o obmejni trgovinski izmenjavi pa služi Sklep sveta guvernerjev Narodne banke Jugoslavije z dne 21. 11. 1979, ki je izdal navodilo št. 32/III-19 za uporabo določbe o načinu izvrševanja plačilnega prometa s tujino (Ur. l. SFRJ 63/79).

10. 1. Avtonomnost računov, odprtih pri Banco d`Italia

Plačila za trgovinsko izmenjavo v okviru Tržaškega in Goriškega sporazuma se obračunavajo v italijanskih lirah in se vršijo preko dveh posebnih, t. im. avtonomnih računih, od katerih je eden odprt pri Banco d`Italia, podružnica Trst, drugi pa pri isti banki, podružnica Gorica. Razlika med ustvarjenim odlivom (plačilo jugoslovanskega kupca) in prilivom (plačilo italijanskega kupca) v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo se zbira pri Banca d`Italia, obe jugoslovanski banki, ki izvršujeta plačilni promet po Tržaškem in Goriškem sporazumu, pa vodita evidenco o ustvarjenih odlivih in prilivih.

Oba računa, za Tržaški in Goriški sporazum, sta popolnoma neodvisna drug od drugega in se zato sredstva z enega računa ne morejo uporabiti na drugem računu ali pa se medsebojno kompenzirati. Lire na tržaškem "avtonomnem računu" so v praksi poznane kot "tržaške lire", medtem ko se za lire z goriškega "avtonomnega računa" govori v praksi o "goriških lirah".

Plačila po Tržaškem sporazumu se opravljajo po postopku, predpisanem v jugoslovansko-italijanskem Plačilnem sporazumu, ki je bil podpisan v Rimu 31. 3. 1955 in po kasnejših jugoslovansko-italijanskih plačilnih sporazumih, ki so nadomestili letega (glej točko 15 v nadaljevanju), preko avtonomnega, kompenzacijskega, brezobrestnega računa v italijanskih lirah, imenovanem tudi "avtonomni račun" (conto autonomo), ki ga je podružnica Banca d`Italia v Trstu odprla na ime "Jugoslovanska izvozna in kreditna banka Beograd" (5. člen Tržaškega sporazuma). Obe banki sta morali narediti potrebne sporazume za uporabo te določbe Tržaškega sporazuma.

Plačila po Goriškem sporazumu potekajo v italijanskih lirah po postopku, predvidenem v jugoslovansko-italijanskem plačilnem sporazumu z dne 31. 3. 1955 preko avtonomnega, brezobrestnega, kompenzacijskega računa, ki ga je goriška podružnica Banca

d'Italia odprla na ime "Narodna banka FLRJ, Centrala za L. R. Slovenijo" na osnovi člena 4 Sporazuma med FLR Jugoslavijo in Italijansko republiko o izmenjavi lokalnih proizvodov nekaterih obmejnih območij, podpisanega v Vidmu 3. 2. 1949 (člen 5 Goriškega sporazuma).

10. 2. Banke, ki izvršujejo posle plačilnega prometa v obmejni trgovini z Italijo

Iz obeh sporazumov izhaja, da plačilni promet v obmejni trgovinski izmenjavi po Tržaškem (za listi A in B) ter Goriškem sporazumu opravlja na italijanski strani samo Banca d'Italia s podružnicami v Trstu oziroma Gorici. Na jugoslovanski strani opravlja plačilni promet po Tržaškem sporazumu Jugoslovanska izvozna in kreditna banka Beograd, po Goriškem pa Narodna banka Slovenije v Ljubljani. Čeprav za listi C in D (brezcarinska izmenjava) ni natančno določeno, katere banke opravljajo plačilni promet, se plačila na jugoslovanski strani opravljajo preko JIK banke Koper, na italijanski strani pa preko Banca d'Italia Trst.

Jugoslovanska izvozna in kreditna banka Beograd ima za lažje in hitreje opravljanje plačilnega prometa delegacijo v Trstu, od leta 1970 pa tudi poslovno enoto v Kopru, preko katere se opravlja ves plačilni promet na podlagi Tržaškega sporazuma.

Za uporabo določb o izvrševanju plačilnega prometa so morale pristojne banke podpisati ustrezne sporazume.

10. 3. Visoko plačilno neravnovesje na avtonomnih računih v korist jugoslovanskih organizacij združenega dela

Zaradi specifičnega načina plačevanja trgovinske izmenjave blaga na podlagi obeh sporazumov, kajti jugoslovanske OZD lahko uvozijo blago šele, ko so za enako vrednost predvidenega uvoza izvozile, so nastali visoki presežki v korist jugoslovanskih organizacij. Z visokim pozitivnim saldom pa so jugoslovanske OZD oškodovane, kajti sredstva, ki ležijo na italijanski strani, se ne obrestujejo.

Brezobrestnost je ekonomsko neracionalna, še posebej v zadnjih letih nestabilnega italijanskega gospodarstva (visoka inflacija). Med drugim, zaradi klirinškega načina plačevanja kreditna direkcija Narodne banke devize ustvarjene na osnovi obmejne blagovne izmenjave z Italijo ni upoštevala kot konvertibilno devizo. To je privedlo do tega, da so OZD, ki so bile registrirane za izvrševanje te trgovine, plačevale obresti (3 - 4 %) dražje kot pri rednem izvozu in je to učinkovalo nestimulativno na obmejno trgovinsko izmenjavo.

Da bi odpravili visoko neravnovesje na avtonomnem računu, sta leta 1975 Narodna banka Jugoslavije in Banca d'Italia sklenili poseben dogovor, po katerem je bilo mogoče denar z avtonomnih računov prenesti na splošne račune trgovanja z Italijo, po katerih poteka vsa ostala blagovna izmenjava med obema državama (Conto estero). To je povzročilo, da je bila jugoslovanska izmenjava z Italijo po obeh sporazumih preveč enosmerna. Izvažalo se je veliko, niso se pa izkoristile tudi uvozne možnosti po sporazumih, uvažalo se je od drugod.

Ker pa so italijanska podjetja zaradi omejevanja uvoza v Jugoslavijo zgubljala delo, je italijanska trgovinska zbornica zahtevala, da se možnost prenašanja denarja z avtonomnih na splošni račun odpravi. Leta 1979 je bil zato sprejet dogovor o odpravi možnosti prenosa denarja in o tem, da se z izvozom ustvarjena sredstva porabi za uvoz italijanskega blaga.

Danes si slovenski republiški organi prizadevajo odpraviti visok pozitivni saldo z intervencijskimi uvozi. Trajnejšo rešitev glede salda pa bi bilo nujno potrebno poiskati v spremembi plačilnega prometa v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo.

Ker razen nosilcev plačilnega prometa na jugoslovanski strani ni bistvenih razlik v plačilnem prometu po Tržaškem in Goriškem sporazumu, bomo obdelali samo plačila po Tržaškem sporazumu (za plačila po Goriškem sporazumu glej France Arhar, Bančni vestnik 1981, št. 5).

10. 4. Plačilo izvoza na temelju Tržaškega sporazuma

Jugoslovanska organizacija - izvoznica, ki izvozi na temelju Tržaškega sporazuma, dobi nakazilo (plačilo za izvoz) t. im. priliv preko Banco d'Italia podružnica v Trstu, ki pošlje priliv na JIK banko Koper.

Ker organizacija - izvoznica ne more z izvozom ustvarjenih deviz (priliv) izkoristiti na drugačen način, kot da priliv (plačilo izvoza) uporabi za plačilo uvoza s Tržaškega obmejnega območja, mora organizacija dobljeni priliv razporediti v roku 7 dni. Z razporeditvijo priliva se razdelijo pravice do uvoza na posamezne organizacije - končne koristnice, ki so ta izvoz ustvarile preko komisionarjev organizacij - izvoznic.

Za razporeditev priliva mora organizacija predložiti obrazec 745 (znan kot nalog za razporeditev deviz), ki mora vsebovati številko zaključka (prijava o izvršenem poslu izvoza), številko izvozne carinske deklaracije, datum zaključka in ICD. Zaključek in ICD se morata glasiti na isti znesek kot priliv.

10. 4. 1. Rok za prenos z izvozom ustvarjenih deviz na avtonomni račun

Organizacija izvoznik mora z izvozom ustvarjena sredstva vnesti na avtonomni račun v roku 90 dni, kar pomeni, da ji mora kupec v Italiji plačati v 90 dneh (štetje dnevov se začne od datuma na ICD), kontrolo pa vodi Narodna banka. Plačilo italijanskega kupca se izkaže s prilivom (nakazilo), ki ga pošlje Banco d'Italia Trst JIK banki Koper. Če organizacija ne vnese z izvozom ustvarjenih deviz v 90 dneh, izgubi pravico do uvoza, prav tako pa ne pridobi izvozne stimulacije, za z izvozom ustvarjena sredstva pa lahko dobi še vedno dinarsko protivrednost. Pravico do uvoza pa lahko podaljša tako, da zaprosi za podaljšanje zaključka pri Narodni banki, ki mu bo zaključek podaljšala samo, če so zato opravičljivi razlogi (vzrok zakasnitve mora organizacija - izvoznik dokazati kot opravičljiv).

S tem, da organizacija uspešno sklene posel izvoza in vnese z izvozom ustvarjene devize v 90 dneh ter razporedi priliv v roku 7 dni, pridobi pravico do uvoza v razmerju 1 : 1 glede na ustvarjeni izvoz oziroma v razmerju, ki ga določa SISEOT Slovenija za slovenska podjetja in SISEOT Hrvaške za hrvatska podjetja.

10. 4. 2. Evidenčna kartica

Priliv sredstev ustvarjenih z izvozom v obmejni trgovinski izmenjavi evidentiramo na posebni "evidenčni kartici ustvarjenih sredstev po členu 66 in 67 Zakona o deviznem poslovanju s tujino". Tako ustvarjen priliv se lahko uporabi kot je opisano v poglavju "Razpolaganje s sredstvi, ustvarjenimi z izvozom v okviru obmejne trgovinske izmenjave z Italijo".

Evidenčno kartico za sredstva ustvarjena po Tržaškem sporazumu vodi JIK banka Koper. Ustvarjena sredstva po Goriškem sporazumu pa vodijo pri Narodni banki Slovenije.

10. 5. Postopek za plačilo uvoza po Tržaškem sporazumu

Organizacija - uvoznik, ki želi uvoziti blago po Tržaškem sporazumu mora devizni dokumentarni kontroli pristojne Narodne banke predložiti potrdilo o zagotovitvi deviznih sredstev za dospelplačila v tujino. Na podlagi potrdila o zagotovitvi deviznih sredstev (ki ga izda JIK banka Koper) mu DDK Narodne banke potrdi prijavo o sklenjeni pogodbi o uvozu. S potrjeno prijavo o sklenjeni pogodbi o uvozu organizacija - uvoznik predloži plačilni nalog (obrazec 1450) JIK banki Koper, za plačilo uvoženega blaga. JIK banka Koper pregleda, ali so nalogu za plačilo uvoza priloženi vsi dokumenti in ali izpolnjuje z zakonom predpisane pogoje ter ga vpiše v register nakazil v tujino.

10. 5. 1. Dokumentacija, ki mora biti priložena plačilnemu nalogu

1. prijava o sklenjeni pogodbi o uvozu, potrjena od DDK,
2. potrdilo (kopijo virmana) o plačilu 2 % dajatev od vrednosti zneska, ki se plačuje na žiro račun ISEOT Jugoslavije v Beograd,
3. potrdilo o zagotovitvi deviznih sredstev za dospela plačila v inozemstvo,
4. nalog za prenos deviz med koristniki družbenih sredstev na izvirniku obrazca 746 (združevanje sredstev),
5. dokumenti, ki morajo obvezno spremljati akreditiv (tovorni list, špeditersko potrdilo, kopija certifikata o izvoru blaga itd.) ali pa pogojno nakazilo, morajo biti poslani delegaciji JIK banke v Trstu preko JIK banke Koper.

Sleherni uvoz po Tržaškem sporazumu lahko plačamo samo preko JIK banke Koper in Banco d'Italia, podružnica v Trstu. Za plačilo uvoza po Goriškem sporazumu pa je pristojna le Narodna banka Slovenije in Banco d'Italia, podružnica v Gorici.

10. 5. 2. Potrdilo o zagotovitvi deviznih sredstev za dospela plačila v tujino

Na temelju samoupravnega sporazuma SISEOT iz člena 69 Zakona o deviznem poslovanju se izdaja potrdilo o zagotovitvi deviznih sredstev za dospela plačila v tujino po prijavi o sklenjenem dogovoru o uvozu blaga oziroma naloga za plačilo uvoza iz konsignacijskega skladišča.

Potrdilo je Narodnim bankam republik in pokrajin potrebno za zbiranje prijav o sklenjenih dogovorih o uvozu oziroma prijave naloga za plačanje uvoza blaga iz konsignacijskega skladišča v Jugoslaviji. Potrdilo se izdaja v treh primerkih. Izvirnik služi kot dokument za sprejem prijave o sklenjenem dogovoru o uvozu, drugega mora uvoznik obvezno priložiti z nalogom za plačilo, tretji pa je namenjen za potrebe banke.

Potrdilo - garancijo samoupravnega sporazuma o obmejni trgovini z Italijo izdaja JIK banka Koper za tržaške lire in Narodna banka Slovenija za goriške lire.

Potrdilo - garancijo samoupravnega sporazuma za prijavo uvoza blaga v okviru Tržaškega sporazuma se lahko izda, če član skupnosti SISEOT razpolaga s sredstvi za uvoz ali na temelju izvozne carinske deklaracije (ustrezno žigosane) in na osnovi od kupca odprtega in pokritega loro akreditiva. Ta postopek je osnovan na sklepu skupščine SISEOT in bi se moral izvajati dokler bo saldo na avtonomnih računih pozitiven.

11. ORGANIZACIJE, KI POSLUJEJO IN ORGANIZACIJE, KI SODELUJEJO V
OBMEJNI TRGOVINSKI IZMENJAVI Z ITALIJO

11. 1. Zakonska ureditev poslovanja ter sodelovanja v obmejni trgovin
ski izmenjavi z Italijo

Do leta 1966 so smela poslovati v okviru obmejne trgovinske izmenjave z Italijo organizacije, ki so bile registrirane za to vrsto poslov, in ki so imele sedež na območju, ki ga zajemata oba sporazuma na jugoslovanski strani. Na podlagi odloka Zveznega izvršnega sveta, ki je začel veljati 1. 1. 1967 (Ur. l. SFRJ 1966 št. 45) so lahko poslovali v obmejni trgovinski izmenjavi tudi obrati proizvodnih in drugih gospodarskih organizacij ter poslovne enote trgovskih gospodarskih organizacij, ki so imele svoj sedež sicer izven obmejnega območja, če sta bila obrat oziroma poslovna enota registrirana za tako poslovanje in sta imela sedež na območju, ki ga zajemata Tržaški in Goriški sporazum.

Tako poslovati pa niso smela trgovska predstavništva in prodajalne s samostojnim obračunom v sestavu gospodarskih organizacij, katerih sedež ni bil na obmejnem območju.

Odlok iz leta 1966 je tako razširil možnost poslovanja v obmejni blagovni izmenjavi tudi na organizacije izven obmejnega območja, zadošča le, da imajo le-te na obmejnem območju obrat ali pa poslovno enoto. Odlok iz leta 1966 je bil sprejet z namenom, da bi obmejna blagovna izmenjava potekala hitreje kot v preteklih letih, da se njene oblike razširijo tudi izven blagovnih okvirov (industrijska tehnična kooperacija, vlaganje tujega kapitala in podobno), ter da se bolje izkoristijo možnosti, ki jih nudi specifični režim izvoza in uvoza.

Določbe odloka iz leta 1966 so bile potrjene tudi v odloku ZIS, ki je začel veljati 1. 1. 1978 (Ur. l. 1977 št. 40). V točki 4 določa: "Blago in storitve smejo v obmejni blagovni izmenjavi izvažati in uvažati organizacije združenega dela, ki so registrirane za to vrsto poslov in imajo sedež na območju obmejne blagovne izmenjave. S posli obmejne blagovne izmenjave se smejo ukvarjati tudi TOZD proizvajalnih OZD, ki se ukvarjajo z izmenjavo blaga in storitev, in drugih OZD, ki imajo svoj sedež izven območja obmejne blagovne izmenjave, če so te TOZD registrirane za tako izmenjavo, in če imajo sedež na območju obmejne blagovne izmenjave."

Omenjena dva odloka torej razširjata možnost sodelovanja v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo tudi na OZD v širšem jugoslovanskem prostoru, kar je dinamično obmejne blagovne izmenjave znatno povečalo.

11. 1. 1. Registracija OZD za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo

Potrebno je poudariti, da morajo imeti OZD, ki poslujejo v obmejni trgovinski izmenjavi, poleg zunanje trgovinske registracije tudi registracijo za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi, ki je med drugim vezana na določene programe jugoslovansko-italijanskega obmejnega sodelovanja. Tistim podjetjem, ki ne izpolnjujejo teh programov, se registracija za poslovanje v obmejni trgovini lahko ukine.

Prav tako morajo imeti na italijanskem obmejnem območju podjetja, ki želijo poslovati v obmejni trgovinski izmenjavi po Tržaškem ali Goriškem sporazumu, posebno registracijo za izvrševanje zgoraj omenjenih poslov.

Registracijo za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi vpiše OZD na gospodarskem sodišču, pod katero spada obmejno območje. V primeru, da se ustanavlja na obmejnem območju samo TOZD, pa tudi pri gospodarskem sodišču, kjer je OZD sicer registrirana.

Registracija za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi se pošlje JIK banki Koper za Tržaški sporazum oziroma Narodni banki Slovenije za Goriški sporazum.

V letu 1982 je bilo v okviru Tržaškega sporazuma registriranih 23 podjetij za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi.

Kot zanimivost naj navedemo, da veliko OZD na obmejnem območju, ki sicer imajo zunanje trgovinsko registracijo, nima registracije za poslovanje v obmejni trgovinski izmenjavi, kar gre verjetno pripisati pomanjkljivemu poznavanju možnosti, ki jih tovrstna izmenjava nudi.

11. 1. 2. Organizacije, ki lahko sodelujejo v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo

Prav zaradi zgoraj povedanega je nujno razlikovati med organizacijami, ki lahko poslujejo v obmejni trgovinski izmenjavi, in tistimi, ki lahko v taki izmenjavi samo sodelujejo.

Izvrševanje izvozno-uvoznih poslov v obmejnem prometu je pogojeno z registracijo za opravljanje tovrstne dejavnosti, medtem ko ni za sodelovanje v obmejni trgovinski izmenjavi potrebna nikakršna registracija, in lahko zato v njej sodeluje katerakoli jugoslovanska DO. Zaradi lažjega razlikovanja med OZD in TOZD, ki tako registracijo imajo, in tistimi OZD (TOZD), ki take registracije nimajo, sicer pa sodelujejo v obmejnem prometu, bomo prve imenovali organizacije izvozniki-uvozniki, udeležence brez registracije pa organizacije končni

koristniki. Kot že rečeno, so lahko organizacije izvozniki - uvozniki le tiste organizacije, ki imajo sedež v obmejnem območju in za to pristojno registracijo, organizacija končni koristnik pa je lahko katerakoli jugoslovanska DO, ki je izpolnila administrativni postopek za vključitev v obmejno trgovinsko izmenjavo.

V letu 1982 je bilo na temelju Tržaškega sporazuma udeleženi v obmejni trgovinski izmenjavi organizacij končnih koristnikov šeststo. In ni republike ne pokrajine, katerih DO ne bi bile udeležene v obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo.

Danes izvažajo ter uvažajo v okviru možnosti, ki jih nudita Goriški in Tržaški sporazum DO, ki so razstresene po celi Jugoslaviji. Vse organizacije končni koristniki pa nimajo enakih možnosti sodelovanja v obmejnem prometu, kajti pravico do sodelovanja v obmejnem prometu urejajo republiške zakonodaje. In medtem, ko slovenske ter hrvaške DO lahko sodelujejo v trgovinski izmenjavi po Goriškem in Tržaškem sporazumu brez izpolnjevanja posebnih pogojev (obstaja samo navodilo, da naj bi bile član interesne skupnosti in imele usklajen plan izvoza po Tržaškem oziroma Goriškem sporazumu), morajo DO iz Srbije imeti dovoljenje RIZ, ki je vezano na potrdilo o izpolnjevanju izvozne dinamike, predvsem za pridobitev pravice uvoza po režimu obmejne trgovinske izmenjave.

Odstotek udeležbe DO po republikah pri ustvarjeni pravici do uvoza po členu 67 na temelju Tržaškega sporazuma v letu 1982, je prikazan v sledeči tabeli:

SR Slovenija	44,0
SR Hrvatska	43,72
SR Makedonija	5,20
SR Srbija	4,31
AP Vojvodina	0,77
AP Kosovo	1,35
SR BIH	0,35
SR Črna Gora	0,30

100,00 %

Tabela: Boris Gombač;

11. 2. Administrativni postopek za vključitev OZD (TOZD) iz drugih območij Jugoslavije v obmejno trgovinsko izmenjavo po Tržaškem sporazumu

Katerakoli jugoslovanska OZD (TOZD), ki bi želela sodelovati v obmejni trgovinski izmenjavi med Italijo in Jugoslavijo po Tržaškem sporazumu, mora nasloviti prošnjo za odprtje deviznega računa 7100 pri Jugoslovanski izvozni in kreditni banki

Beograd, Poslovna enota Koper. V prošnji morajo biti navedeni naslednji podatki:

- a) preko katere OZD ali TOZD, ki ima sedež na ozemlju, ki je zajeto v Tržaškem sporazumu in ima za to pristojno registracijo, želi trgovati z italijanskim obmejnim območjem,
- b) sedež SDK, pod katero spada OZD ali TOZD, ki želi sodelovati v obmejni trgovinski izmenjavi,
- c) matično število sodnega registra OZD (TOZD) - izvoznik, ki je registrirana za opravljanje poslov v okviru Tržaškega sporazuma in je sprejela ponudbo zainteresirane OZD (organizacija - koristnik), mora po opravljenem poslu v korist organizacije - koristnika, poslati JIK banki - Poslovna enota Koper razporeditev prilivov za organizacije - koristnika, ki se je na novo vključila v obmejno trgovinsko izmenjavo.

Glede pravic ter sredstev, ki bodo nastala v obmejni trgovinski izmenjavi, pa se organizacija - izvoznik in organizacija - koristnik dogovorita med seboj.

12. RAZPOLAGANJE S SREDSTVI USTVARJENIMI Z IZVOZOM NA TEMELJU TRŽAŠKEGA SPORAZUMA

OZD (TOZD) končni koristnik ali organizacije - izvoznik, ki izvozi v lastnem imenu in za lasten račun, ima načeloma pravico, da za uvoz po Tržaškem ali Goriškem sporazumu razpolaga s sredstvi v razmerju 1 : 1, glede na izvoz po omenjenem sporazumu.

Organizacija - izvoznik ali organizacija - končni koristnik, ki izvozi na temelju Tržaškega sporazuma, nima pravice do prostega razpolaganja z devizami, kot je to običajno pri splošnem režimu izvoza, ampak si z ustvarjenim izvozom, samo pridobi pravico do uvoza v okviru Tržaškega sporazuma in to v razmerju 1 : 1. Ker "tržaške lire" niso konvertibilne niti transferibilne (isto velja za "goriške lire"), OZD (TOZD), ki je izvozila po Tržaškem sporazumu, ne more prosto razpolagati z devizami. OZD (TOZD), ki je izvozila po Tržaškem sporazumu, ima zgolj pravico do uvoza na temelju omenjenega sporazuma in pod pogoji, ki so v sporazumu določeni. Prav tako ni možnosti, da bi organizacija, ki je izvozila po Tržaškem sporazumu, smela na podlagi tega izvoza uvoziti blage po Goriškem sporazumu in obratno. To pa zaradi že opisane samostojnosti in neodvisnosti med Tržaškim in Goriškim sporazumom.

12. 1. Prodaja z izvozom ustvarjenih sredstev za dinarsko protivrednost in njihov ponovni nakup, ko želi podjetje uvoziti blago

Pod zgornjim naslovom omenjeni transferni postopek, poznan v jeziku JIK banke kot "odkup in reodkup deviznih pravic", pomeni pravico OZD (TOZD), da začasno "zamrznejo" svoja, z izvozom ustvarjena sredstva v zameno za dinarsko protivrednost, pri tem pa ostane njihova pravica do uvoza nedotaknjena in jo lahko izkoristijo, ko dinarsko protivrednost vrnejo.

Omenjena pridobitev dinarske protivrednosti za z izvozom ustvarjena sredstva je mogoča samo za posle v okviru Tržaškega sporazuma in je nastala zaradi tega, ker se je na tržaškem avtonomnem računu nabiral precejšen pozitiven saldo, hkrati pa so jugoslovanske OZD, ki so izvozile in niso takoj uvozile blaga, ostajale brez likvidnih sredstev. Zaradi takšnega plačilnega stanja je s predpisi o kreditno monetarni politiki leta 1979 bil uveden tako imenovani sistem "odkupa deviznih sredstev". Na podlagi izvršenega izvoza po Tržaškem sporazumu pridobi jugoslovanska organizacija - izvoznik ali organizacija - končni koristnik samo pravico do uvoza na temelju tega sporazuma. Da pa ne bi organizacija, ki blaga ne želi takoj uvoziti, ostala med čakanjem na uvoz brez likvidnih sredstev, se ji izplača dinarska protivrednost v višini ustvarjenega izvoza, s pravico da dinarsko protivrednost vrne JIK banki Koper v trenutku, ko želi uvoziti blago. Takoj ko vrne dinarsko protivrednost, ji tudi ponovno oživi pravica do uvoza, ki je med tem časom mirovala. Zamenjava ustvarjenih sredstev za dinarsko protivrednost, t. j. "odkup in reodkup deviznih sredstev" se vedno izvrši po dnevnem tečaju, na dan zamenjave.

12. 2. Katere možnosti ima organizacija - izvoznik oziroma organizacija - končni koristnik po izvozu blaga na temelju Tržaškega sporazuma

Ko organizacija - končni koristnik izvozi blago preko organizacije - izvoznika (komisijonarja) ima naslednje možnosti za koriščenje z izvozom ustvarjenih sredstev:

- Za ustvarjena sredstva z izvozom dobi organizacija - izvoznik dinarsko protivrednost, organizacija - končni koristnik pa dobi pravico uvoza blaga do višine vrednosti ustvarjenega izvoza. Ta obračunski postopek se vodi preko računa 71250. V tem primeru mora organizacija - končni koristnik predložiti JIK banki Koper izjavo organizacije - izvoznika, da je bila pravica do uvoza prenešana na organizacijo - končni koristnik. Taka izjava pa ni potrebna, če obstaja med organizacijo - izvoznikom in organizacijo - končnim koristnikom samoupravni sporazum o prenosu pravice do uvoza.

- V drugem primeru gre za zamenjavo zgoraj omenjene možnosti. Za sredstva ustvarjena z izvozom dobi organizacija - končni koristnik dinarsko protivrednost, organizaciji - izvozniku pa ostane pravica do uvoza. Ta obračunski postopek se vodi preko računa 7100.

V obeh zgoraj navedenih primerih pa mora organizacija, ki je izvozila vnesti z izvozom ustvarjena sredstva (tako kot je to že zgoraj opisano) v roku 90 dni.

- Tretja možnost, ki jo ima organizacija - končni koristnik, je združitev sredstev na podlagi člena 68 samoupravnega sporazuma in v skladu s členom 9 Zakona o pogojih in načinu razpolaganja ter uporabe ustvarjenih konvertibilnih deviz v plačilih s tujino ter o zadolževanju s tujino (Ur. l. 14. 5. 1982).

- Prav tako imajo OZD (TOZD) pravico, da z izvozom ustvarjena sredstva prodajo na podlagi člena 69 Zakona o deviznem poslovanju.

V vseh zgoraj omenjenih primerih pa se od ustvarjenega priliva za izvoz blaga v korist organizacije - končnega koristnika odbije provizija v korist komisijonarja (organizacija - izvoznik).

12. 3. Omejitev pravice do uvoza za sredstva, ustvarjena z izvozom v obmejni trgovinski izmenjavi

Potrebno je opozoriti, da je razpolaganje s na podlagi izvoza ustvarjenimi pravicami omejeno tako za slovenske kot tudi za hrvaške OZD (TOZD). V Sloveniji je Gospodarska zbornica Slovenije predpisala, da mora biti 50 % ustvarjenih pravic do uvoza usmerjenih v korist posameznih gospodarskih panog ali blaga. Če tako npr. organizacije - izvoznik (ali organizacija - koristnik) namerava uporabiti ustvarjeno pravico do uvoza za prednostne dejavnosti sme to pravico izkoristiti 100 %, sicer pa le 50 %. Evidenco o izvršenem izvozu ter o uvoznih pravicah za slovenske organizacije vodi Gospodarska zbornica v Ljubljani. Prilive, ki jih z izvozom ustvari hrvaške organizacije, pa jih v višini 35 % usmerja hrvaški SISEOT. Evidenco o razpolaganju s pravicami do uvoza po Tržaškem sporazumu za hrvaške organizacije pa vodi JIK banka Koper. SISEOT Hrvaške je 29. 7. 1982 izdal listo organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s prednostnimi dejavnostmi, in ki imajo pravico, da z izvozom ustvarjena sredstva v obmejni trgovini izkoristijo v celoti. Če OZD ni na prednostni listi, ima pravico z izvozom ustvarjena sredstva izkoristiti samo v višini 65 %. Preostalih 35 % vrednosti obmejnega izvoza oziroma priliva morajo organizacije združiti po členu 68 Zakona o deviznem poslovanju s člani SISEOT, ki so registrirani za opravljanje dejavnosti v gospodarskih panogah, skupinah ali podskupinah na zgo-

raj omenjeni "prednostni listi", ali pa jih prodati pristojni banki, ne da bi imeli pravico ponovnega odkupa le-teh. Na osnovi tako prodanih sredstev pristojni banki brez pravice za ponovni odkup bo članom SISEOT, ki so registrirani v gospodarskih dejavnostih s prednostne liste, določena pravica do nakupa deviz na deviznem tržišču po načinu, ki je predviden v točki 4 člena 67 a samoupravnega sporazuma.

Lista za uvoz blaga je sestavljena po sledečih merilih, ki jih je izdelal SISEOT in določil prednost za:

- a) uvoz reprodukcijskega materiala in rezervnih delov za določene skupine OZD glede na gospodarsko panogo,
- b) uvoz za potrebe reprodukcijskega ciklusa proizvodnih OZD z območja obmejnega prometa,
- c) uvoz za potrebe proizvodnih organizacij z območja obmejne trgovinske izmenjave,
- č) uvoz za potrebe malega gospodarstva,
- d) uvoz, potreben za proizvodnjo blaga, ki je življenjskega pomena pri oskrbi prebivalstva,
- e) uvoz za potrebe drugih OZD, ki ustvarjajo devizni priliv v obmejni trgovinski izmenjavi.

Drugi primer omejevanja pravice do uvoza v obmejni trgovinski izmenjavi je nastal na podlagi novega deviznega zakona (77/82 člen 81). Narodna banka Jugoslavije je 14. 1. 1983 izdala navodilo, v katerem je določeno, da določbe člena 81 (t. j. izločanje 3 % deviznega priliva za dopolnitev deviznih rezerv Jugoslavije) ne veljajo za obmejno trgovinsko izmenjavo, razen za prilive ustvarjene preko vrednostnih list.

Prav tako se mora izločati 17 % od deviznega priliva za plačanje uvoza nafte in 5 % za potrebe federacije in to iz tistih prilivov v obmejni trgovinski izmenjavi, ki presegajo vrednostno določene liste.

Podjetja po novem ne bodo mogla izkoriščati pravice do uvoza v razmerju 1 : 1 z ustvarjenim izvozom v obmejni blagovni izmenjavi tudi če so na prednostni listi, če so ustvarjeni prilivi presegli vrednostno določene liste na podlagi katerih se vrši obmejna trgovinska izmenjava, ampak samo 75 % od ustvarjenega izvoza.

Tu je prišlo 1. januarja 1983 do sprememb tako, da trenutno slovenska kot tudi hrvaška podjetja razpolagajo z devizami v razmerju 80 : 20 glede na ustvarjen izvoz. Zaradi pogostega spreminjanja predpisov na tem področju, pa se je nujno potrebno posvetovati s pristojnimi republiški organi (SISEOT, Gospodarska zbornica) ali bankama, ki opravljata plačilni promet

zato, da bi podjetja natančno vedela s kolikšnim deležom deviz razpolagajo.

13. DOLOČBE 4. ČLENA TRŽAŠKEGA TER GORIŠKEGA SPORAZUMA

V 4. členu Tržaškega ter Goriškega sporazuma sta zajeti dve določbi o začasnem uvozu blaga v cono Trsta (Gorico). Carinarnica v Trstu (Gorici) bo dovoljevala začasni uvoz:

- a) jugoslovanskih strojev, naprav in prevoznih sredstev, poslanih na italijansko območje (cono Trsta oziroma Gorico) zaradi popravil,
- b) jugoslovanskih surovin in polproizvodov, poslanih na italijansko območje (Trsta oziroma Gorice) zaradi predelave.

Ta uvoz pa ne bo dovoljen, če bi bil v nasprotju s splošnimi predpisi o začasnem uvozu, ki so veljavni v Italiji. Ta člen je nastal zaradi velikega nesorazmerja v gospodarskem razvoju mest Trsta ter Gorice na eni in zaledja, ki zajema jugoslovanski del, vključen v oba sporazuma, na drugi strani.

Danes imata ti dve določbi 4. člena še vedno pravno veljavo in tudi svoj pomen, čeprav se praktično ne izkoriščata.

Pomembnost tega člena danes je predvsem v tem, da ni potrebno dovoljenje centralnih carinskih oblasti v Rimu za začasen uvoz, temveč ga lahko neposredno dovolijo v carinarnicah Gorici ali Trstu.

Še vedno obstaja določena razlika v gospodarskem razvoju predvsem mesta Trsta na eni strani ter jugoslovanskega ozemlja, ki sodeluje v sporazumu na drugi strani. Ta možnost, ki jo nudi 4. člen Tržaškega in Goriškega sporazuma, bi se lahko izkoristila predvsem tam, kjer so potrebni stroji z visoko izpopolnjeno tehniko pa na majhno število prebivalstva niso donosni (razvijanje barvnih filmov) ter pri raznih testiranjih blaga.

14. DOLOČBA 6. ČLENA TRŽAŠKEGA SPORAZUMA

Šesti člen Tržaškega sporazuma predvideva, da bo preko avtonomnega računa, odprtega pri podružnici Banca d'Italia v Trstu, urejeno plačevanje med tistimi osebami, ki prebivajo v enem od obmejnih območij in hodijo redno na delo v drugo obmejno območje. V letu 1955 je bilo predvideno, da bodo ta pla

čila znašala do višine letnega globalnega zneska 100 milijonov lir.

Danes se ta določba Tržaškega sporazuma ne izvaja, čeprav je nemalo ljudi, predvsem z jugoslovanskega obmejnega območja, ki hodi na redno ali pa dopolnilno zaposlitev na italijansko obmejno območje. Prav tako je bilo pred leti manjše število italijanskih državljanov iz Trsta redno zaposlenih v Casinoju Portorož ter so se redno vozili iz Trsta k nam na delo.

V sporazumu pa ni natančneje določeno, kaj je mišljeno pod osebami, ki hodijo redno na delo v drugo mejno območje. Tako je med drugim nejasno, ali sporazum zajema le tiste, ki so redno zaposleni, ali tudi tiste, ki hodijo zgolj na popoldansko dopolnilno delo v Trst, katerih naj bi bilo, predvsem žensk, nekaj tisoč. Glede teh oseb ter njihovega plačevanja in prenašanja valute bi bil potreben poseben dogovor med zainteresiranimi stranmi. In čeprav je danes to vprašanje bolj teoretično kot praktično, bo verjetno sčasoma postalo žgoče, in to predvsem za tiste, ki bodo želeli uveljavljati svoje socialne pravice na podlagi takega dela ali pa pravico do večkratnega potovanja v italijanske obmejne kraje brez plačila pologa.

Kot že rečeno, se ta določba Tržaškega sporazuma zadnje čase ne izvaja, omenja pa se možnost, da bi preko avtonomnega računa plačevali pokojnine tistim upokojujencem, ki sicer živijo na obmejnem območju ene od podpisnic sporazuma, dobivajo pa pokojnino druge podpisnice sporazuma.

Za plačevanje pokojnin preko avtonomnega računa lahko torej rečemo, da spada v okvir 6. člena Tržaškega sporazuma. Tako plačevanje pokojnin med obmejnima območjema pa je obstajalo že pred podpisom Tržaškega sporazuma, in to že od leta 1947 na podlagi "Zapisnikov vojnih uprav bivše cone A in B, ki se nanašajo na trgovinsko izmenjavo med obema conama".

15. DOLOČBA 9. ČLENA TRŽAŠKEGA IN 8. ČLENA GORIŠKEGA SPORAZUMA

V 9. členu Tržaškega in 8. členu Goriškega sporazuma je določeno, da za tisto, kar ni predvideno v obeh sporazumih veljajo določbe jugoslovansko-italijanskih trgovinskih sporazumov in Plačilnega sporazuma. V letu 1955, ko sta bila podpisana Tržaški in Goriški sporazum, sta bila podpisana tudi jugoslovansko-italijanski trgovinski sporazum in sporazum o plačilnem prometu (Dodatek Ur. l. FLRJ 3/57 str. 58). Jugoslovansko-italijanski sporazum iz leta 1955 je bil nadomeščen s trgovinskim sporazumom 3. 8. 1961 in kasneje s trgovinskim sporazumom podpisanim 23. 3. 1963 v Rimu (Ur. l. FLRJ, mednarodni sporazumi 1964 št. 7). Jugoslovansko-italijanski plačilni

sporazum iz leta 1955 je bil nadomeščen s plačilnim sporazumom podpisanim v Rimu 3. 8. 1957 ter dopolnjen z izmenjavo pism med jugoslovansko in italijansko delegacijo v Rimu 23. 3. 1963 (Ur. l. FLRJ, med. sporazumi 1964 št. 7). V zgoraj naštetih sporazumih ter morebitnih novih trgovinskih in plačilnih sporazumih, ki jih bosta podpisali Jugoslavija in Italija je predvideno po členu 9 Tržaškega in členu 8 Goriškega sporazuma, da se poišče rešitev za tista vprašanja, ki niso podrobneje obdelana v samih sporazumih o obmejni trgovinski izmenjavi.

To je predvsem vprašanje izvora in prihoda blaga, ki se izmenjuje po Tržaškem in Goriškem sporazumu. Prav tako bi se na podlagi omenjenih sporazumov dalo rešiti vprašanje valute, v kateri se vodi avtonomni račun. Za Jugoslavijo bi bilo ugodnejše, če bi se vodil v ameriških dolarjih in to predvsem zaradi visoke inflacije lire.

Trgovinski sporazumi med Jugoslavijo in Italijo ter plačilni sporazumi bi tudi lahko v veliki meri pripomogli k odpravi visokega salda v korist jugoslovanskih podjetij na avtonomnih računih pri Banco d'Italia.

Napotila 9. člena Tržaškega in 8. člena Goriškega sporazuma lahko prav tako služijo za morebitne spremembe obeh sporazumov oziroma njihove dopolnitve, tako kot je bilo to v primeru dogovora o ribolovu v Tržaškem zalivu, ki je bil podpisan v Rimu 18. februarja 1983 in vključen v okvir Tržaškega sporazuma.

Na podlagi dogovora o ribolovu v Tržaškem zalivu je bilo določeno območje (označeno s točkami A, B, C in D), ki obsega del jugoslovanskega in del italijanskega teritorialnega morja. V njem bodo lahko ribarile tako jugoslovanske kot tudi italijanske ribiške ladje (40 jugoslovanskih in 40 italijanskih ladij).

16. PERSPEKTIVE ZA RAZVOJ OBMEJNE TRGOVINSKE IZMENJAVE MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

Zaželjeno je, da bi se tudi v prihodnje obmejna trgovinska izmenjava še naprej razvijala na temelju možnosti, ki jih nudita Tržaški in Goriški sporazum. Oba sporazuma sta samo ena izmed oblik obmejnega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo, kot je bilo to že opisano. Danes si obe strani predvsem prizadevata, da bi ustanavljali podjetja s skupnim vlaganjem sredstev, tako na jugoslovanski kot italijanski strani. Nedvomno so še druge možnosti (brezcarinska cona, itd.), vendar pa je potrebno dokler se te možnosti ne uresničijo, kar najbolj izkoristiti olajšave za jugoslovansko blago, ki ga nudita Tr-

žaški in Goriški sporazum. Tu gre predvsem za brezcarinski izvoz blaga na podlagi liste C, ki nudi Jugoslaviji izjemno možnost za prodor njenega blaga na evropski trg.

Na podlagi trgovinskega protokola, ki ga je Jugoslavija podpisala z EGS leta 1980 je jugoslovansko blago v doberšni meri oproščeno carin ali pa je oproščeno carin v okviru določenih kontingentov, ostajajo pa še vedno carine za določeno jugoslovansko blago, za katerega je Jugoslavija izredno zainteresirana. To je npr. telečje meso ter razni drugi kmetijski in prehrambeni izdelki. Pri tovrstnem blagu pa Jugoslavija običajno prekorači uvozne kontingente EGS in bi zato bilo potrebno v največji možni meri izkoristiti ugodnosti, ki jih nudita Tržaški in Goriški sporazum, tako kot to delajo druge države na podlagi zgoraj opisanih sporazumov.

Upoštevajoč, da sta bila Tržaški in Goriški sporazum podpisana leta 1955, da pa v praksi prav zaradi tega prihaja do precejšnjih razhajanj od določb v sporazumih, bi bila potrebna poprava nekaterih določb, če že ne celotnih sporazumov. Prav tako se postavlja vprašanje, ali sta še potrebna dva sporazuma in če ne bi bilo bolje oba sporazuma združiti v enega, kar bi zmanjšalo ter uskladilo urejanje poslov v okviru obmejne trgovinske izmenjave z Italijo.

Nekateri vzroki za zapletenost v poslovanju v okviru obmejne trgovine z Italijo se pojavljajo samo na jugoslovanski strani. Ker bi naštevanje vseh teh vzrokov zahtevalo dodatno poglavje, bomo v tej kratki analizi sporazumov o obmejni trgovinski izmenjavi z Italijo naštevali samo nekatere pomembnejše.

Pristojni hrvaški in slovenski republiški organi bi morali uskladiti predpise, ki urejajo poslovanje v okviru Tržaškega sporazuma, kar bi poenostavilo njegovo izvajanje ter odpravilo administrativne vzroke za zamudnost pri poslovanju v okviru tega sporazuma. Prav tako naj bi organi obeh republik oziroma zvezni organi izdali natančne in jasne ter trajnejše veljavne predpise, ki bi natančno urejali poslovanje v okviru obmejne blagovne izmenjave z Italijo. Predpisi bi torej morali imeti trajnejšo veljavo ter bi morali biti ustrezno objavljeni, tako da ne bi več prihajalo do zastojev zaradi neobveščenosti podjetij.

Če že dejavnikov, ki so vzrok za visok plačilni saldo ni mogoče odpraviti, in sredstva tako leže neizkoriščena pri Bancō d'Italia v Trstu oziroma Gorici, se zastavlja vprašanje, zakaj se je odprl račun samo pri italijanski banki in ne tudi pri obeh jugoslovanskih bankah, ki izvajata plačilni promet v obmejni trgovini z Italijo. Ker pa je bolj malo verjetno, da bi se to vprašanje dalo rešiti v krajšem času ter brez koncesij jugoslovanske strani, bi lahko problem visokega salda začasno ublažili tako, da se ne bi več plačila obračunavala v italijanskih lirah, ampak v ameriških dolarjih, katerih vrednost zaradi inflacije ne pada toliko kot vrednost lire. V spo

razumih o obmejni blagovni izmenjavi, ki jih je podpisala Jugoslavija z Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo, je obračunska enota dolar, prav tako so plačilno enoto v avstrijsko - italijanskem sporazumu iz leta 1949, v katerem je bilo določeno, da se bodo plačila obračunavala v lirah, že leta 1950 sporazumne zamenjali z ameriškim dolarjem. Leta 1958, ko sta avstrijski šiling in italijanska lira postala konvertibilna, pa plačujeta državi v lastni valuti.

Za odpravo neuravnotežene plačilne bilance na avtonomnih računih bi morali vladi obeh držav, tako kot to določata sporazuma (Tržaški, člen 8, Goriški, člen 7), poiskati rešitev, ki bi bila ustrežnejša od neuspelega prenašanja viška salda z avtonomnih računov na splošni račun (conto estero), kot se je izvajalo v letih 1975 - 1979. To vprašanje bi bilo mogoče rešiti z ustanovitvijo mešane jugoslovansko - italijanske banke, kar je predvideno v resoluciji, ki so jo sprejeli na svojem 49. zasedanju v Opatiji jugoslovansko - italijanska trgovinska zbornica decembra 1982.

Resolucija delovne skupine za obmejni blagovni promet prav tako poudarja nujnost ustanovitve posebne dvostranske komisije za sodelovanje med obmejnima območjema, za kar je že zagotovljen pristanek obeh vlad. Z ustanovitvijo te komisije bi se odpravila največja hiba Tržaškega in Goriškega sporazuma, in sicer da njuni ustvarjalci niso predvideli posebne jugoslovansko - italijanske komisije, ki bi izvajanje obeh sporazumov nadzirala in usmerjala.

SOMMARIO

In seguito alla seconda guerra mondiale la frontiera italo-jugoslava venne stabilita così che una parte della popolazione slovena rimase in Italia mentre una parte della popolazione italiana rimase in Jugoslavia.

Essendo impossibile tracciare la frontiera secondo l'appartenenza etnica della popolazione venne previsto nel Trattato di pace fra l'Italia e le potenze alleate ed associate, firmato a Parigi il 10. febbraio 1947, di trovare una soluzione al problema dell'appartenenza etnica nelle regioni limitrofe con la costituzione del Territorio Libero di Trieste. Il Territorio Libero di Trieste doveva rappresentare un'entità statale sotto la sorveglianza del consiglio di sicurezza dell'ONU e con un governatore nominato con il consenso del governo jugoslavo e del governo italiano.

La soluzione ricercata nella costituzione del Territorio Libero di Trieste non venne mai realizzata e per questo i due governi firmarono a Londra il Memorandum d'intesa il 5. ottobre 1954, con il quale il Territorio Libero di Trieste viene ripartito fra l'Italia e la Jugoslavia.

Come continuazione della soluzione rappresentata dal Memorandum del 1954 vengono firmati gli accordi per gli scambi commerciali tra le zone limitrofe d'Italia e Jugoslavia. Con due accordi firmati a Roma il 31. marzo 1955 i due governi hanno voluto agevolare gli scambi commerciali fra la zona di Trieste (Italia) e le zone di Buie, Capodistria, Sežana e Nuova Gorizia (Jugoslavia). Il secondo accordo porta sugli scambi commerciali agevolati tra le zone di frontiera di Gorizia - Udine (Italia) e di Sežana - Nuova Gorizia - Tolmino (Jugoslavia).

Gli accordi denominati in Jugoslavia "Tržaški sporazum" ("accordo di Trieste", perchè copre la zona di Trieste ed il suo retroterra naturale) e "Goriški sporazum" ("accordo di Gorizia", perchè copre la zona di Gorizia) vengono conclusi per ovviare alla divisione delle due etnie dalle loro patrie ed allo stesso tempo si cercò una soluzione per Trieste che, con la nuova frontiera, rimase senza il suo retroterra come quest'ultimo rimase senza il suo centro storico commerciale. Lo stesso vale per l'"accordo di Gorizia".

Questi due accordi prevedono i scambi commerciali agevolati fra le zone limitrofe italo-jugoslave in base alle liste A e B.

Le merci elencate nelle liste A allegare agli accordi possono essere importate nelle zone italiane fino a concorrenza delle quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse.

Le merci elencate nelle liste B, allegare agli accordi possono essere importate nelle zone jugoslave fino a concorrenza delle quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse.

Con l'accordo di "Trieste" vengono scambiate anche due lettere fra il governo italiano e jugoslavo in base alle quali si stabilisce anche lo scambio commerciale delle merci elencate nelle liste C e D. Nella lista C sono elencate le merci che possono essere importate nella zona di Trieste in

franchigia doganale sempre quando sono destinate al consumo o alla fabbricazione nella zona. Le merci elencate nella lista D possono essere importate nella zona di Buie, Capodistria, Nuova Gorizia e Sežana in franchigia doganale sempre quando sono destinate al consumo o alla fabbricazione locale.

Le liste dei due accordi, che hanno un chiaro precedente nell'accordo preferenziale italo-austriaco firmato a Roma nel 1949 sugli scambi commerciali fra le regioni italiane del Trentino-Alto Adige e i Laender austriaci Tirolo e Vorarlberg, sono state modificate varie volte dal 1955. L'ultima modifica è avvenuta nel 1977 con la quale si stabilisce che gli scambi commerciali che si effettueranno in base alle liste C e D saranno di 13 miliardi di lire per ciascuna parte.

Gli accordi del 1955 vengono confermati dagli accordi di Osimo che eliminano gli ultimi contenziosi territoriali fra l'Italia e la Jugoslavia. Con gli accordi di Osimo si prevede anche una serie di altre cooperazioni italo-jugoslave nel campo economico, culturale ed in materia del medio ambiente, nonchè la costituzione di una zona franca a cavallo della frontiera italo-jugoslava sul Carso vicino Sežana.

L'accordo di Udine firmato a Udine nel 1949 e 1955, e rinnovato nel 1962 e il 15. maggio 1982 sempre a Udine costituisce un altro tipo di accordo. A differenza degli accordi preferenziali del 1955, quest'ultimo consente delle agevolazioni per il passaggio della frontiera alla popolazione residente nelle zone limitrofe. Si tratta di un cosiddetto accordo sul traffico di frontiera che ha contribuito in gran parte a diminuire l'effetto negativo che la frontiera imposta da un trattato di pace internazionale ha avuto sulle relazioni familiari, sociali, culturali ed economiche della popolazione che da secoli viveva in comune.

Oggi visto il numero degli accordi che esistono fra l'Italia e la Jugoslavia e che riguardano le zone limitrofe e la popolazione ivi residente e tenendo conto della differenza dei sistemi esistenti nei due stati si può senza dubbio affermare che si tratta della più ampia collaborazione frontaliere in Europa ed anche nel mondo.

Prevod: B. G., D. T.;

Literatura

1. MIHAJLO AČIMOVIĆ: Malogranični promet između Jugoslavije i Italije, Beograd 1977
2. MIHAJLO AČIMOVIĆ: Ekonomska suračnja pograničnih područja Jugoslavije sa susjednim zemljama, Zagreb 1978
3. Accordo preferenziale Trentino Alto Adige-Tirolc Voralberg 1949 - 1970. Izdajatelji publikacije so gospodarske zbornice: Bozano, Trento, Innsbruck, Feldkirch
4. J. ANDRASSY: Les relations internationales de voisinage, Recueil des cours Academie de droit international 1951/II
5. FRANCE ARHAR: "Obmejno sodelovanje, najtesnejša vez v ekonomskih odnosih med sosednjimi državami", Bančni vestnik, Ljubljana 1981, št. 5
6. FRANCOISE BUFFAT: Zones franches de Haute Savoie et Pays de Gex, diplomatska naloga, Geneve, 1980
7. FRANCESCO CINTI: "Trieste zona franca?" - Vita doganale, anno 2, n. 11. 1950
8. GIORGIO CONETTI: La cooperazione italo-jugoslava secondo gli accordi di Csimo del 1975, Rivista di diritto internazionale, vol. LX/1977 Milano
9. ALFREDO CUTRERO - GUIDO PASTENA: Testo unico delle Leggi doganali, Roma 1971
10. MARIO DI LORENZO: Corso di diritto doganale, Milano 1947
11. MARIO DI LORENZO: Territorio doganale - Rivista Tributi, Roma 1940 Nr XVIII
12. JEAN-BAPTISTE DUROSELLE: Le conflit de Trieste 1943-1954, Bruxelles 1966
13. IAN S. FORRESTER: EEC customs laws: rules of origine and preferential duty treatment, European Law Review vol. 5 no 3. June 1980
14. Gli accordi di Osimo, Beograd, izdajatelj Dopisna delavska univerza v Ljubljani
15. The de Gasperi - Gruber agreement on the Alto Adige, Rome 1960
16. Industrijska cona pri Sežani, Raziskovalni center ekonomske fakultete, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana 1977
17. JANKO JERI: Tržaško vprašanje po drugi svetovni vojni, Ljubljana, 1961
18. EUGENIO LEPRI: Istituzioni di diritto e tecnica doganale, Roma 1962
19. ANGELO M. MIATELLO: Les zones franches, les institutions similaires et le droit communautaire. Rivista di diritto Europeo, anno XXII., n. 2, 1982

20. BOGDAN C. NOVAK: Trieste 1941 - 1954, The Ethnic, Political and Ideological struggle (Chicago and London 1970)
21. ERNEST PETRIČ,
IVO MURKO: Mesto in vloga SR Slovenije v mednarodnih odnosih, raziskava, Ljubljana 1981
22. Poročilo o delu jugoslovanske trgovinske zbornice v Trstu, 20. 12. 1982, n. prot. 376/82
23. CHARLES ROUSSEAU: Fonctionnement du régime des zones franches depuis l'adhésion de la Suisse à la C. E. E. par l'accord du 22. 7. 1972, Revue générale de Droit international Public, 1978, str. 289
24. M. KOZINA: Tržaški sporazum, dipl. naloga, Ljubljana 1978
25. Successful Negotiation Trieste 1954, An appraisal by the five participants, Princeton, University press, 1976
26. MANLIO UDINA: Scritti sulla questione di Trieste sorta in seguito al secondo conflitto mondiale, Milano 1969
27. NIKOLAUS VAULONT: L'Union douanière de la Communauté économique européenne, Bruxelles - Luxembourg 1980
28. Podsetnik za kontrolu radnih organizacija, koje se bave poslovima izvoza i uvoza robe i usluga u malograničnom i susedskom preko morskom prometu, Savezni devizni inšpektorat, Beograd 1974
29. MANLIO UDINA: Gli accordi Italo-jugoslavi di Osimo del 10. Novembre 1975, Rivista di diritto internazionale v. LX/1977, Milano
30. MANLIO UDINA: Il diritto internazionale tributario, Padova 1949
31. IVAN VETRIH: Goriški sporazum, dipl. naloga, Ljubljana 1978
32. SAMBRI CLAUDIO: Una frontiera aperta. Indagini sui valichi italo-jugoslavi. Istituto Di Sociologia Internazionale, Gorizia 1970

Pravni akti

1. Sporazum između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Italijanske Republike o lokalnoj razmeni između pograničnih cona Trsta, s jedne strane, i Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice sa druge strane (Ur. l. FNRJ 1957, međ. ugovori sv. br. 1)
2. izmenjava pisem med Italijansko republiko in FNR Jugoslavijo nanašajoč se na obmejno izmenjavo med področji Trsta na eni strani in Buje, Koper, Sežana in Nova Gorica na drugi strani (Ur. l. FNRJ 1957, međ. ugovori sv. br. 1)
3. Sporazum med FLR Jugoslavijo in Italijansko republiko o lokalni izmenjavi med obmejnima področjema Gorica - Videm in Sežana - Nova Gorica - Tolmin (Ur. l. FNRJ 1957, međ. ugovori št. 2)
4. Sporazum o malograničnom prometu između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Republike Italije, United nations Treaty series N 433s 106 Videm-Udine 3. 2. 1949 (Međ. ugovori FNRJ 1956, sves. br. 68 st. 5)
5. Trgovinski sporazum med FLRJ in Italijo podpisan v Rimu 31. 3. 1955, Ur. l. FLRJ, dodatek 3/57, st. 58
6. Plačilni sporazum med FLRJ in Italijo podpisan v Rimu 31. 3. 1955, Ur. l. FLRJ, dodatek 3/57 st 58
7. Spomenica o soglasju med vladami Italije, Velike Britanije, ZDA in Jugoslavije nanašajoč se na Svobodno tržiško ozemlje (Medunarodni ugovori i drugi sporazumi, dodatak Sl. l. Beograd 1954, br. 6 s. 5)
8. Dogovor med poveljstvom zavezniških sil v Sredozemlju in poveljstvom jugoslovanske osvobodilne vojske, Devin 20. 6. 1945, (Medunarodni ugovori FNRJ Beograd, 1945, br. 3 s. 24-25)
9. Mirovna pogodba z Italijo, Pariz 10. 2. 1947 (Ur. l. FLRJ št.74/1947)
10. Sporazum med Veliko Britanijo, ZDA in Jugoslavijo o začasni upravi Julijske Benečije, Beograd 9. 6. 1945 (Nations Unies RTE vol. 139, st. 381)
11. Odluka o registraciji sporazuma između FNRJ i republike Italije o produženju važenja Italijansko-jugoslovanskog protokola o razmeni robe 4. 8. 1949 i drugih sporazuma (Dodatek Sl. listu 3/1954)
12. Odlok o izvozu in uvozu blaga in storitev v malem obmejnem in sosednjem prekomorskem prometu (Ur. l. SFRJ 1966, št. 45, st. 913)
13. 371. Protokoll der XXXI. Tagung der im Artikel 6 des Abkommen zwischen der oestereichisches Bundesregierung und der italienischen Regierung ueber die Regelung des erleichterten Warenaustausches zwischen den oestereichischen Bundeslaendern Tirol und Vorrarlberg und der italienischen Region Trentino-Sued Tirol vorgesehen Gemischten Kommission B. G. Bl. 1980, st. 141
14. Uredba o ratifikaciji trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo (Ur. l. SFRJ međ. ugovori 1964)
Odlok o ratifikaciji protokola k trgovinskemu sporazumu med Jugoslavijo in Italijo (Ur. l. SFRJ međ. ugovori 1965 št. st 102)
15. Odlok o ratifikaciji zapisnika z 2. sestanka delovne skupine za menjavo med obmejnimi območji Jugoslavije in Italije 10. 3. 1977
Ur. l. 7/79, dodatek medn. pog. st. 590

Časopisje - članki

1. Delo, Trst, 2. 4. 1955, št. 1 "Za 4,3 milijarde izmenjav med Tržaškim ozemljem in cono B"
2. Primorski dnevnik, Trst, 31. 3. 1955, s. 1 "Danes bodo v Rimu podpisani jugoslovansko-italijanski sporazumi"
3. Primorski dnevnik, Trst, 1. 4. 1955, s. 1 "Podpisani sporazumi ustvarjajo pogoje za razvoj dobrih sosedskih odnosov"
4. Slovenski Jadran, Koper, št. 14, 1. 4. 1955, s. 2 "Jugoslovansko-italijanski trgovinski sporazum"
5. Delo, Ljubljana, 3. 7. 1982, s. 20 "Kakšne so izkušnje z maloobmejno menjavo"
6. Delo, Ljubljana, 13. 10. 1982 "Obmejno sodelovanje je in ostaja prednostno"
7. Primorske novice, Koper, 24. 9. 1982 "Špekulacije pri izvozu"
8. Delo, Ljubljana, 23. 9. 1982 "Uresničevanje Osima"
9. Primorski dnevnik, Trst, 9. 11. 1982 "Za okrepitev maloobmejne menjavae"
10. Primorski dnevnik, Trst, 2. 11. 1982 "Promet do konca septembra presegel 246 milijard lir"
11. Primorske novice, Koper, 29. 10. 1982 "Ugodna blagovna menjava ob meji"
12. Primorske novice, Koper, 3. 12. 1982 "Omejitve ne smejo okrniti sodelovanja"
13. Primorske novice, Koper, 3. 12. 1982 "Premalo gospodarskega sodelovanja"
14. La Repubblica 3. 8. 1982, št. 27 "Fiumi di prodotti dell'Est entrano illegalmente nella CEE"
15. Primorske novice, Koper 26. 11. 1982, št. 94, st. 22 "Skupni imenovalec: želja po odpiranju"
16. Primorske novice, Koper, 10. 12. 1982, št. 97, st. 1 "Odprta meja ni "legalni šverc"
17. Delo, Ljubljana, 9. 12. 1982 št. 11 "Izolski in italijanski ribiči družno lovijo"
18. Primorske novice, Koper, 17. 12. 1982, št. 100, st. 6 "Gospodarske pobude ob meji"
19. Primorske novice, Koper, 10. 12. 1982, št. 98, st. 20 "V Keramixu se izguba več"
20. Delo, Ljubljana, 19. 11. 1982, št. 4 "Koliko zrna in koliko plev?"
21. Primorske novice, Koper, 29. 10. 1982, št. 86, st. 6 "Kakšne barve je to delo"
22. Delo, Ljubljana, 24. 11. 1982, št. 14 "Predlog nove verzije mešane in d^ustrijske cone"
23. Delo, Ljubljana, 9. 10. 1982 "Blagovni tokovi kljub relativnemu izboljšanju niso zadovoljivi"
24. Glasnik privredne komore Jugoslavije, 1982, leto XXX, št. 1-2 "Zakonodavna iniciativa PKJ; Više slobode za slobodne carinske zone"
25. Il Piccolo, Trst, 16. 1. 1983, št. 13 "Continua identico il conto autonomo"
26. Delo, Ljubljana, 27. 11. 1982 "Boj za Trst za zeleno mizo"

MEĐUNARODNI UGOVORI
FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

SPORAZUM

IZMEĐU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I ITALI-
JANSKE REPUBLIKE O LOKALNOJ RAZMENI IZMEĐU POGRANIČNIH
ZONA TRSTA, S JEDNE STRANE, I BUJA, KOPRA, SEŽANE
I NOVE GORICE, S DRUGE STRANE

RIM, 31 MARTA 1955

SPORAZUM

IZMEĐU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I ITALIJANSKE REPUBLIKE O LOKALNOJ RAZMENI IZMEĐU POGRANIČNIH ZONA TRSTA, S JEDNE STRANE, I BUJA, KOPRA, SEŽANE I NOVE GORICE, S DRUGE STRANE*

Vlada Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Vlada Italijanske Republike u cilju da olakšaju lokalnu trgovinsku razmenu između pograničnih teritorija, utvrdile su, sporazumno, sledeće:

Član I

Lokalna trgovinska razmena, podvrgnuta režimu predviđenom ovim Sporazumom, jeste ona koja će se izvršavati između pograničnih zona Trsta, s jedne strane, i Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, s druge strane.

Član II

Roba predviđena listom A, priloženom ovom Sporazumu, moći će se uvoziti u zonu Trsta do količina ili vrednosti naznačenih uz svaku od njih.

Roba predviđena listom B, priloženom ovom Sporazumu, moći će se uvoziti u zonu Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice do količina ili vrednosti naznačenih uz svaku od njih.

Član III

Dve Vlade rezervišu pravo da sporazumno u listama A i B izvrše one kvantitativne i kvalitativne ispravke čija bi celishodnost bila priznata.

Član IV

Carinarnica u Trstu odobriće direktno privremeni uvoz:

a) mašina, instalacija i prevoznih sredstava iz Jugoslavije upućenih u zonu Trsta radi opravke;

b) sirovina i poluprocizvoda iz Jugoslavije upućenih u zonu Trsta radi prerade.

Međutim, takav uvoz neće biti odobran ukoliko je protivan opštim odredbama o privremenom uvozu važećim u Italiji.

Član V

Roba, uključiv i sporedne troškove, i usluge, o kojima je reč u članu 4 ovog Sporazuma, biće obostrano obračunavane u italijanskim lirama.

Plaćanja će se vršiti po postupku predviđenom jugoslovensko-italijanskim Platnim sporazumom, preko autonomnog kompenzacionog beskamatnog računa u italijanskim lirama, nazvanog »Autonomni račun«, koji će filijala »Banca d'Italia« u Trstu otvoriti na ime »Jugoslovenske izvozne i kreditne banke« Beograd.

* Ovaj Sporazum ratifikovalo je Savezno izvršno veće uredbom R. s. br. 62 od 20 septembra 1955 godine, a objavljen je u Dodatku br. 11 »Službenog lista FNRJ« od 5 jula 1956 godine.

ACCORDO

TRA LA REPUBBLICA ITALIANA E LA REPUBBLICA POPOLARE FEDERATIVA DI JUGOSLAVIA PER GLI SCAMBI LOCALI TRA LE ZONE LIMITROFE DI TRIESTE, DA UNA PARTE, E BUIE, CAPODISTRIA, SESANA E NUOVA GORIZIA, DALL'ALTRA*

Il Governo della Repubblica Italiana ed il Governo della Repubblica Popolare Federativa di Jugoslavia, allo scopo di facilitare gli scambi commerciali locali tra territori limitrofi, hanno stabilito, di comune accordo, quanto segue:

Art. I

Gli scambi commerciali locali, ammessi al regime previsto dal presente Accordo, sono quelli che verranno effettuati tra le zone limitrofe di Trieste, da una parte, e Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia dall'altra.

Art. II

Le merci elencate nella Lista A, allegata al presente Accordo, potranno essere importate nella zona di Trieste fino alla concorrenza della quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse.

Le merci elencate nella lista B, allegata al presente Accordo, potranno essere importate nella zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, fino alla concorrenza delle quantità o dei valori indicati, a fianco di ciascuna di esse.

Art. III

I due Governi si riservano di apportare di comune accordo alle liste A e B quelle modifiche quantitative e qualitative di cui venisse riconosciuta l'opportunità.

Art. IV

La Dogana di Trieste consentirà direttamente la temporanea importazione:

a) delle macchine, installazioni e mezzi di trasporto jugoslavi inviati nella zona di Trieste per esservi riparati;

b) delle materie prime e dei semilavorati jugoslavi inviati nella zona di Trieste per esservi trasformati.

Tali importazioni non saranno tuttavia consentite qualora siano contrarie alle disposizioni generali sulla temporanea importazione in vigore in Italia.

Art. V

Le merci, incluse le spese accessorie, ed i servizi, di cui all'articolo IV del presente Accordo, saranno fatturati da ambo le parti in lire italiane.

I pagamenti relativi si effettueranno in base alla procedura prevista dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo, a mezzo del conto autonomo di compensazione in lire italiana, non produttivo di interessi, denominato »Conto autonomo«, che la filiale di Trieste della Banca d'Italia aprirà a nome della »Jugoslovenska izvozna i kreditna banka« di Belgrado.

Questo Accordo è stato ratificato dal Consiglio esecutivo federale, decreto R. s. N.º 62 del 20 settembre 1955, e pubblicato nel Supplemento N.º 11 della »Gazzetta ufficiale della RPFY« del 5 luglio 1956.

Dve pomenute banke napraviće sporazume potrebne za primenu ovoga člana.

Član VI

Preko računa pomenutog u članu V ovog Sporazuma biće regulisana i plaćanja koja se odnose na nadnice lica nastanjenih u jednoj od dveju zona, koja redovno odlaze na rad u drugu zonu, i to do visine godišnje globalne sume od 100 miliona italijanskih lira.

Član VII

Po isteku ovog Sporazuma eventualni saldo računa predviđenog u članu V biće prenet na opšti račun predviđen jugoslovensko-italijanskim Platnim sporazumom.

Član VIII

Dve Vlade se obavezuju da obezbede, preko nadležnih vlasti, normalan i redovan razvoj razmene između dveju zona, kako bi se sprečilo da se pojavi takva neuravnoteženost koja bi mogla ometati blagovremeno regulisanje plaćanja.

Član IX

Za ono što nije predviđeno ovim Sporazumom, primenjivaće se odredbe jugoslovensko-italijanskog Trgovinskog sporazuma i Platnog sporazuma.

Član X

Račun »Istarske banke« i račun »Jugoslovenske izvozne i kreditne banke« koji se sada nalaze otvoreni kod filijale »Banco d'Italia« u Trstu biće zaključeni na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Eventualni saldo računa »Istarske banke« biće uplaćen na račun predviđen članom V ovog Sporazuma.

Eventualni saldo računa »Jugoslovenske izvozne i kreditne banke« biće uplaćen na generalni račun predviđen jugoslovensko-italijanskim Platnim sporazumom.

Plaćanja koja proističu iz ugovora već zaključenih shodno sporazumima između Vojnih uprava bivših zona A i B biće izvršena preko računa predviđenog u članu V ovog Sporazuma.

Plaćanja koja proističu iz ugovora već zaključenih shodno »Protokolu o trgovinskoj razmeni između FNR Jugoslavije i bivše zone A Slobodne Teritorije Trsta« od 5 septembra 1954, biće izvršena preko generalnog računa predviđenog jugoslovensko-italijanskim Platnim sporazumom.

Član XI

Smatraju se ukinutim ovim Sporazumom:

a) Zapisnici Vojnih uprava bivših zona A i B koji se odnose na trgovinsku razmenu između dveju zona.

b) »Protokol o trgovinskoj razmeni između FNR Jugoslavije i bivše zone A Slobodne Teritorije Trsta« od 5 septembra 1954.

Član XII

Ovaj Sporazum biće stavljen na snagu razmenom nota.

Ostaće u važnosti godinu dana i smatraće se prećutno produžavanim za godišnje periode, ako ne bude otkazan najmanje tri meseca pre isteka.

Sčinjeno u dva originala, svaki na dva jezika, srpskohrvatskom i italijanskom, oba podjednako verodostojna, u Rimu, dana 31 marta 1955.

Za Vladu Federativne Narodne
Republike Jugoslavije,
Osman Karabegović, s. r.
Dr Stane Pavlič, s. r.

Za Vladu
Republike Italije,
Martinelli, s. r.
Storoni, s. r.

Le due predette banche prenderanno i necessari accordi per l'applicazione di quanto previsto dal presente articolo.

Art. VI

A mezzo del conto di cui all'articolo V del presente Accordo, saranno regolati anche i pagamenti relativi ai salari delle persone residenti in una delle due zone, le quali si recano regolarmente al lavoro nell'altra zona, e ciò fino alla concorrenza di una somma globale annua di 100 milioni di lire italiane.

Art. VII

Allo scadere del presente Accordo, l'eventuale saldo risultante nel conto previsto dall'articolo V sarà girato al conto generale previsto dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo.

Art. VIII

I due Governi si impegnano ad assicurare, a mezzo delle Autorità competenti, lo sviluppo normale e regolare degli scambi tra le due zone, allo scopo di impedire che possano verificarsi degli sbilanci tali da intralciare il sollecito regolamento dei pagamenti.

Art. IX

Per quanto non contemplato dal presente Accordo, si fa richiamo alle disposizioni degli Accordi commerciale e di pagamento italo-jugoslavi.

Art. X

Il conto della »Istarska banka« ed il conto della »Jugoslovenska izvozna i kreditna banka« attualmente aperti presso la filiale di Trieste della Banca d'Italia saranno chiusi alla data della entrata in vigore del presente Accordo.

L'eventuale saldo risultante sul conto della »Istarska banka« sarà versato sul conto previsto dell'articolo V del presente Accordo.

L'eventuale saldo risultante sul conto della »Jugoslovenska izvozna i kreditna banka« sarà versato sul conto generale previsto dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo.

I pagamenti, originati da contratti già conclusi conformemente alle intese intercorse tra le Amministrazioni militari delle ex-zone A e B, saranno effettuati a mezzo del conto previsto dall'articolo V del presente Accordo.

I pagamenti, originati da contratti già conclusi conformemente al »Protocollo sugli scambi commerciali tra la R. P. F. di Jugoslavia e la ex-zona A del Territorio Libero di Trieste« del 5 settembre 1954, saranno effettuati a mezzo del conto generale previsto dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo.

Art. XI

Con il presente Accordo si intendono abrogati:

a) i Processi-verbalj delle Amministrazioni militari delle ex-zone A e B relativi agli scambi commerciali tra le due zone;

b) il »Protocollo sugli scambi commerciali tra la R. P. F. di Jugoslavia e la ex-zona A del Territorio Libero di Trieste« del 5 settembre 1954.

Art. XII

Il presente Accordo sarà messo in vigore mediante scambio di note.

Sarà valido un anno e sarà considerato come rinnovato tacitamente per periodi annuali, se non verrà denunciato almeno tre mesi prima della sua scadenza.

Fatto in duplice originale, ognuno nelle due lingue, italiana e serbo-croata, facenti entrambe ugualmente fede, a Roma il 31 marzo 1955.

Per il Governo
della Repubblica Italiana,
Martinelli, m. p.
Storoni, m. p.

Per il Governo
della Repubblica Popolare
Federativa di Jugoslavia,
Osman Karabegović, m. p.
Dr Stane Pavlič, m. p.

LISTA A

	Kontingenti u milionima lira
Pečurke sveže, jagode i borovnice	7
Pečurke suve	5
Kupus kliseo	10
Vice sveže	30
P'vrće sveže	120
Sipve suve, višnje i lešnici	50
Sok i lišće višnje	10
Mleko sveže	70
Mlečni proizvodi	20
Jaja	30
Pivo	10
Vino za običnu potrošnju	250
Vino za sirće i komina	50
Tipika vina (u flašama)	10
Rakija i tipski likerji	6
Etilalkohol	50
Mea	3
Meso govede	20
Mesni proizvodi	10
Konji za rad i klanje	30
Goveda za klanje	glava 2.000
Svinje, meso svinjsko i ovčje	40
Živina	10
Creva soljena	5
Stočna hrana, slama i grahorica	20
Heljda	5
Riba morska sveža	60
Rakovi i riba slatkovodna	2
Riba konzervirana i soljena	100
Drvo rezano i tesano	100
Otpaci hrastovi i bukovi (do 1 metra)	50
Drveni proizvodi, karakteristični za zonu	10
Drvo ogrevno	100
Sperploče	5
Drveni okrajci	5
Koleci za lozu	3
Furnir	4
Drveni ugalj	30
Bačve hrastove	5
Proizvodi cementa i azbesta	5
Vatrostalne opeke, pune opeke, crep i ostale opeke	120
Specijalni mermeri	7
Livarski pesak	5
Kože sirove	20
Kože štavljenje i kože činjene za krzna	25
Kožni proizvodi	5
Lekovito bilje	30
Otpaci od stakla	5
Esencijalna ulja izuzev ulja iz agruma	5
Sirova vuna (prana i neprana)	15
Paprika	2
So	20
Razno	300

LISTA B

	Kontingenti u milionima lira
Picinač	50
Argumi, ostalo voće, testa i ostale namirnice	175
Pivo	10
Semena, sadnice i njihovi delovi	15
Masnoće i ulja životinjskog i biljnog porekla	50
Esencijalna ulja	15
Hemiski proizvodi	30
Farmaceutski proizvodi	50

LISTA A

	Contingenti in milioni di lire italiane
Funghi freschi, fragole e mirtili	7
Funghi secchi	5
Crauti	10
Frutta fresca	30
Verdura fresca	120
Prugne secche, marasche e nocciolé	50
Succo di marasche e foglie relative	10
Latte fresco	70
Derivati del latte	20
Uova	30
Birra	10
Vino di consumo ordinario	250
Vinacce e vino spunto	50
Vini tipici (in bottiglie)	10
Distillati di prugne e liquori tipici	6
Alcool etilico	50
Miele	3
Carne bovina	20
Salumi	10
Cavalli da lavoro e da macello	30
Bovini da macello	capi 2.000
Suini, carne suina ed ovina	40
Pollame	10
Budella salate	5
Foraggio, paglia e vecchia	20
Grano saraceno	5
Pesce fresco di mare	60
Camberi e pesce d'acqua dolce	2
Pesce conservato e salato	100
Legname segato e squadrato	100
Spacconi di rovere e di faggio (fipno ad un metro)	50
Prodotti in legno caratteristici della zona	10
Legna da ardere	100
Compensati	5
Refili di legno	5
Paletti per viti	3
Impiallaccature	4
Carbone di legna	30
Botti di rovere	5
Prodotti in cemento ed in amianto	5
Mattoni refrattari, mattoni pieni, tegole ed altri laterizi	120
Marmi speciali	7
Sabbia per fonderia	5
Pelli grezze	20
Pelli conciate e pelli lavorate per pellicceria	25
Prodotti di pelle	5
Plante medicinali	30
Rottami di vetro	5
Oli essenziali ad esclusione degli oli di agrumi	5
Lana grezza (lavata e non)	15
Paprica	2
Sale	20
Altre merci	300

LISTA B

	Contingenti in milioni di lire italiane
Riso	50
Agrumi, altre frutta, paste alimentari ed altri prodotti alimentari	175
Birra	10
Sementi, piante vive e loro parti	15
Grassi ed oli di origine animale e vegetale	50
Oli essenziali	15
Prodotti chimici	30
Prodotti farmaceutici	50

	Kontingenti u millionima lira		Contingenti in milioni di lire italiane
Veštačka đubriva	15	Concimi chimici	15
Boje i lakovi	15	Colori e vernici	15
Bitumen; i bituminozne emulzije	15	Bitume ed emulsioni bituminose	15
Sumpor	20	Zolfo	20
Proizvodi od hartije i hartija izuzev novinske	15	Cartoleria e carta ad esclusione della carta da giornali	15
Predivo, tkanje i konfekcija	120	Filati, tessuti e confezioni	120
Predivo, konopci i džakovi od kudelje i jute	30	Filati, cordami e sacchi di canapa e di juta	30
Valjani proizvodi	50	Laminati e profilati	50
Kancelariske mašine i rezervni delovi	25	Macchine per ufficio e loro parti di ricambio	25
Razne mašine, pribor i rezervni delovi i utenzilije	240	Macchinari diversi, accessori e loro parti di ricambio; utensilerie	240
Transportna sredstva, pribor i rezervni delovi	225	Mezzi di trasporto, accessori e loro parti di ricambio	225
Dizel motori i brodska oprema	300	Motori Diesel ed attrezzature navali	300
Instrumenti i precizni aparati, optički i ostali instrumenti i aparati	15	Strumenti ed apparecchi di precisione, di ottica ed altri strumenti; ed apparecchi	15
Muzički instrumenti, njihovi delovi i ploče	5	Strumenti musicali, loro parti staccate e dischi	5
Razni materijal električni i telefonski	65	Materiale elettrico vario e materiale telefonico	65
Radio-televiziski materijal	25	Materiale radio-televisivo	25
Materijal i oprema za ribarenje	40	Materiale ed attrezzature per la pesca	40
Gume za motorna vozila i bicikle	40	Pneumatici	40
Gumena roba	10	Lavori di gomma	10
Razna sitna roba	50	Mercerie diverse	50
Satovi i budilnici	5	Orologi e sveglie	5
Specijalna brodska oprema	50	Arredamenti speciali navali	50
Utenzilije i kućna oprema	10	Utensilerie ed arredamenti domestici	10
Proizvodi keramike i stakla	5	Ceramiche e vetrerie	5
Benzin	75	Benzina	75
Mazivo ulje	50	Oli lubrificanti	50
Pluta i njeni proizvodi	15	Sughero e suoi lavori	15
Razni radovi i opravke	120	Lavorazioni e riparazioni varie	120
Razno	100	Altre merci	100

PRETSEDNIK ITALIJANSKE DELEGACIJE
PRETSEDNIKU JUGOSLOVENSKE DELEGACIJE

Rim, 31 mart 1955 god.

Gospodine Pretsedniče,

Pozivajući se na „Sporazum između Italijanske Republike i FNR Jugoslavije o lokalnoj razmeni između pograničnih zona Trsta, s jedne strane, i Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, s druge strane“, čast mi je saopštiti Vam da Italijanska Vlada, u cilju da olakša razmenu između navedenih zona, namerava preduzeti potrebne mere radi održavanja na snazi, autonomnim putem, carinskih olakšica kojima se danas koristi, za uvoz u zonu Trsta, neke robe poreklom iz zone Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice.

U listi priloženoj ovoj noti (Lista C) navedena je roba koja će se koristiti gornjim olakšicama do količina ili vrednosti naznačenih uz svaku od njih i ukoliko se tiče robe isključivo namenjene potrošnji u zoni Trsta.

Italijanska Vlada rezerviše pravo da prouči, shodno svojim međunarodnim obavezama, pitanje notificiranja zemljama članicama „Opšteg sporazuma o carinskim tarifama i trgovini“ (G. A. T. T.), posebnog carinskog režima predviđenog ovom Notom.

Molim Vas, Gospodine Pretsedniče, da mi izvolite saopštiti kakve je carinske olakšice ili olakšice druge prirode jugoslovenska Vlada voljna da sa svoje strane prizna za uvoz u zonu Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, robj poreklom iz zone Trsta.

IL PRESIDENTE DELLA DELEGAZIONE ITALIANA
AL PRESIDENTE DELLA DELEGAZIONE
JUGOSLAVA

Roma, 31 marzo 1955

Signor Presidente,

Riferendomi all' »Accordo fra la Repubblica italiana e la R. P. F. di Jugoslavia per gli scambi locali tra le zone limitrofe di Trieste, da una parte, e Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, dall'altra«, ho l'onore di comunicarLe che il Governo italiano, allo scopo di facilitare gli scambi fra le zone sopradette, ha l'intenzione di promuovere le misure necessarie per mantenere in vigore, in via autonoma, le agevolazioni doganali di cui godono attualmente, per la loro importazione nella zona di Trieste, alcune merci originarie e provenienti della zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia.

Nella lista allegata alla presente nota (lista C) sono elencate le merci che potranno godere delle predette agevolazioni, fino alla concorrenza delle quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse e sempre che le merci stesse siano destinate esclusivamente al consumo nella zona di Trieste.

Il Governo italiano si riserva di esaminare, in conformità coi propri impegni internazionali, la questione della notifica ai Paesi membri dell' »Accordo Generale sulle Tariffe doganali ed il commercio« (G. A. T. T.), del particolare regime doganale previsto dalla presente nota.

La prego Signor Presidente, di volermi comunicare quali agevolazioni doganali o di altra natura, il Governo jugoslavo è da parte sua disposto ad accordare, per la loro importazione nella zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, alle merci originarie e provenienti dalla zona di Trieste.

Izvolite primiti, Gospodine Predsedniče, uverenje o mom visokom poštovanju.

Storoni, s. r.

LISTA C

	Vreanost u milionima lira
Coveda	190
Meso sveže	10
Riba morska sveža	50
Mleko sveže	30
Povrće sveže	50
Kiseo kupus	10
Sveže voće	15
Vino za običnu potrošnju	180
Jaja	15
Stočna hrana, slama i grahorica	20

PRETSEDNIK JUGOSLOVENSKE DELEGACIJE
PRETSEDNIKU ITALIJANSKE DELEGACIJE

Rim, 31 mart 1955 god.

Gospodine Predsedniče,

Potvrđujući prijem Vašeg pisma od danas koje se odnosi na carinske olakšice date za uvoz u Trst robi, navedenoj u tome pismu, poreklom iz zone Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, čast mi je izvestiti Vas da će roba navedena u Listi B priloženoj „Sporazumu između FNR Jugoslavije i Italijanske Republike o lokalnoj razmeni između pograničnih zona Trsta, s jedne strane, i Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, s druge strane“, potpisanog danas, biti uvožena u zonu Buje, Kopar, Sežana i Nova Gorica, bez naplate carina, ukoliko je namenjena lokalnoj potrošnji.

Ukoliko bi u Jugoslaviji bili uvedeni novi carinski propisi, dve Vlade će pristupiti sporazumno regulisanju novih carinskih olakšica datih za uvoz u pomenute zone.

Osim toga, čast mi je obavestiti Vas da će jugoslovenske vlasti odobriti, autonomnim putem, bitne olakšice za uvoz i izvoz iz zone Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, robi navedenoj u listama priloženim pomenutom Sporazumu.

Naročito, jugoslovenske vlasti su spremne: 1) da omogućie da raspoloživa valuta na lokalnom kompenzacionom računu bude u celini upotrebljena za nabavke učinjene od preduzeća i lokalnih organa; 2) da vode računa o potrebi olakšanja, koliko je moguće, uvoza u zonu Buja, Kopra, Sežane i Nove Gorice, proizvoda navedenih u priloženoj Listi D, u pogledu primene bilo kakvih uvoznih opterećenja.

Izvolite primiti, Gospodine Predsedniče, izraze mog visokog poštovanja.

Dr Stane Pavlič, s. r.

LISTA D

Semena, sadnice i njihovi delovi
Hemiskj proizvodi
Bitumeni i bituminozne emulzije
Predivo, tkanine i konfekcija
Predivo, konopci i džakovi od kudjelje i jute
Razne mašine, pribor i rezervni delovi i utenzilije
Transportna sredstva, pribor i rezervni delovi
Dizel motori i brodska oprema
Specijalna brodska oprema
Benzin
Instrumenti i precizni aparati, optički i ostali instrumenti i aparati
Maziva ulja
Pluta i njeni proizvodi

Voglia gradire, Signor Presidente, l'assicurazione della mia alta considerazione.

Storoni, m. p.

LISTA C

	Valori in milioni di lire
Merci	
Bestiame bovino	190
Carni fresche	10
Pesci di mare freschi	50
Latte fresco	30
Legumi ed altri ortaggi freschi	50
Crauti	10
Frutta fresca	15
Vino comune	180
Uova in guscio	15
Fraggi, paglia e vecchia	20

IL PRESIDENTE DELLA DELEGAZIONE JUGOSLAVA
AL PRESIDENTE DELLA DELEGAZIONE
ITALIANA

Roma, 31 marzo 1955

Signor Presidente,

Nell'accusare ricevuta della Sua lettera in data odierna relativa alle agevolazioni doganali accordate per l'importazione a Trieste, alle merci provenienti dalla zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, ed elencate in tale lettera, ho l'onore di comunicarLe che le merci elencate nella lista B allegata all'«Accordo fra la Repubblica italiana e la R. P. F. di Jugoslavia per gli scambi locali fra le zone limitrofe di Trieste, da una parte, e Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, dall'altra» firmato in data odierna, saranno importate nella zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia in franchigia doganale, purché siano destinate al consumo locale.

Qualora una nuova legislazione doganale venisse introdotta in Jugoslavia, i due Governi procederanno, di comune accordo, ad una nuova regolamentazione delle agevolazioni doganali accordate per le importazioni nelle zone in parola.

Ho inoltre l'onore di comunicarLe che le Autorità jugoslave, accorderanno, in via autonoma, delle agevolazioni sostanziali per l'importazione e l'esportazione dalla zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia, della merci elencate nella liste allegate all'Accordo sopracitato.

In particolare, le Autorità jugoslave sono pronte: 1) a permettere che le disponibilità di valuta sul conto di compensazione locale siano utilizzate totalmente per acquisti fatti da imprese ed organismi locali; 2) a tener presente la convenienza di facilitare per quanto possibile, l'importazione nella zona di Buie, Capodistria, Sesana e Nuova Gorizia dei prodotti elencati nell'acclusa lista D, per quanto riguarda l'applicazione di qualsiasi gravame all'importazione.

Voglia gradire, Signor Presidente, l'assicurazione della mia alta considerazione.

Dr. Stane Pavlič, m. p.

LISTA D

Sementi, piante vive e loro parti
Prodotti chimici
Bitume ed emulsioni bitumose
Filati, tessuti e confezioni
Filati, cordami e sacchi di canapa e di juta
Macchinari diversi, accessori e loro parti di ricambio, utensileria
Mezzi di trasporto, accessori e loro parti di ricambio
Motori Diesel ed attrezzature navali
Arredamenti navali speciali
Benzina
Strumenti ed apparecchi di precisione, di ottica ed altri strumenti ed apparecchi
Oli lubrificanti
Sughero e suoi lavori

MEĐUNARODNI UGOVORI

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

SPORAZUM

MED FEDERATIVNO LJUDSKO REPUBLIKO JUGOSLAVIJO IN ITALIJAN-
SKO REPUBLIKO O LOKALNI IZMENJAVI MED OBMEJNIMA PODROČ-
JEMA GORICA-VIDEM IN SEŽANA-NOVA GORICA-TOLMIN

RIM, 31. MARCA 1955

SPORAZUM

MED FEDERATIVNO LJUDSKO REPUBLIKO JUGOSLAVIJO IN ITALIJANSKO REPUBLIKO O LOKALNI IZMENJAVI MED OBMEJNIMA PODROČJEMA GORICA — VIDEM IN SEŽANA — NOVA GORICA — TOLMIN*

Vlada Federativne Ljudske Republike Jugoslavije in Vlada Italijanske Republike sta se v cilju pospeševanja trgovinske izmenjave med obmejnima področjema sporazumno dogovorili o sledečem:

Člen I

Obmejna trgovinska izmenjava, za katero je dovoljen režim predviden v tem Sporazumu, je izmenjava, ki se bo vršila med »italijanskim področjem« obsegajočim pokrajini Gorica in Videm, s tem da je poslednja omejena na sledeče občine: Čedad, Podbonesec, Sv. Ivan ob Nadiži, Sv. Peter Slovenov, Sovodnje, Srednje, Tavorjana, Grmek, Dreka, Sv. Lenart, Praprotno, Rožac, Cnebla (del Fojda), Tarcent, Brdo, Neme, Tipana, Naborjet — Ovčja ves, Trbiž, Kluža in Rezija, z ene strani in »jugoslovanskim področjem« obsegajočim okraje Sežana, Nova Gorica in Tolmin z druge strani.

Člen II

Blago, navedeno v listi A, ki je priložena temu Sporazumu, se bo lahko uvažalo v »italijansko področje« do količin ali vrednosti, ki so navedene poleg vsakega blaga.

Blago, navedeno v listi B, ki je priložena temu Sporazumu, se bo lahko uvažalo v »jugoslovansko področje« do količin ali vrednosti, ki so navedene poleg vsakega blaga.

Člen III

Obe Vladi si pridržujeta, da sporazumno vneseta v listi A in B one kvantitativne ali kvalitativne spremembe, ki bi jih smatrali za primerne.

Člen IV

Carinarnica v Gorici bo direktno dovoljevala začasni uvoz:

a) jugoslovanskih strojev, naprav in prevoznih sredstev, poslanih v »italijansko področje« radi popravil;

b) jugoslovanskih sirovin in poluproizvodov, poslanih v »italijansko področje« radi predelave.

Vendar gornji uvoz ne bo dovoljen, če bi bil v nasprotju s splošnimi predpisi o začasnem uvozu, ki so v veljavi v Italiji.

* Gornji Sporazum je ratificiral Zvezni izvršni svet z uredbo R. s. št. 63 z dne 29. septembra 1955, objavljen pa je v II. številki Dodatka »Uradnega lista FLRJ« z dne 5. julija 1956.

ACCORDO

FRA LA REPUBBLICA ITALIANA E LA REPUBBLICA POPOLARE FEDERATIVA DI JUGOSLAVIA PER GLI SCAMBI LOCALI TRA LE ZONE DI FRONTIERA DI GORIZIA — UDINE E DI SESANA — NUOVA GORIZIA — TOLMINO*

Il Governo della Repubblica Italiana ed il Governo della Repubblica Popolare Federativa di Jugoslavia, allo scopo di facilitare gli scambi commerciali locali tra territori limitrofi, hanno stabilito, di comune accordo, quanto segue:

Art. I

Gli scambi commerciali locali, ammessi al regime previsto dal presente Accordo, sono quelli che verranno effettuati fra la »zona italiana« comprendente la provincia di Gorizia e quella di Udine, limitatamente per quest'ultima ai seguenti Comuni: Cividale del Friuli, Pulfero, San Giovanni al Natisone, San Pietro al Natisone, Savogna, Stregna, Torreano, Grimalco, Drenchia, San Leonardo, Prepotto, Corno di Rosazzo, Canebola (frazioni di Faedis), Tarcento, Lusevera, Nimis, Taipana, Malborghetto — Valbruna, Tarvisio, Chiusaforte e Resia, da una parte; e la »zona jugoslava« comprendente i distretti di Sesana, Nuova Gorizia e Tolmino, dall'altra.

Art. II

Le merci elencate nella lista A, allegata al presente Accordo, potranno essere importate nella »zona italiana« fino alla concorrenza delle quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse.

Le merci elencate nella lista B, allegata al presente Accordo, potranno essere importate nella »zona jugoslava« fino alla concorrenza delle quantità o dei valori indicati a fianco di ciascuna di esse.

Art. III

I due Governi si riservano di apportare di comune accordo alle liste A e B quelle modifiche quantitative e qualitative di cui venisse riconosciuta l'opportunità.

Art. IV

La Dogana di Gorizia consentirà direttamente la temporanea importazione:

a) delle macchine, installazioni e mezzi di trasporto jugoslavi inviati nella »zona italiana« per esservi riparati;

b) delle materie prime e dei semilavorati jugoslavi inviati nella »zona italiana« per esservi trasformati.

Tali importazioni non saranno tuttavia consentite qualora siano contrarie alle disposizioni generali sulla temporanea importazione in vigore in Italia.

Questo Accordo è stato ratificato dal Consiglio esecutivo federale, decreto R. s. N.º 63 del 29 settembre 1955, e pubblicato nel Supplemento N.º 11 della »Gazzetta ufficiale della R.F.I.« del 5 luglio 1956.

Člen V

Blago, vključno dodatne stroške in usluge, navedene v členu IV tega Sporazuma, bosta obe strani računali v italijanskih lirah.

Tozadevna plačila se bodo vršila na temelju postopka, ki je predviden v jugoslovansko-italijanskem Plačilnem sporazumu preko avtonomnega brezobrestnega kompenzacijskega računa v italijanskih lirah, ki ga je goriška filijala »Banca d'Italia« odprla na ime »Narodna banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo« na osnovi člena IV »Sporazuma med FLR Jugoslavijo in Italijansko Republiko o izmenjavi lokalnih proizvodov nekaterih obmejnih področij«, podpisanega v Vidmu 3. februarja 1949.

Obe zgoraj imenovani banki se bosta sporazumeli o tem, kar je potrebno za apliciranje odredb tega člena.

Člen VI

Ob prestatku tega Sporazuma se bo eventualni saldo na računu predvidenem v členu V prenesel na splošni račun predviden v jugoslovansko-italijanskem Plačilnem sporazumu.

Člen VII

Da bi se onemogočila neravnovesja, ki bi preprečevala hitro ureditev plačil, se obe Vladi obvezujeta, da bosta potom pristojnih oblasti zagotovili normalen in reden razvoj izmenjave med obema področjema.

Člen VIII

Kolikor ni predvideno v tem Sporazumu, veljajo določbe jugoslovansko-italijanskih trgovinskih sporazumov in Plačilnega sporazuma.

Člen IX

Ta Sporazum nadomešča »Sporazum med Federativno Ljudsko Republiko Jugoslavijo in Italijansko Republiko o izmenjavi lokalnih proizvodov nekaterih obmejnih področij«, podpisan v Vidmu 3. februarja 1949, ki bo zato razveljavljen, razen v pogledu avtonomnega kompenzacijskega računa, ki ga je odprla goriška filijala »Banca d'Italia« na ime »Narodna banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo.«

Člen X

Ta Sporazum stopi v veljavo istočasno z jugoslovansko-italijanskim Trgovinskim sporazumom, ki je danes potpisan.

Veljal bo leto dni in smatralo se bo, da je tiho podaljšan za dobo enega leta, če se ne odpove vsaj tri mesece pred njegovim prestatkom.

Napravljeno v dvojnem originalu, ki je vsak v dveh jezikih, slovenskem in italijanskem, ki sta oba enako veljavna, v Rimu, dne 31. marca 1955.

Za Vlado
Federativne Ljudske
Republike Jugoslavije,
Osman Karabegović, s. r.
Dr. Stane Pavlič, s. r.

Za Vlado
Italijanske Republike,
Martinelli, s. r.
Storoni, s. r.

LISTA A

	Kontingenti v milijonih lir
Sadje, zelenjava in čebula	10
Sadna pulpa in sokovi ter suho sadje	10
Svež fižol z luščinami	10
Kislo zelje, suh fižol in krompir	15
Sveže in suhe gobe	10

Art. V

Le merci, incluse le spese accessorie, ed i servizi, di cui all'articolo IV del presente Accordo, saranno fatturati da ambo le parti in lire italiane.

I pagamenti relativi si effettueranno in base alla procedura prevista dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo, a mezzo del conto autonomo di compensazione in lire italiane, non produttivo di interessi, che la filiale di Gorizia della Banca d'Italia ha aperto a nome della »Narodna Banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo«, in virtù dell'articolo IV dell' »Accordo fra la Repubblica italiana e la RPF di Jugoslavia per gli scambi di prodotti locali di alcune zone di confine« firmato a Udine il 3 febbraio 1949.

Le due predette Banche prenderanno i necessari accordi per l'applicazione di quanto previsto dal presente articolo.

Art. VI

Allo scadere del presente Accordo, l'eventuale saldo risultante nel conto previsto dall'articolo V sarà girato al conto generale previsto dall'Accordo di pagamento italo-jugoslavo.

Art. VII

I due Governi si impegnano ad assicurare, a mezzo delle Autorità competenti, lo sviluppo normale e regolare degli scambi tra le due zone, allo scopo di impedire che possano verificarsi degli sbilanci tali da intralciare il sollecito regolamento dei pagamenti.

Art. VIII

Per quanto non contemplato dal presente Accordo, si fa richiamo alle disposizioni degli Accordi commerciali e di pagamento italo-jugoslavi.

Art. IX

Il presente Accordo sostituisce l' »Accordo fra la Repubblica italiana e la Repubblica Popolare Federativa di Jugoslavia per gli scambi di prodotti locali di alcune zone di confine« firmato ad Udine il 3 febbraio 1949, il quale sarà pertanto abrogato salvo per quanto riguarda il conto autonomo di compensazione aperto dalla filiale di Gorizia della Banca d'Italia a nome »Narodna Banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo«.

Art. X

Il presente Accordo entrerà in vigore contemporaneamente all'Accordo Commerciale italo-jugoslavo firmato in data odierna.

Sarà valido un anno e sarà considerato come rinnovato tacitamente per periodi annuali, se non verrà denunciato almeno tre mesi prima della sua scadenza.

Fatto in duplice originale, ognuno nelle due lingue, italiana e slovena, facenti entrambe ugualmente fede, a Roma il 31 marzo 1955.

Per il Governo
della Repubblica Italiana,
Martinelli, m. p.
Storoni, m. p.

Per il Governo
della Repubblica Popolare
Federativa di Jugoslavia,
Karabegović Osman, m. p.
Dr. Stane Pavlič, m. p.

LISTA A

	Contingenti in milioni di lire italiane
Frutta, verdura e cipolle	10
Polpa e succhi di frutta e frutta secca	10
Fagioli freschi da sgranare	10
Crauti, fagioli secchi e patate	15
Funghi freschi e secchi	10

	Kontingenti u millionima lira		Contingenti in milioni di lire italiane
Seme ajde, rži, ječmena, ovsa in drugo razno seme	6	Sementi di grano saraceno, segala, orzo, avena ed altre sementi diverse	6
Mleko in mlečni proizvodi	30	Latte e derivati del latte	30
Perutnina	15	Pollame	15
Divjačina	3	Cacciagione	3
Konji za vprego in za zakol	30	Cavalli da lavoro e da macello	30
Goveje meso	20	Carne bovina	20
Svinjsko in ovčje meso	20	Carne suina ed ovina	20
Mesni proizvodi	5	Salumi	5
Goveda, svinje in ovce za zakol	30	Bestiame bovino, suino ed ovino da macello	30
Raki	5	Gamberi	5
Češpijevo žganje (»slivovka«)	5	Distillati di prugne (»slivovica«)	5
Jajca	25	Uova	25
Krma in slama	20	Foraggi e paglia	20
Radenska slatina	5	Acqua minerale »Raden«	5
Rezan les iglavcev	85	Legname segato resinoso	85
Rezan les bukov in drugih listavcev	85	Legname segato di faggio e di altre lati- foglie	85
Les za kurjavo	80	Legna da ardere	80
Tramovi	10	Travi	10
Frize, neobdelane	9	Frise greggie	9
Bukovi in hrastovi parketi	6	Parchetti di faggio e di quercia	6
Zamanje	4	Segatura di legno	4
Les za izdelavo ladij	5	Legname per costruzioni navali	5
Vezane plošče	5	Compensati	5
Zamanje	6	Refili	6
Furnir in bukove obloge	30	Impiallaccature e dorulato di faggio	30
Kolje za vinsko trto	10	Paletti per viti	10
Lesno oglje	30	Carbone di legna	30
Lesni izdelki, karakteristični za področje	16	Prodotti di legno caratteristici della zona	16
Soljena čreva	5	Budella salate	5
Zdravilna zelišča	5	Piante medicinali	5
Valjano železo	15	Lamiere di ferro	15
Gradbena opeka	20	Laterizi	20
Cement	20	Cemento	20
Kraški kamen	8	Pietra del Carso	8
Mramor v obdelanih blokih	2	Lastre di marmo lavorato	2
Apno	5	Calce	5
Glina	8	Creta	8
Livarški pesek	10	Sabbia per fonderia	10
Drugo blago	200	Altre merci	200

LISTA B

LISTA B

	Kontingenti v milijonih lir		Contingenti in milioni di lire italiane
Agrumi, drugo sadje in zelenjava	10	Agrumi, altre frutta e verdura	10
Sadnja pulpa in sokovi, suho sadje	10	Polpa e succhi di frutta, frutta secca	10
Riž	30	Riso	30
Razne seme, sadike in sadike vinske trte	20	Sementi diverse, talce e barbatelle di viti	20
Olivno in semensko olje, sir, maščobe in testenine	90	Olio di oliva e di semi, formaggi, grassi e paste alimentari	90
Razna špicerija	10	Prodotti vari di drogheria	10
Zveplo	10	Zolfo	10
Umetna gnojila, antikriptogamična in antiparazitarna sredstva	15	Concimi chimici, anticrittogamici e antipa- rassitari	15
Farmacevtske specialitete in razna zdravila	30	Specialità farmaceutiche e medicinali varie	30
Preja in tkanine iz naravnih, umetnih in mešanih vlaken	100	Filati e tessuti di fibre naturali, artificiali e miste	100
Predmeti za oblačila in za vsakdanjo rabo	10	Generi di abbigliamento ed oggetti di uso comune	10
Tehnična klobučevina	5	Feltri per uso tecnico	5
Zunanje in notranje pneumatike	40	Pneumatici e camere d'aria	40
Električni in elektrotehnični material, elek- trični stroji in motorji, radio-aparati in njihovi nadomestni deli	60	Materiali elettrici ed elettrotecnici, macchine e motori elettrici e parti di ricambio, apparecchi radio e parti di ricambio	60
Material za vodne, higiensne in sanitarne naprave	30	Materiali per impianti idraulici, igienici e sanitari	30

	Kontingenti v milijonih lir		Contingenti in milioni di lire italiane
Motorna kolesa, lahka motorna kolesa, kolesa z motorjem, kolesa in njihovi nadomestni deli	15	Motociclette, motorscooters, ciclomotori, bi- ciclette e relative parti di ricambio	15
Nadomestni deli za avtovozila in stroje ter razne aparate	150	Pezzi di ricambio per automezzi e per altri macchinari ed apparecchi vari	150
Poljedelski stroji, poljedelsko orodje in vozovi in njihovi nadomestni deli	45	Macchine agricole, attrezzi e carri agricoli e relative parti di ricambio	45
Orodni stroji, strojne potrebšćine in nado- mestni deli	40	Macchine utensili, utensileria meccanica e relative parti di ricambio	40
Pisalni stroji, računski stroji, stroji za seštevanje in njihovi nadomestni deli	10	Macchine da scrivere, calcolatrici, addiz- zionatrici e relative parti di ricambio	10
Šivalni stroji	3	Macchine da cucire	3
Plačilo za popravila avtovozil in drugih strojev ter raznih aparatov	20	Compensi per lavori di riparazione di auto- mezzi e di altri macchinari ed appa- recchi vari	20
Drugo blago	200	Altre merci	200

PROJEKTIVNI BIRO

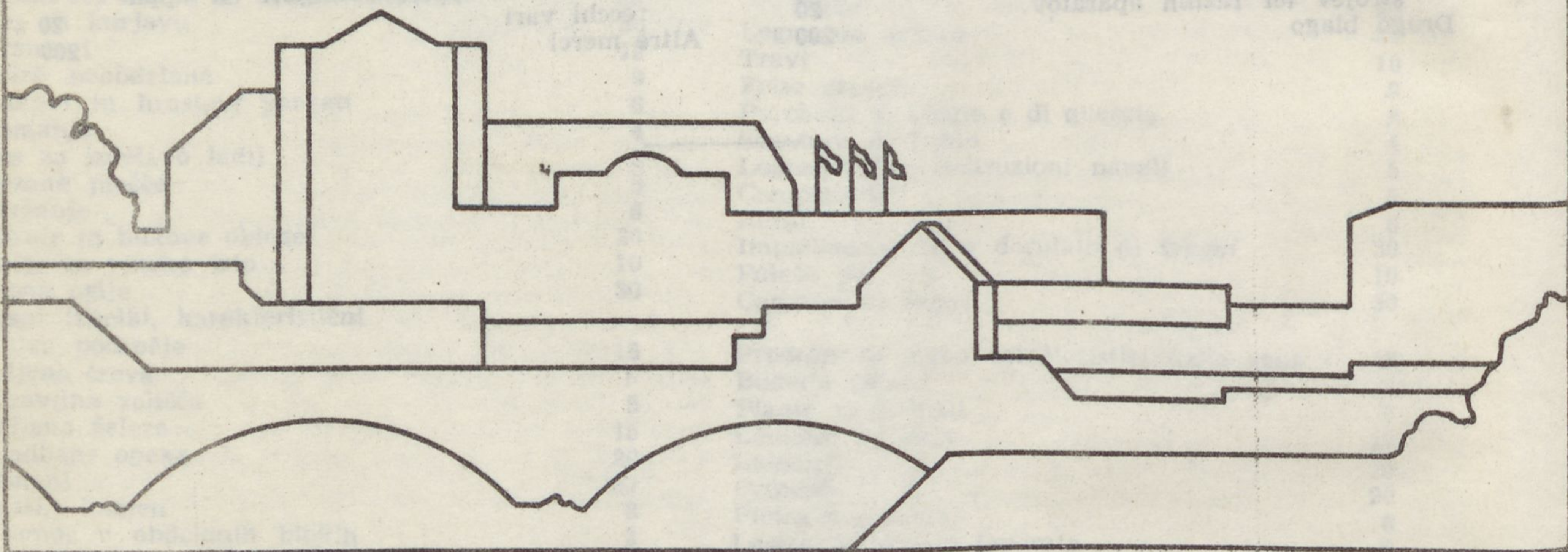
studio

izola, p. o.

projektiranje
engineering

pittonijeva 9
66310 izola

yugoslavia

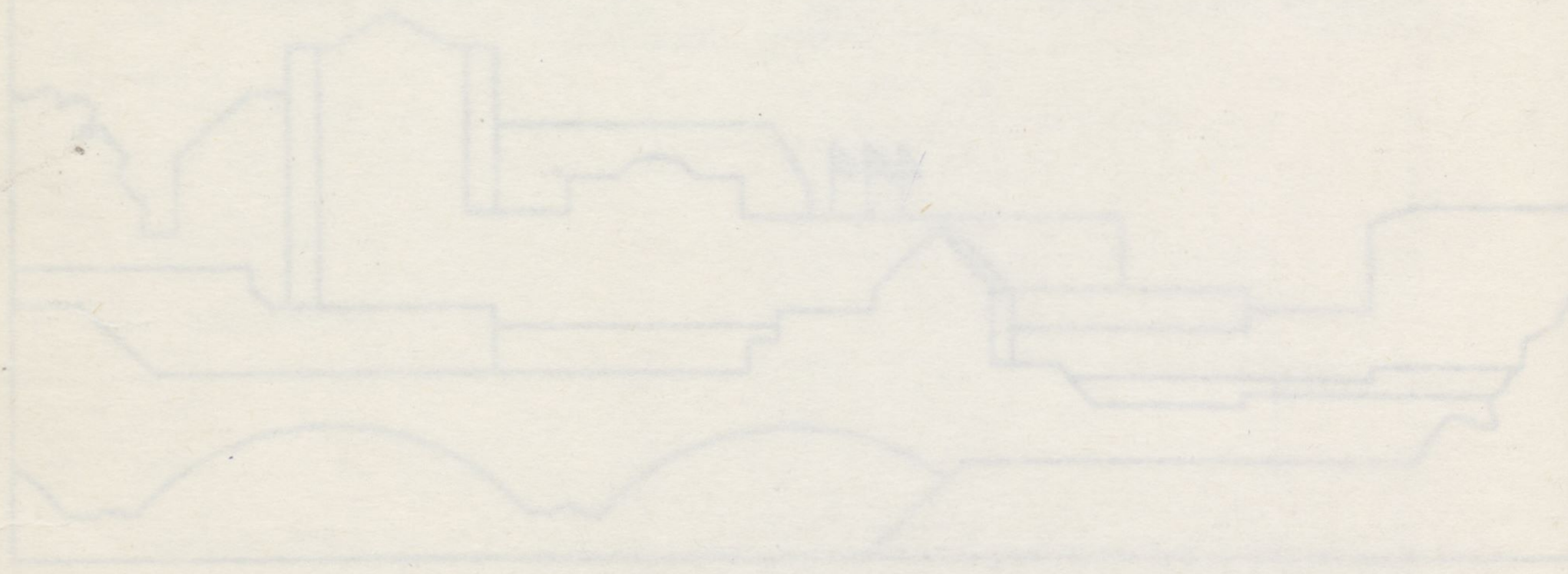
NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

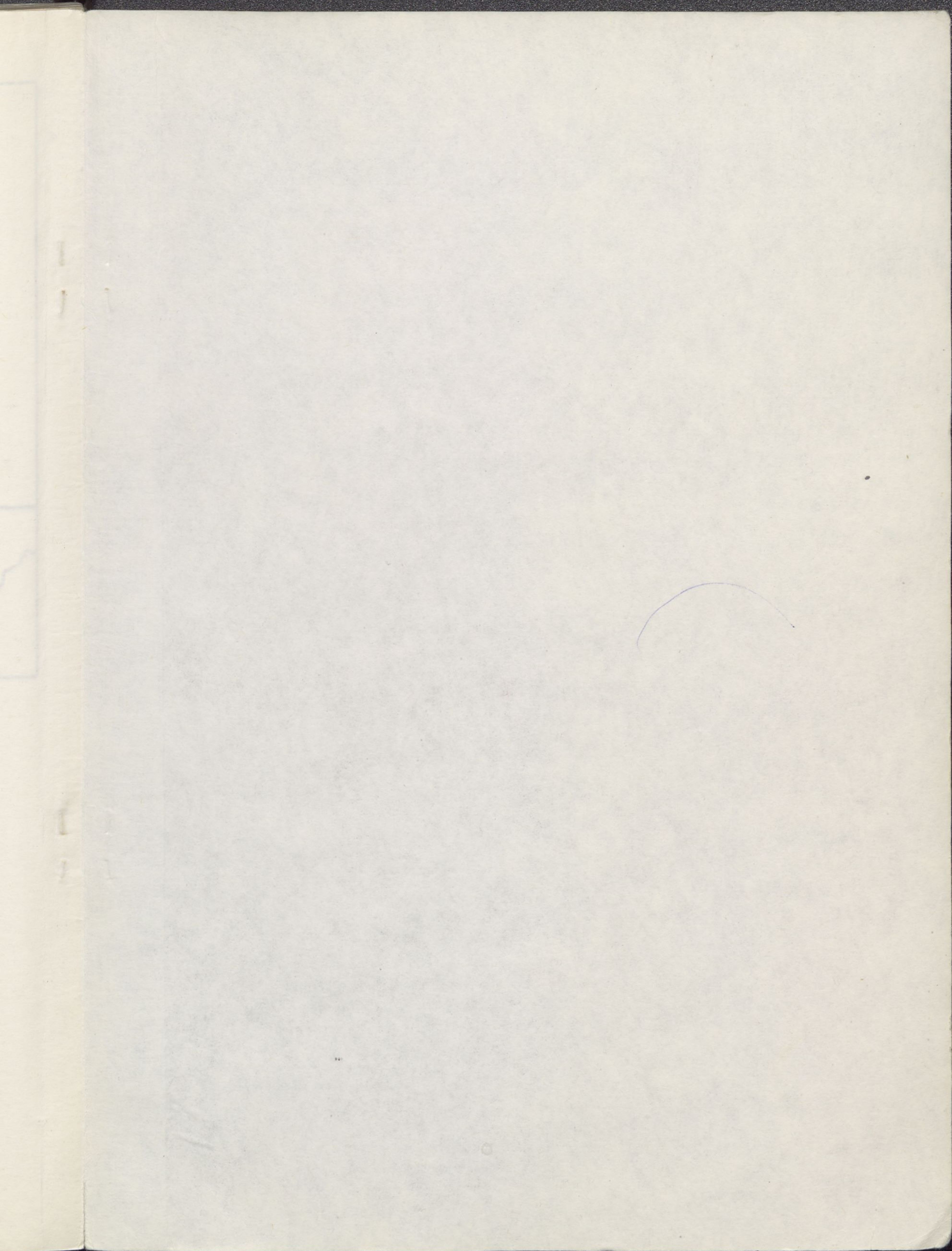
COBISS

0000066681

Knjižnica
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana
Ljubljana

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

448327